

Закон о Државном Савету и управним судовима, 1932.

Садржај

Одељак први. Организација судова

Одељак други. Надлежност судова

Одељак трећи. Поступак код судова

Одељак четврти. Посебне одредбе

Одељак пети. Прелазна наређења

Одлуке Опште седнице Државнога савета

149. Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА

пропуштених судском и администра-
тивном праксом

Издаје Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

Св. 149.

Уведено у нови инвентар бр. 3299--

1 јануара 1942 год.

Београд.

ЗАКОН

**О ДРЖАВНОМ САВЕТУ И
УПРАВНИМ СУДОВИМА**

Уведено у нови инвентар бр. 3299

1 јануара 1942 год.

Београд.

БЕОГРАД

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА

1 КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 1

1932.

САДРЖАЈ

	Стр.
Закон о Државном Савету и управним судовима.	
Одељак први. Организација судова	5
Одељак други. Надлежност судова	28
Одељак трећи. Поступак код судова	55
Одељак четврти. Посебне одредбе	76
Одељак пети. Прелазна наређења	87
Одлуке Опште седнице Државнога савета	92

Гр. б.

38 419

Редакција завршена
15. октобра, 1932 год.

ЗАКОН

о Државном савету и управним судовима

од 17. маја, 1922. год., — са изменама и допунама, од 7. јануара, 1929. год., — и 14 јула, 1930. год.

Одељак први. Организација судова.

Чл. 1. — Државни Савет је врховни управни суд.

Државни Савет има тридесет чланова.

Измене и допуне од 7. јануара 1929 год.

Закон о пословном реду у Државном савету и Управним судовима:

§ 56. — Државни савет и Министар правде врши надзор над радом управних судова непосредно или преко инспектора, а у томе погледу важе одредбе Закона о судијама од 8 јануара, 1929 године. Надзору подлежи цело пословање управних судова и све њихово особље.

§ 57. — Државни савет има права, да у оквиру овога закона издаје својим одељењима као и управним судовима општа упутства за вршење послова у формалном погледу, уколико то већ није јасно одређено овим законом и законом о Државном савету и управним судовима.

Дисциплински судови (управни судови и Државни савет) у надлежностима обележеним у чиновничком закону, имају права и дужност по дисциплинским кривицама, које су им у смислу и на начин из чл. 80. закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда достављене, ставити под суд и судити и оне саучеснике (било и главне кривце) по истој кривици, који од стране Министра односно непосредног старешине нису ни оптужени. — О. о. с. Д. с., 21 и 22 октобра, 1927. год., Бр. 36226.

Надлежност Државног савета као врховне управне власти по трећем ставу чл. 170. закона о општинама (српског) није укинута чл. 52. Зак. о Државном савету и управним судовима. — О. о. с. Д. с. 12. марта, 1927. године. Бр. 9413.

Чл. 2. — Чланове државног савета поставља Краљ на предлог претседника министарског савета.

Измене и допуне од 7. јануара, 1929. год.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§ 26. — Државни саветници и управне судије морају пре ступања у дужност положити заклетву која је прописана за судије редовних судова.

Закон о судијама редовних судова:

Чл. 7. — Судије при ступању на дужност полажу пред старешином ову заклетву: „Ја Н.Н. заклињем се свемогућим Богом да ћу владајућем Краљу веран бити, да ћу дужност своју тачно и савесно извршивати и да ћу се при изрицању правде једино закона држати. Тако ми Бог помага.“

Чл. 3. — Државни Савет решава у одељењима од пет чланова.

Једно одељење мора стало постојати за управне спорове финансијске природе.

Распоред саветника у одељењима врши се коцком за сваку годину унапред.

Одељењима председавају претседник, потпретседник и четири по рангу најстарија државна саветника. Распоред њихов у одељења врши се коцком.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§ 1. — Претседник Државног савета претставља Државни савет пред свима властима. Он води и надзирава пословање Државног савета. Њега замењује потпретседник, а у случају да је овај спречен, најстарији претседник одељења.

§ 5. — Распоред саветника у одељења и њихових заменика врши претседник Државног савета...

§ 6. — Државни савет има шест одељења, од којих мора бити бар једно за управне спорове финансијске природе. — Делокруг појединих одељења одређује се у Општој седници Државног савета, а претседник о томе извештава Претседника Министарског савета и стара се да се то обнародује у „Службеним новинама“. Измене у једанпут утврђеном делокругу морају бити објављене на исти начин.

§ 7. — Свако одељење има претседника. Претседник првог одељења је сам претседник Државног савета, претседник другог одељења потпретседник Државног савета, претседници осталих одељења су по рангу четири најстарија саветника. Свако одељење може имати по два

члана заменика. Ако су претседници одељења спречени, њих замењују најстарији чланови одељења.

§ 8. — Састав појединих одељења мора се саопштити претседнику Министарског савета и обнародовати у „Службеним новинама”.

§ 9. — Ако услед упражњења једног или више места у Државном савету, или услед боловања или одсуства појединих чланова није могућан рад у одељењима, може претседник Државног савета, за остали део године, односно до попуњења упражњених места учинити неопходно потребне измене у саставу појединих одељења. Исто тако може преиначити распоред послова по појединим одељењима, ако то изискује преоптерећеност појединих одељења или трајна спреченост Државног савета.

§ 10. — За спорове који су већ били предмет разматрања, а нису могли бити свршени до истека године у једном одељењу, може претседник државног савета одредити да те спорове реше исти саветници који су сачињавали дотадањи колегијум.

§ 11. — У појединим одељењима дели посао члановима одељења и референтима претседник одељења. Додељивање референата појединим одељењима врши претседник Државног савета.

За решавање о одлукама о отпуштању из државне службе, које доноси Министар просвете на основу § 91. Зак. о народним школама, надлежно је II одељење Државног Савета, одређено за административне спорове по предметима Министарства просвете, а не V одељење у чији делокруг спадају дисциплинске кривице. — О. о. с. Д. с. 17. марта, 1932 год., Бр. 9508.

Најстарији у одељењу по рангу саветник замењује претседника одељења. — Према овоме саветник, заменик заузима у одељењу оно место које одговара његовом рангу у савету. — О. о. с. Д. с. 30 марта, 1925. год., Бр. 10782.

Сви саветници, било заменици или не, дужни су по распореду било претседника било његовог заменика ићи на рад у одељења, у којима се потреба укаже, а претседнику оставља се да одреди која ће одељења наизменично радити. — О. о. с. Д. с. 26 марта, 1928 год., Бр. 11301.

Кад се тражи изузеће одељења, које има да решава о каквом предмету, онда је одељење дужно да предмет пошаље претседнику, да претседник одреди одељење, које ће решавати по овоме предмету, ако нађе да постоје законске сметње, да по том предмету решавају чланови одељења чије је изузеће тражено. — О. о. с. Д. с. 20. августа, 1926. год., Бр. 35003.

Закон о поступку судском у грађанским парницама од 20. фебруара, 1865. год., са изменама и допунама:

§ 50. — Кад је цео суд или већина судија, ма из којих узрока препречена да парницу решава, суд ће по званичној дужности, а и на захтевање једне, или обе парничне стране, послати акта о томе Касационом суду, и овај ће, ако су узроци довољни, одредити други суд који ће ту парницу решити.

§ 50. а. — Овако ће се поступити и кад је изузеће против целог Апелационог суда, или већине његових судија, учињено. — Изузеће против судије Апелационог и Касационог суда неће се уважити у случајевима тач. 2., 3. и 8. § 52.

ако стоје остали узроци против других судија, те би због тога немогуће било да се ствар реши.

§ 52. — Изузећа противу појединог судије, могу се у следећим случајевима учинити: — 1) Ако је у парници, која се води, интересирани судија или његов сродник по крви или тазбини у правој линији, ма до ког степена, а у побочној линији по крви до четвртог, а по тазбини до другог степена, или супруга или заручница судије, или њен тотор или заступник; — 2) ако је судија са правозаступником које парничне стране, по крви или тазбини у правој линији род, или ако је као брат сродник; — 3) ако би судија имао да суди ком парничару, који би у његовој парници с другима, или у парници његових сродника (тач. 1.) имао да суди као судија; — 4) ако судија, или које под бр. 1. именовано лице с којом парничном страном већ води парницу; — 5) ако је судија у парничној ствари, као сведок или вештак питан био, или једној парничној страни своје мишљење дао; но не смета само то, што је која страна тражила, да се судија као сведок или вештак пита, на то није потребно било; — 6) ако је судија као деловођа или старатељ или администратор или правозаступник по опарниченом предмету радио; — 7) ако је судија у тој парници судио као судија нижег или избраног суда; — 8) ако је судија у познатом непријатељству или у особитом пријатељству с којом парничном страном, да с основном противна страна о беспристрасном поступању посумњати може. — Парнична страна за доказ ових односа дужна је да наведе случајеве, из којих изводи да постоји који од ових односа и суд је дужан најстрожије то испитати и оценити, и, ако по оцени нађе да има

вероватности да постоји који од ових односа, дозволиће заклетву парничној страни у смислу § 56. Грађ. суд. поступка и за тим о изузећу решити. — Нађе ли се при оцени да парнична страна иде само на изигравање закона и да је према томе тражење о изузећу судије неумесно, суд неће парничној страни заклетву ни дозволити, већ ће такво захтевање решењем одбацити и парничну страну осудити на плаћање казне од 80—500 динара, према стању парничне стране. — Изузеће против судије како првостепеног суда тако и виших судова може се тражити само до прве одлуке у којој су судије учествовале. — То исто важи и ако би доцније наступила промена у судијама. — Изузеће против судија не може се ни у ком случају поново тражити. — 9) Ако је судија коме парничару крштени кум или ако је од ког парничара крштен, или ако судија коме парничару, или који парничар судији децу крсти; — 10) Ако је судија у опарниченој ствари интересован као тотор које парничне стране.

§ 53. — У случајевима предидућег § тач. 1, 5 и 7 судија мора, ако и не би никаква изузећа парничне стране било, сам суду јавити, и од суђења уздржати се. Ако не јави, а страна парнична доцније то покаже и докаже се, судија платиће парничарима и сведоцима трошак и дангубу (тач. 3. § 426).

§ 54. — Тужитељ је дужан у тужби навести основе, из којих изузећа чини, и средства, којима то доказати може. — А тужени је дужан то учинити у одговору на тужбу. Доцније поднесена не примају се, осим ако би доцније промена у судијама била. — У течају ислеђења може тужитељ и тужени изузеће чинити само

онда, ако заклетвом докаже, да пре за основ није знао. — Изузеће против судија виших судова може се учинити само у незадовољству или жалби, осим ако се после тога промена у судијама вишега суда догодила, или су код постојећих судија настали узроци, са којима се чини изузеће, но и тада се то може учинити само преко првостепеног суда.

§ 55. — Одређени чиновник суда (§ 92) дужан је одмах, а најдаље за осам дана, акт у коме су изузећа учињена, предати претседнику, и овај ће основе и доказе изузећа судији, против ког су она, за 24 сата на одговор дати. — Судија је дужан за 24 сата дати на то свој одговор. Ако судија за то време свој одговор не да, а не извини се, претседник ће га казнити од два до десет талира. Противу овог има места жалби на Министра правде.

§ 56. — Није допуштено заклетвом нудити судију за доказ изузећа противу њега учињеног; а и страна која изузеће чини, може само за случај у бр. 8 § 52 изложени следећу заклетву за доказ положити. „Да је наведени основ, по њеном убеђењу, истинит, и да она у овој парници нема поверења, да ће судија бити непристрасан“. — Ако судија основе изузећа не прима, суд ће према доказима решење учинити противу кога судија, ако је изузеће уважено, не може се жалити“.

Чл. 4. — Претседник може у циљу одржавања једнообразности у правосуђу у Државном Савету према потреби сазвати општу седницу Државног Савета.

Општа седница може решавати ако је присутно бар две трећине свих чланова.

Одлуке Опште Седнице обавезне су за одељења.

Измене и допуне од 7. јануара, 1929. год.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§ 4. — Претседник сазива Опште седнице и претседава им. Ако је он спречен замењује га потпретседник, а ако је и овај спречен онда најстарији по рангу претседник одељења.

§ 12. — Претседник се мора старати да се одржи једнообразност у јудикатури Државног савета. У том циљу он сазива, према потреби, Општу седницу Државног савета, да донесе решење о правним питањима која су одељења Државног савета различито решила.

§ 13. — Одлуке и пресуде државног савета о важнијим правним питањима, које су биле предмет спора, нарочито све одлуке које се тичу важности Уредаба морају се уписати у нарочити списак, који се налази код председника Државног савета. Ако један саветник у одељењу налази, да је мишљење већине о једном правном питању у супротности са једним већ у списак уписаним решењем, изрицање пресуде или одлуке може се обуставити и предложити претседнику Државног савета да сазове општу седницу, која има после реферата овог саветника који је предложио пресуду и реферата још једног, од претседника Државног савета одређеног, известиоца и након исцрпне дебате, донети решење о овом правном питању. Ово решење мора служити за основ пресуди која је дада за то повод и мора се уписати у нарочиту књигу решења Опште седнице Државног савета; и пу-

бликовати у „Службеним новинама”. Тако уписана решења обавезна су за сва одељења Државног савета, док не буду преиначена у Општој седници по саслушању два известиоца.

§ 14. — Реферати за Општу седницу Државног савета у случају § 13. морају бити написани, умножени и благовремено, пре Опште седнице саопштени свима члановима Државног савета.

§ 15. — Питања о којима ће се гласати и којим редом, утврђује претседник, али Општа седница може, ако један члан предложи, и о томе донети закључак. — Гласање се врши по рангу државних саветника, почевши од најмањег. — За пуноважан закључак потребна је апсолутна већина гласова. — Ако ни једно мишљење није добило апсолутну већину, гласање ће се поново вршити, а предлози према потреби раздвојити у више питања.

§ 16. — У општим седницама Државног савета могу учествовати и додељени бити референти и секретари, али они не могу гласати.

§ 17. — Када државни савет по неком нарочитом закону има да изврши какав избор, избор ће се вршити тајним гласањем, ако тим нарочитим законом није одређен други начин.

§ 18. — Тајно гласање врши се у општој седници Државног савета с једнаким листићима, на које сваки државни саветник забележи име кандидата. Уздржавања од гласања и предавања празних листића не може бити. — Листићи на којима су забележена имена кандидата предају се затворени претседнику. — Претседник отвара те листиће и гласно казује име и презиме на њима написаног кандидата. За тим све те листиће предаје најмањем саветнику по наимено-

вању, који такође гласно казује имена записаних кандидата. — Гласачки листићи после сваког свршеног гласања, одмах се уништавају.

§ 19. — По свршеном гласању државни саветници огласиће за изабрано оно лице, које је добило апсолутну већину гласова.

§ 20. — Ако при првом гласању ни једно лице не добије апсолутну већину, гласаће се одмах само између она два лица, која су добила највећи број гласова, и тада ће се сматрати да је изабрано оно лице, које је при том поновљеном гласању добило релативну већину гласова.

§ 21. — Ако би при гласању, било првом било другом, два лица добила једнак број гласова, Државни савет сматраће да је оно лице изабрано које коцка одреди.

§ 22. — Послове који по специјалним законима спадају у надлежност Државног савета, као органа активне управе, решава Државни савет у општој седници. Према природи ствари он може упутити предмет нарочитом одбору састављеном од пет државних саветника, изабраних по стручности од стране опште седнице, који ће предмет проучити и поднети реферат Општој седници.

По ставу 4. чл. 4. зак. о Држ. савету и управним судовима одлуке Опште седнице Државног савета обавезне су за његова одељења. Па кад и после једне такве одлуке Опште седнице Државни савет донесе пресуду противну тој одлуци, онда у таквом случају има места обнови спора према чл. 44. Зак. о Државном савету и управним судовима, окончаног дотичном пресудом Државног савета, јер је тиме испуњен услов из става 13. алинеје 4. § 426. Грађ. суд. поступка, т.ј. постоји „суштствени недостатак”

пресуде у томе, што Државни савет приликом доношења пресуде није поступио по тач. 4. чл. 4. Закона о Државном савету и управним судовима. — О. Д. с. 12 маја, 1928 год., Бр. 14566.

Право на додатке на скупћу чиновника, обнавља се свакога месеца. Како чиновник тако и Министар има права да сваког месеца самостално оцењује право на додатке за дотични месец; па ако има какве промене у правној ситуацији, као и осталим околностима дотичног случаја, да додатке саображава променама. Одлуке које се односе на ове додатке имају правног значаја у границама и на начин горе изложени. О неком стеченом праву да се једном утврђени додаци више не могу мењати, не може бити говора. Према томе, када је Министар, поводом извесне одлуке Опште седнице Државног савета, констатовао, да се извесноме чиновнику погрешно даје додаток на усвојено дете, има право и дужност да за наредне месеце ту грешку исправи. Министар својој одлуци не може дати ретроактивно дејство и за прошло време. За моменат, од кад ће ово ново решење министрову ступити у дејство, меродаван је моменат доношења тог решења а не моменат кад је донета одлука Опште седнице Државног савета. Одлука Опште седнице Државног савета има правно дејство само у унутрашњем раду Државног савета; ван тога круга она свог правног дејства нема. — О. Д. с. 28 септембра, 1928. год., Бр. 31913.

Ако при доношењу пресуде одељење Државног савета није применило обавезну одлуку Опште седнице Државног савета, сходно чл. 4. Зак. о Држ. савету и Управним судовима, сматра се

такво пропуштање „суштственим недостатком“ пресуде у смислу тач. 13. §. 426. Грађ. суд. поступка. — О. о. с. Д. с. 1. јуна, 1929. год., Бр. 21287.

Кад чл. 24. Правилника за полагање државних стручних испита у рударском ресору ослобођава од полагања стручног испита све оне приправнике који су се на дан обнародовања његовог затекли са три године службе, и кад чл. 54. Зака о чиновницима за прелаз из приправних група предвиђа полагање тога испита, — то је јасно да је чл. 25. Правилника у сукобу са чл. 54. Закона, који регулише исто питање али на други начин. И пошто је Правилник који је издат од Министра шума и руда акт мање правне снаге него закон, он кад дође у сукоб са законом има остати непримењен. — О. Д. с. 1. фебруара, 1928. год., Бр. 11659. — 27. г.

Кад је оспорено решење засновано на прописима Уредбе о разврставању техничког особља Државне штампарије донете 15. маја, 1927. год., на начин и на основу чл. 8. Зака о чиновницима; и кад је по чл. 326. Финанс. закона за 1927.—28. год. (став 1. тач. 6) прописан за случај допуне и измене Закона и Уредбе о разврставању чиновника нов поступак, — онда је Министар био дужан приликом доношења оспорене Уредбе о разврставању техничког особља у државним штампаријама поступити по помнутом члану Финанс. закона. Оваква као што је, оспорена Уредба не може имати законску снагу. — О. Д. с. 3. маја, 1928. год., Бр. 2939.

Зак. о држ. савету

Чл. 5. — За спорове управне природе устанављавају се управни судови чија су седишта, надлежност и организација одређени овим Законом.

Закон о непосредним порезима:

Чл. 136. — Против решења рекламационог одбора и надлежне више пореске власти може се изјавити тужба по одредбама Закона о државном савету и управним судовима. Рок за подношење тужбе је тридесет дана, рачунајући од дана када је пореском обвезнику достављено решење а државном заступнику акт рекламационог одбора. — Кад управни суд не учини измене у решењу рекламационог одбора нема места жалби на Државни савет.

Уредба о поступку по пореским кривицама:

Чл. 35. — Против пресуде првостепене пореске власти (Пореске Управе) може се поднети жалба другостепеној пореској власти (Финансијској Дирекцији) која о њој коначно одлучује, изузимајући случај по последњем ставу чл. 39. — Против пресуде, коју је изрекла у првом степену Финансијска Дирекција може се изјавити жалба Генералној Дирекцији Пореза, која о њој коначно одлучује, изузимајући случај по последњем ставу члана 39. — Рок жалбе у оба претходна случаја јест 15 дана рачунајући од дана, када је пресуда уредно достављена пресуђеном лицу. — Против пресуде Финансијског Суда може како окривљени тако и државни заступник поднети тужбу надлежном Управном суду за 30 дана од дана доставе. Тужба се подноси оном Управном суду, на чијем се територију налази по односној кривици иследна пореска власт. — Жалба на пресуду Управног суда Државном савету дозвољена је само онда, ако се пресудом

Управног суда мења пресуда финансијског суда. — Благовремено поднета жалба спречава извршење обезбеђења по чл. 5. ове Уредбе. — Законски рок за подношење жалбе односно тужбе на пресуду не може се ни у ком случају продужити нити одоцњење ма чиме оправдати. — Неблаговремено поднете жалбе одбацују се одмах.

Чл. 36. — Жалбе против пресуда у првом степену, изречених од стране пореских власти, предају се код власти која је изрекла пресуду, а тужбе на пресуде које је изрекао Финансијски суд предају се надлежном Управном суду.

Чл. 37. — Разлози жалбе којима се тражи поништење односно промена пресуде, могу бити ови: 1) значајне грешке у поступку, којима се вређају формални прописи ове Уредбе, а које могу имати утицаја на исправност пресуде; — 2) неисправна примена законске одредбе; — 3) неисправно просуђивање доказа.

Чл. 38. — Пресуде које по изјављеним жалбама доноси виша пореска власт, изричу се без суделовања интересаната, а за поступак по тужбама на пресуде изјављеним на Управни Суд, важе одредбе Закона о Државном Савету и Управним Судовима. — Жалбена власт (Управни Суд) одлучује уједно и о жалби на порез, који је у кривичном поступку накнадно разрешан. — Жалбена власт (Управни Суд) може захтевати пре изрицања пресуде допуну иследног поступка.

Чл. 39. — Жалбена власт (Управни суд) има да оцени субјективну и објективну страну кривичног дела и може према приликама случаја одредити: — 1) да се поступак допуни; — 2)

да се уклоне значајне грешке поступка у првом степену; — 3) поништити пресуду наређујући да се допуни или поведе нови поступак и изрече нова пресуда; или — 4) одмах сама доноси пресуду по одредбама члана 26. — Управни Суд може казну, коју је изрекао Финансијски Суд, поопштрити само онда, ако је тужбу поднео државни заступник, а виша пореска као жалбена власт може то учинити у сваком случају, кад за то има основаног разлога, али у оваквом случају, изузетно од одредбе прва два става чл. 35. дозвољена је тужба по закону о Државном Савету и Управним Судовима.

Закон о државним монополим:

§. 121. — (1) За решавање у првом степену по монополским кривицама надлежна је финансијска дирекција, на подручју које је дело откривено, а у другом степену, по жалби окривљеног, територијално надлежни управни суд, који одобрава, пренаучује, ништи или враћа ожалбено решење на дослеђење. — (2) Жалба на Управни суд подноси се путем Финансијске дирекције, која је донела решење о кривици, у року од 15 дана, не рачунајући у тај рок и дан у који је писмено решење достављено. Ако падне последњи дан рока кад Управни суд е ради, рок се продужује до првог радног дана. Жалба предата у року пошти као препоручено писмо, сматра се да је у року поднешена. — (3) Поступак код Управног суда је усмен и јаван. На претрес морају се позвати жалилац, његов бранилац, ако га има и заступник Финансијске дирекције која је донела решење. Позив на претрес мора се предати најдоцније за осам дана пре претреса. Ако благовремено позвани не дође, претрес ће се и без њега обавити. Ако

Управни суд у целости ослажи ожалбено решење, оно постаје правноснажно. — (4) На пресуду Управног суда, којом се мења или ништи ожалбено решење, може се изјавити жалба Државном савету, у истом року и на исти начин како се изјављује жалба Управном суду. Државни савет одбацује или уважава жалбу без позива странака.

Чл. 6. — Управни суд заседава у истом месту где и Апелациони Суд и има исту просторну надлежност са њиме.

Министар Правде може, по саслушању Министарског Савета, одредити при установљавању и друго које место у кругу те надлежности за седиште управног суда.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§. 59. — Док се у смислу §. 31. Закона о уређењу редовних судова не донесе Закон о уређењу седишта и просторне надлежности Апелационих судова, просторна надлежност додезначених управних судова распростраће се, изузетно од чл. 6. Зак. о Држ. Савету и управним судовима и то: — надлежност београдског управног суда простире се и на област новосадског апелационог суда, а у погледу предмета дисциплинског поступка по кривицама државних службеника још и на сремску област; — надлежност загребачког управног суда простире се и на Међумурје; и надлежност дубровачког управног суда простире се и на Црну Гору. — У погледу просторне надлежности управних судова за све спорове по тужбама и жалбама по законима о непосредним порезима, таксама и тр

шаринама, надлежни су и то: — Управни суд у Београду за Београдску и Новосадску финансијску дирекцију; а за Крагујевачку и Нишку финансијску дирекцију за оне срезове из тих дирекција, који нису стављени у надлежност Скопљанског управног суда; — Управни суд у Загребу за Загребачку и Осечку финансијску дирекцију; — Управни суд у Сарајеву за Сарајевску, Бања-лучку и Мостарску финансијску дирекцију; — Управни суд у Скопљу за Скопљанску и Битољску финансијску дирекцију, од Нишке финансијске дирекције за срезове: Белопаланачки, Власотиначки, Лесковачки, Лужнички, Нишавски, Царибродски, Босилградски, Масурички, Пољанички, Косанички, Јабланички, Лапски, Добрички, Прокупачки, Пчињски; од Крагујевачке финансијске дирекције за срезове: Сјенички, Дежевски и Штавички; од Подгоричке финансијске дирекције за срезове: Берански, Ђаковички, Источки, Пећки и Белопољски; — Управни суд у Дубровнику за Сплитску финансијску дирекцију, а од Подгоричке за оне срезове, који не долазе у надлежност управног суда у Скопљу.

За питање надлежности управних судова ме-
родаван је чл. 6. Зак. о Држ. савету и управ-
ним судовима у вези чл. 2. Зак. о изменама
закона о устројству судова. — О. о. с. Д. с. 8.
марта, 1926. год., Бр. 12564.

Чл. 7. — Сваки управни суд има једног
председника и потребан број судија.

Они се постављају Краљевим указом на
предлог Министра Правде.

Измене и допуне од 7. јануара, 1929. год.

Закон о пословном реду у Државном савету
и управним судовима:

§. 23. — Управни судови имају претсед-
ника и потребан број судија, секретара, писара,
преписивача и служитеља.

§. 28. — Претседници управних судова мо-
рају по истеку сваке године поднети Државном
савету извештај о раду суда. У извештају мора
бити изложено целокупно стање рада, број спо-
рова по појединим управним струкама и број
спорова из појединих управних јединица. — О-
сим тога морају се у извештају означити сви
важнији спорови, који могу служити као матери-
јал за основу законодавног рада или послужити
као директива за употребу надзорној власти над
управним и самоуправним органима...

Чл. 8. — Управни суд решава у одеље-
њима од тројице судија, од којих један пред-
седава. Распоред судија у одељењима врши
председник односно његов заменик. Одеље-
њима председавају председник и напред од-
ређене по рангу судије.

Измене и допуне од 7. јануара, 1929. год.

Закон о пословном реду у Државном савету
и управним судовима:

§. 23. — ...Управни судови суде по оде-
љењима, која према потреби образује претсед-
ник суда. — Распоред судија и њихових заме-
ника у одељења врши претседник на крају сва-
ке године за наредну годину.

§. 24. — У одељењу за спорове финансијске
природе биће по могућности два члана из фи-
нансијске управне струке.

§. 25. — Прописи §§. 1., 9., 10. и 11. овог Закона важе и за управне судове.

§. 1. — Претседник Државног савета претставља Државни савет према свима властима. Он води и надзирава пословање Државног савета. Њега замењује потпретседник, а у случају да је овај спречен најстарији претседник одељења.

§. 9. — Ако услед упражњења једног или више места у Државном Савету, или услед боловања или одсуства појединих чланова није могућан рад у одељењима, може претседник Државног савета за остали део године, односно до попуњења упражњених места учинити неопходно потребне измене у саставу појединих одељења. Исто тако може преиначити распоред полова по појединим одељењима, ако то изискује преоптерећеност појединих одељења или трајна спреченост Државног савета.

§. 10. — За спорове који су већ били предмет расматрања, а нису могли бити свршени до истека године у једном одељењу, може претседник Државног савета одредити да те спорове реше исти саветници који су сачињавали дотадањи колегијум.

§. 11. — У појединим одељењима дели посао члановима одељења и референтима претседника одељења. Додељивање референата појединим одељењима врши претседник Државног савета.

Чл. 9. — Председника управног суда, замењује у председничким пословима најстарији председник одељења.

Чл. 10. — Кад буде више одељења управног суда, решаваће спорове финансијске природе стално исто одељење.

Чл. 11. — За председника, потпредседника и чланове Државног Савета могу бити постављени само они виши чиновници или јавни радници, који имају факултетску спрему и десетогодишњу државну службу или јаван рад. Најмање две трећине државних саветника морају имати диплому о свршеном правном факултету.

За председника и чланове управних судова могу бити постављени само они, који имају диплому о свршеном правном факултету и који су провели и то: за председника најмање десет година, а за судије најмање осам година чиновничке службе у судској или управној струци или као јавни правозаступници. Године проведене у разним овим струкама сабирају се.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§. 27. — У погледу одмора и одсуства претседника и чланова и осталог особља Државног савета, као и претседника, судија и осталог особља управних судова, вреде одредбе чл. 52. Закона о судијама редовних судова од 8. јануара, 1929. год. и §§. 93., 94. и 95. Закона о уређењу редовних судова од 18. јануара исте године.

Закон о судијама редовних судова:

Чл. 52. — Одсуства од дужности дају се само у случају преке потребе. — Претседници и старешине судова могу давати одсуства суди-

јама и судијским помоћницима свога суда до пет дана закључно, не рачунајући у то време за путовање. — Министар правде може одредити старешине судова који ће одобравати отсуства од 6—40 дана, а отсуство дуже од 40 дана одобрава Министар правде.

Распис Министра правде Бр. 30663. од 15. априла, 1929. год.:

У смислу чл. 52. Зак. о судијама од 8. јануара т. г. овлашћујем... да могу сами одобравати отсуство до 40 дана... претседници... управних судова судијама и секретарима. Осталом особљу... отсуства до 40 дана одобраваће надлежни начелник... министарства, којему је овлашћене својевремено дато. — Ово отсуство до 40 дана одобраваће претседници само у оним случајевима, ако се отсуство тражи ради приватних послова. Сва отсуства до 40 дана ради боловања слаће се... на одобрење министру правде за све особе без разлике...

Закон о уређењу редовних судова:

§. 93. — Судски одмор траје без прекида од 1. јуна до 15. августа закључно. За то време одређују се рочишта и претреси и доносе одлуке само о феријалним предметима.

§ 94. — Судско особље има право на отсуство ради одмора и то: претседник Касационог суда на два месеца; потпредседници Касационог Суда и председници Апелационих судова на седам седмица; судије Касационог суда, потпредседници и судије апелационих судова и председници окружних и трговачких судова на шест седмица, судије окружних и трговачких судова и старешине и судије среских судова, судијски помоћници као и административни судски чиновници имаће право на одмор:

До десет година службе двадесет а преко десет година службе четрдесет дана;

Званичници и служитељи имаће право на одмор и то: До десет година службе петнаест а преко десет година службе тридесет дана.

§. 95. — Отсуство означено у §. 94. уживаће се по правилу за време судског одмора. Ако који од судског особља буде задржан на раду у суду за време судског одмора, председник односно старешина суда одобриће му ово отсуство у току године, водећи рачуна да послови не заостану.

§ 94. Зак. о уређ. редовних судова укинут је § 283 Зак. о чиновницима.

Чл. 12. — Чланови Државног Савета и управних судова могу бити уклоњени са својих места, преведени у друга звања државне службе и у пензију стављени Краљевим указом на предлог Председника Министарског Савета односно Министра Правде.

Измене и допуне од 7. јануара, 1929. год.

Чл. 13. — Чланови Државног Савета и управних судова не могу бити тужени за свој судски рад без одобрења опште седнице Државног Савета. Они не могу бити без одобрења управног суда односно Државног Савета и без свога пристанка одређени да врше какве друге послове осим оних, који спадају у круг њиховога редовнога рада.

Чл. 14. — Дисциплинске казне за повреду службених дужности изриче над државним саветницима и управним судијама Државни

Савет у својој општој седници. О дисциплинским кривицама води претходни извиђај, по захтеву Министра Правде, Председник Државног Савета односно председник управног суда. Министар Правде подиже и тужбе Државном Савету по дисциплинарним кривицама.

Одљак други. — Надлежност сулова.

Чл. 15. — Управни судови суде по административним споровима. Административни је спор само између појединаца или правног лица с једне и управне власти с друге стране; а постоји онде, где је актом управне власти повређено какво право или какав непосредни лични интерес тужиоца, заснован на закону. Постоји ли у даном случају овакав интерес оставља се суду на оцену.

Повреда стеченог права не може бити донашањем једне опште Уредбе од стране управне власти, већ повреде може бити само код примене те опште Уредбе у појединим случајевима према појединцу или правном лицу. — О. Д. с. 3. јануара, 1923. год., Бр. 4303.

Главна Контрола има право жалбе Државном Савету само онда, када је управна власт у једном конкретном случају повредила један законски пропис у корист појединца а на штету државних материјалних интереса. Издавањем Уредбе о привременом регулисању плата Министара на расположењу од 16. јуна, 1920. год., није ништа конкретно урађено у корист појединаца а на штету материјалних државних интереса, јер самим тим, што је једна оваква Уред-

ба донета, није још ништа учињено на штету државе. Па како Уредба као и Закон представља један општи правни пропис, против кога као таквог није допуштено правно средство, док се његове поједине одредбе не примене у конкретном случају, то ни Главна Контрола не може противу ове Уредбе као такве изјавити жалбу. — О. Д. с. 29. јануара, 1923. год., Бр. 2452.

По чл. 15. Зак. о Држ. Савету и управним судовима, административни спор постоји онде, где је актом управне власти повређено какво право или лични непосредни интерес тужиоца заснован на закону. Доношењем Уредбе о пословном реду у Државном Савету није ништа конкретно урађено чиме би био повређен лични непосредни интерес тужиоца, јер самим тим, што је једна оваква Уредба донета, није ништа учињено на штету тужиоца. Па како Уредба као и закон представља један општи правни пропис, противу којег као таквог није допуштено правно средство, док се његове поједине одредбе не примене у конкретном случају, то ни тужилац није могао противу ове Уредбе као такве изјавити тужбу. — О. Д. с. 3. септембра, 1923. год., Бр. 4344.

По чл. 4. Зак. о средњим школама, настава је државна и у целој земљи почива на једној истој основи, прилагођавајући се средини, којој се намењује. Средње школе у које спадају и гимназије, отвара држава указом на предлог Министра Просвете по саслушању Главног Просветног Савета и то по указној потреби и у границама буџетом одређених кредита. — Само тамо, где држава услед буџетских или других сметњи не би стигла да отвори средње школе, по чл. 7. Зак. о средњим школама, Краљевим

Указом на предлог Министра Просвете, а по саслушању Министарскога Савета, може се по указаној потреби одобрити појединим окрузима, срезовима, градовима или приватним лицима, да отворе и о своје трошку издржавају непотпуну средњу школу. Но и ове школе морају остати под надзором државе, и за њих важе одредбе Закона о средњим школама у погледу њиховог унутрашњег уређења и квалификација наставника, осим ако им се указом неби друкчије уређење нарочито одобрило; а као гаранцију за одржавање ових обавеза Министар Просвете задржава право потврђења избора наставника. — Према овоме приватне гимназије немају карактер јавноправни, нити оне врше какву школску власт равну државним гимназијама, јер и сведочанства ових гимназија немају ону исту јавноправну снагу као сведочанства државних гимназија, већ је по последњем одељку чл. 7. Зак. о средњим школама остављено Министру Просвете да одреди, у колико ће сведочанства приватне гимназије вредити као оне државних гимназија. — Уговори које закључују општине, окрузи или срезови којима је дозвољено отварање приватне гимназије, са наставницима у погледу плате и осталих принадлежности, имају приватноправни карактер и, закључују их обе стране по слободној диспозицији, као свако друго приватно физичко или правно лице по одредбама Грађанског Закона. Јер за имаоца приватних гимназија нису ни у колико обавезне одредбе Закона о средњим школама у односу наставничких плата и других принадлежности ни висине њихове и начина плаћања, већ су странке овлашћене, да све ово уговоре као приватна лица о својим приватноправним односима и потраживањима. — У оваквим

уговорима, општине, кад оне траже отварање приватне гимназије, не појављују се као управна јавна власт, према наставницима, пошто ни једним управним законом није општини стављено у дужност отварање и издржавање приватне гимназије, већ се јављају као правна лица са циљем отварања једне културне установе, предузећа са истим правима, као и свако приватно лице. — Према овоме и спорови који се појаве између општине и наставника њене приватне гимназије из оваквих уговора, нису јавноправног карактера већ приватно-правног карактера, те су за суђење њихово надлежни редовни судови, а не административни, јер акт одбијања општине, да по оваком уговору исплати наставнику уговорену плату, ако на њу има право, не би представљао наредбу или решење општинске управне власти, којом би се вређало законом нормирано право наставника, што би по чл. 15. Закона о Држ. Савету и управним судовима, могло бити предмет административног спора, већ повреда или неиспуњење дужности једног уговорача, створених уговором према другом уговорачу у приватноправним односима. Са ових разлога, ни овај спор противу тужене општине, коме је предмет испуњење уговора од тужене стране, није административне природе, већ грађанске. — О. о. 25. априла, 1923. год., Бр. 3288.

Деловође општинске, по чл. 99. Зак. о општинама спадају у општинске службенике, који су органи општинске управне власти, чији је делокруг рада одређен чланом 115. Зак. о општини. Као такви примају се у општинску службу по условима и квалификацијама законом одређеним — чл. 114. Зак. о општ., поставља их и отпушта председник општине — чл.

109. Зак. о општинама, па и плата им се одређује Законом о општинама — чл. 118. коју у законом одређеним границама у свакој општини одређује и уноси у општински буџет општински одбор, чл. 86. тач. 14., у вези чл. 129. тач. 4. Зак. о општинама. — Према овоме постављање општинских деловођа као и одређивање њихових плата не врши се приватно-правним актима општ. председника већ актима, која представљају вршење функције управне општинске власти. Тако исто и акта општинског одбора у погледу одређивања плата деловођама, њихово уношење у буџет, нису ни према општини ни према деловођама приватно правне, већ јавно правне природе, јер се и одбор општински јавља као орган општинске власти. Са ових разлога, када тужилац Лазар тужбом тражи, да се тужена општина осуди, да му плати припадајућу му плату, као њеном деловођи за време од 1. новембра, 1915. год., до 15. новембра, 1918. год., онда предмет спора није прив. правне већ управно-административне природе, управљен противу тужене општине, што је одбор општински као њен орган, одлуком својом од 10. маја, 1921. год., по гласу поднетог записника одборског у тужби, оспорио тужиоцу право на тражену плату, и тиме повредио његово право на плату за поменуто време: како се тужбом представља. — За расправу оваквих спорова по чл. 15. Зак. о Државном Савету надлежни су само административни судови. Зато је Апелациони Суд погрешно, што је одобрио првостепеног суда, који је апсолутно ненадлежан за суђење овог спора, већ је тужбу по § 49. Грађ. Суд. Пост. требао одбацити у свако доба, као

апсолутно ненадлежном суду поднету. — О. о. 30. маја, 1923. год., Бр. 4288.

Према чл. 15. и 18. Зак. о Државном Савету редовни грађански судови по своме устројству нису надлежни да расправљају и суде спорове административне природе, већ су то надлежне управне власти и административни судови. — Тужилачка страна овим спором тражи судску заштиту свога права на плату за време непријатељске окупације и све до 21. маја, 1921. год., као ондашњег писара тужене општине. — Права општинских деловођа на плату одређена су чл. 18. Зак. о општинама, а тако исто и сви односи као и остала права и дужности ових регулисана су истим законом, као чланова службеног особља општинске управе. Према овоме, а кад се као тужена страна у овоме спору појављује општина као управна власт (самоуправна) која по представци у тужби не врши своје законске дужности, према тужиоцу као свом службенику, онда по поменутом чл. 15. Закона о Државном Савету овде стоји административни спор, јер се појављује повреда тужиоцевих права пристичућих из јавних службених односа према туженој општини као јавној самоуправној власти, и за расправу истог по наведеним законима и чл. 32. Уредбе о дословном реду у Државном Савету и Управним Судовима надлежни су управни и административни судови. Зато је Апелациони Суд погрешно што је пресуду првостепеног суда одобрио, већ је по § 49. Грађ. Суд. Пост. требао тужбу одбацити због апсолутне ненадлежности суда. — О. о. 18. августа, 1923. год., Бр. 5665.

Извршност одлуке Министрове из чл. 54. Царинског закона укинута је чл. 15., 18. и 52. Зак. о Држ. савету и управним судовима, јер је овај Закон доцнији од Царинског закона. — О. Д. с. 14. маја, 1924. год., Бр. 7365.

Право из ал. б. чл. 138. Зак. о чиновницима које тужилац себи присваја, не стиче се тек каквим формалним признањем конститутивног карактера, већ по самом закону припада или не припада. Зато нити је потребно признање онеме коме по закону то право припада, нити га може каквим формалним признањем стећи онај коме не припада. То дакле, искључује тражење формалног признања самог за се, независно од законитог повода за остварење тог права, или иначе за примену којег законског прописа, која би зависила од тог права. Законит је повод потребан и с обзиром на надлежност, која зависи од повода за примену односног законског прописа при доношењу административног акта. Према томе, овде нема административног акта, те се решење има и може сматрати само мишљењем дотичног Министра, које нема ни конститутивну ни претпоставку за тужбу по чл. 15. и 18. Зак. о Држ. савету и управн. судовима. — О. Д. с. 20. јуна, 1924. год., Бр. 7055.

И поред одредбе чл. 15. Закона о порезу на пословни промет, којим су решења Министра Финансија оглашена за извршна, Државни савет надлежан је, да таква решења по тужби расматра, јер Закон о Држ. савету и Управн. судовима доцнији је од Закона о порезу на пословни промет. У чл. 15. Зак. о Држ. савету и управн. судовима постављена је општа клаузула

судске и правне контроле свих управних аката, па према томе и ових управних аката, кад другим којим доцнијим законом није друкчије одређено. — О. Д. с. 9. децембра, 1925. год., Бр. 20755.

Државном савету је чл. 15. и 18. Зак. о Држ. савету и управним судовима стављено у дужност, да заштити појединца од незаконитих аката управне власти. Па кад је утврђено да је тужиоцу повређено једно право засновано на закону и да је тужбено решење противно закону, јасно је, да је Државни савет по закону позват да одбрани тужиоца од очите незаконитости. Не може бити речи ни о каквој штети државе и њених интереса, кад се враћа оно што је незаконито наплаћено. — О. Д. с. 8. фебруара, 1926. год., Бр. 1759.

Прописима чл. 15. и 18. Зак. о Држ. савету и управн. судовима стављено је Државном савету у дужност да заштити појединца од незаконитих аката Управне власти. Државни савет је по закону позват, да одбрани појединца од очите незаконитости, те не може бити ни речи о каквој „штети државе и њених интереса“ кад је незаконитост утврђена и кад се враћа оно што је незаконито наплаћено. — О. Д. с. 17. априла, 1926. год., Бр. 13226.

По чл. 15. Зак. о Држ. савету и управним судовима административни спор постоји само онда, када је појединцу актом управне власти повређено право или непосредни лични интерес на закону заснован. Али кад је нападнутим решењем тужилац само примљен у државну службу, онда му тиме није повређено ни право ни

лични интерес. У колико се тиче његовог права, да му се ранија служба призна, о томе Министар има донети одвојено решење, а тужилац ако тим решењем не буде задовољан, може употребити правно сретство. — О. Д. с. 17. априла, 1926. год., Бр. 11447.

У смислу чл. 15. Зак. о Држ. савету и управним судовима, управни судови суде у административним споровима који према истој одредби могу постојати само између појединаца или правног лица с једне стране и управне власти с друге стране, а онде где је актом управне власти повређено какво право или какав непосредни лични интерес тужиоца заснован на закону. — Према чл. 16. истог Закона разумевају се под управним властима и самоуправне власти. Средишни уред за осигурање радника у Загребу, односно његови месни органи, нису ни управне ни самоуправне власти. — Средишни уред за осигурање радника основан је у смислу § 119. Зак. о осигурању радника за спровођење осигурања радника, према том специалном закону, те је у смислу § 124. истог Закона на начелу самоуправе заснована јавна установа. Средишни уред за осигурање радника је према томе корпорација јавног права, пошто је његово устројство и деловање уређено законом, а не вољом односно уговором појединих лица, но Средишни уред за осигурање радника није због тога још никако управно или самоуправно надлештво (власт), колико год он има право да врши у своме делу кругу и некоја таква акта, која иначе редовно врше надлештва (прописивање приноса, надгледање послова). Све ове функције односе се на провађање осигурања, док право изрицања казне због преступака закона о осигурању раде-

ника, заштитних мера које имају баш карактер и битност власти, не постоји, јер је према закону то право пренето на управне власти. Средишни уред за осигурање радника услед тога није ни подређен органима врховне државне управе (Министарству), као што су овој подређена државна надлештва односно самоуправне власти, него само потпада под надзор Министарства социјалне политике, који надзор ово Министарство спроводи у границама главе десете закона, која говори о државном надзору над извођењем осигурања. Други органи државне управе, нарочито управне власти према томе нису према средишном уреду за осигурање радника ни претпостављени нити воде над њима надзор. — О. Д. с. 2. септембра, 1926 год., Бр. 15565.

Административни спор је само између појединаца или правног лица, с једне и управне власти с друге стране. Решење једног Министра не може бити управни акт за другог министра, јер не садржи заповест што је битни елеменат управног акта у смислу чл. 15. зак. о Држ. савету и управним судовима. Према томе о административном спору не може бити говора, кад су и једна и друга страна претставници управне власти. — О. Д. с. 25. августа, 1927 год., Бр. 3861.

Према чл. 15. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима административни спор може се покренути само поводом таквог акта власти којим се вређа какво право или непосредни лични интерес тужиоца заснован на закону. Мишљење Централне комисије за извршење чиновничког закона није уопште управни акт у смислу овог законског прописа, јер се њиме не ствара ни-

каква нова правна ситуација, нити се спречава долажење у такву нову ситуацију. Оно садржи само једно правно мишљење, а само мишљење не може променити једну правну ситуацију нити повредити нечије право или законски интерес. — О. Д. с. од 28. октобра, 1927 год., Бр. 24393.

Према чл. 15. Зак. о Држ. сав. и упр. судовима управни акт, да би могао послужити као основ за покретање административног спора мора да вређа тужиочево право или његов непосредни лични интерес на закону заснован. Акт којим се само даје опште упутство нижој власти и не односи се ни на какав конкретан случај не може бити предмет нападања. — О. Д. с. од 10. новембра, 1927. год., Бр. 10346.

По чл. 15. Зак. о Држ. сав. и упр. судовима да би се могао покренути административни спор управни акт треба да је такав да се њиме вређа какво право или непосредан лични интерес тужиочев заснован на закону. Пре свега, дакле, акт треба да се тиче тужиоца непосредно, да буде индивидуалан. Али кад оспорено решење садржи једну општу норму прописану за будућност, која се не односи ни на кога појединачно, оно није индивидуални акт, па се поводом њега стога и не може покренути административни спор. Поред тога, ово решење као општа норма, по природи својој не може произвести непосредно повреду права или интереса, него тек посредним путем, приликом примењивања његовог на конкретан случај. И тек кад оно дође до примене у једном индивидуалном управном акту, тај акт може деловати непосредно и произвести повреду какву закон претпоставља, па тек он може послужити као основ за покретање

административног спора. — О. Д. с. од 2 новембра, 1927. год., Бр. 36693.—26. г.

По закону од 25. априла, 1924. год. о уређењу земљишних заједница предвиђена је за уређивање заједница надлежност: 1) надзорних управних власти (чл. 50 —53 и 57—56); 2) комасациона поверенства (чл. 53. 54 и 67—90) и 3) редовних суда (чл. 80. 81. и 85). Према тој подели комасациона поверенства нису идентична са редовним судовима. Према горенаведеним прописима закона о уређењу земљишних заједница решавају комасациона као разгодбена поверенства поред питања управне природе и нека питања судске (приватноправне) природе и кад решавају судска питања (чл. 80, 81 и 85) са решењем поверенства незадовољној страни остаје отворен редован судски пут; у оваквим случајевима тужба управном суду није допуштена. Али кад комасациона поверенства делују у својству управних власти, онда њихови акти по чл. 15. и 18. Зак. о Држ. савету и управним судовима подлеже управно судској контроли. — О. Д. с. 6. октобра, 1928. год., Бр. 5003.

Министар правде није овлаштен ни законом нити указом о помиловању да опрашта казне, већ само да решава спорна питања, како се има применити указ о помиловању, ако у томе настане сумња. Да ли се на тужиоца односи наведени указ или не, о томе се може расправљати само приликом његовог извршења. Тек тада би евентуално могло доћи до повреде тужиоцевог права. Али до извршења указа у погледу тужиоца не може ни доћи, јер се он не налази на издржању осуде већ у иностранству. Управна власт није законом обавезна да у напред објашњава,

како ће применити закон на један случај, који се још није догодио. Она је обавезна да примени закон кад се тај случај појави. Министар правде није обавезан да објашњава у напред, да ли ће се на тужиоца применити наведени указ о помиловању, пошто конкретно извршење истога није наступило. Према томе тужиоцу оспореним решењем није повређено никакво право те и нема претпоставака за тужбу из чл. 15. и 18. Зак. о Држ. савету и управним судовима. — О. Д. с. 23. октобра, 1928. год., Бр. 18826.

Управна власт чије је решење о пензији постало извршно, не вређа права појединаца кад одбаци тражење појединаца које је цењено у решењу. — Нецењена тражења у извршном решењу дужна је управна власт да цени и донесе решење. — О. о. с. Д. с. 23. децембра, 1929. год., Бр. 41480.

Чл. 16. — Под управним властима разумеју се и самоуправне власти.

Закон о пословном реду у Држ. савету и управним судовима:

§ 29. — Против управних уката општинских власти, којима се вређају права или непосредни лични интереси појединаца, у смислу слу чл. 18. Зак. о Држ. савету и управним судовима, има места жалби првој претпостављеној управној власти. Против њеног решења може се тужба поднети оном управном суду у чију помесну надлежност спада та управа.

Види чл. 15. Закона о Држ. савету и управним судовима.

Чл. 17. — Државни Савет решава о жалбама против пресуда управних судова.

По тужбама против указа и министарских решења решава Државни Савет у првом и последњем степену.

На основу чл. 17. и 18. Зак. о Државном Савету и управним судовима Државни Савет решава само о жалбама против пресуда управних судова и о тужбама против указа и Министарских решења. За тужбу против решења Министарског Савета према томе Државни Савет није надлежан за расматрање. — О. Д. с. 16 октобра, 1923. год., Бр. 10668.

Министар се не може упуштати у оцену већ једном оцењеног питања и тужиоцу поред постојећег ранијег решења не признати поданство, узимајући за разлог, да би то било противно постојећим позитивним одредбама закона. Ценити то питање поново, значи ништити ранију министрову одлуку, а ово је противно чл. 17. и 18. Зак. о Држ. Савету и управним судовима, јер је само Државни Савет надежан да по изјављеној тужби ништи Министарска решења. — О. Д. с. 2. октобра, 1923. год., Бр. 10702.

Надлежност Државног савета одређена је у чл. 17. Зак. о Држ. савету и управн. судовима, којим законским прописом Државном савету није стављено у дужност решавање по одлукама судова за станове. — О. Д. с. 24. фебруара, 1926. год., Бр. 35348. — 25. г.

Решавање по жалбама на решења врховног инвалидског суда нису стављена у дужност Државном савету ни Законом о Држ. сав. и управн.

судовима нити којим другим законом. — О. Д. с. од 13. марта, 1926. год., Бр. 48088. — 25. г.

Према чл. 17. Зак. о Држ. савету и управн. судовима, Државни савет решава по жалбама противу пресуда управних суда, а по тужбама противу указа и решења министарских. Али кад је жалба изјављена противу решења Аграрне дирекције, онда према наведеном законском пропису Државни савет није надлежан да по њој решава. Према чл. 18. Зак. о Држ. савету и управн. судовима жалилац има да поднесе тужбу управном суду, јер се овде ради о управном акту једне власти ниже од Министра, која је решавала у другом степену. — О. Д. с. од 30. јануара, 1928. год., Бр. 33533. — 27. г.

Према чл. 17. Зак. о Држ. савету и управн. судовима, Државни савет расправља спорове по тужбама противу указа и решења Министарских. Управа монопола — самостално је државно надлежство и стоји под Министром финансија, дакле нижа од Министра. На њено решење којим је коме какво право повређено, има у смислу чл. 18. Зак. о Држ. савету и управн. судовима места жалби на једну вишу управну власт, т. ј. на Министра финансија, па тек противу његовог решења има места тужби Државном савету. — О. Д. с. од 17. фебруара, 1928. год., Бр. 16290.

Према чл. 17. Зак. о Држ. савету и управн. судовима, Државни савет расправља спорове по тужбама противу указа и решења Министарских, а не и противу решења нижих власти. Управа за ратну штету је установа при Министарству правде, дакле, нижа од Министра. На њено

решење којим је коме какво право повређено има у смислу чл. 18. Зак. о Држ. савету и управним судовима места жалби на једну вишу управну власт, т. ј. на Министра, па тек противу његовог решења има места тужби Државном савету. — О. Д. с. од 20. априла, 1928. год., Бр. 8618. — 26. г.

Кад се тужилац тужи противу решења Врховног учитељског дисциплинског суда, онда за расматрање није надлежан Држав. Савет, који по чл. 17. и 18. Зак. о Држ. савету и управн. судовима решава по тужбама противу решења министарских а не и решења других власти. — О. Д. с. од 7. маја, 1928. год., Бр. 14711.

Чл. 18. — Појединац, коме је право или непосредни лични интерес заснован на закону повређен незаконитим актом управне власти, има право жалбе само на једну вишу управну власт. Против одлуке те управне власти може поднети тужбу само управном суду. Ако је та управна власт Министар, тужба се подноси Државном Савету.

Зак. о пословном раду у Државном савету и управним судовима:

§ 29. — Против управних аката општинских власти, којима се вређају права или непосредни лични интереси појединаца, у смислу чл. 18. Зак. о Државном савету и управним судовима, има места жалби првој претпостављеној управној власти. Против њеног решења може се тужба поднети оном управном суду у чију помесну надлежност спада та управа.

По чл. 21. Зак. о Држ. Савету и управним судовима ако је повређен закон у корист поје-

динаца указом или министарским решењем, онда се у име државе јавља као тужилац код Држ. Савета Главна Контрола. Али се из тога не може извести закључак, да се само Главна Контрола може да тужи Државном Савету против једног указа, већ само то да она у име државе подиже тужбу, кад налази да је закон повређен у корист појединаца; тиме се дакле не искључује могућност да и приватна лица могу подићи тужбу Државном Савету против једног указа, ако налазе да је повредом закона повређено и њихово какво право или непосредни лични интерес основан на закону, јер је то право тужбе признато појединцу у чл. 18. Закона о Држ. Савету и управним судовима. — Кад је тужилац секундарни лекар и привремени вршилац дужности шефа у одељењу, за чијег је шефа указом постављен неко други, то према томе тужиоцу не може бити свеједно ко ће бити шеф односног одељења и његов непосредни старшина, а тај његов интерес заштићен је у тач. 6. чл. 26. Зак. о уређењу санитетске струке, која одређује квалификације за шефа одељења. Према томе право на тужбу има се признати тужиоцу на основу наведеног закона и чл. 18. Зак. о Државном Савету и Управним Судовима. — Али и поред тога тужиоцу би се имала признати легитимација за тужбу и по томе основу, што је управна власт расписујући конкурс и примајући за конкурента тужиоца ставила овога у један специјалан правни однос; а решење овога односа мора задрати и у његове интересе, те му се због тога има на осн. чл. 18. Закона о Државном Савету и Управним судовима признати легитимација да спори правилност конкурса, доследно и именованја на основу ње-

га учињеног. — О. Д. с. 14. децембра, 1923. год., Бр. 15082.

Кад управа варошке трошарине и суд општине у овом погледу стоје према дирекцији посредних пореза као нижа власт према вишој, онда је свако правно сретство те ниже власти према одлукама оне више, под чијом контролом она стоји, по општим правним принципима немогућно и недопуштено, па ни управа општинске трошарине не може поднети Савету тужбу против одлуке Генералне дирекције пореза. — Но како се трошарина предвиђена Уредбом о варошкој трошарини у Београду, наплаћује у корист београдске општине, то се за заштиту интереса општинских од неправилне примене ове Уредбе од стране Ген. дирекц. поср. пореза пред Државним саветом може јавити само опуномоћени претставник општине као претставник било приватно правне, било самоуправне личности општинске, према природи спора. — О. Д. с. 7. фебруара, 1924. год., Бр. 16121. — 23. г.

Кад Министар расписе конкурс за извесно место, онда је конкурент који се за то место јавио стављен према држави у један специјалан правни однос, јер решење Министрово задире и у интерес конкурента, те по чл. 18. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима има право на тужбу да спори правилност конкурса и доследно и именованја на основу њега учињеног. — О. Д. с. 14. децембра, 1924. год., Бр. 15082.

Кад се из решења Министровог види, да је у питању солидност извршених радова (рђаво бетонирање радова и рђаво, извршење бетонске подлоге) и одбачај испорука као цемента, шљунка и т. д., што је изричито предвиђено у чл.

99. в. Зак. о држ. рачуноводству, а чије су последице делом и друга спорна питања, — и кад овај пропис допушта стручну комисију, не само у случају спора о каквоћи и солидности извршених радова већ и у случају спора о другим питањима насталим између предузимача и државе, јер закон каже „и т. д.“, што значи да је набрајање учињено примера ради, то је јасно, да је решењем, којим је тужилац од комисије одбијен, повређено његово право засновано на овом законском пропису, те је и тужба, с обзиром на чл. 18. Зак. о Држ. савету и управним судовима, основана. — О. Д. с. 12. јуна, 1925. год., Бр. 19316.

Према чл. 23. Зак. о државној трошарини, таксама и пристојбама жалбе односно тужбе по таксеним предметима по кривицама или споровима противу решења Генералне дирекције посредних пореза изјављује се Државном савету. Тиме је утврђено оно право које је чл. 18. Зак. о Држ. савету и управним судовима дато појединцима да се заштите од аката управне власти у случајевима повреде права или непосредног личног интереса заснованог на закону. Законодавац је само у тачно одређеним случајевима забранио подизање административних спорова и наредио да се такве тужбе и не узимају у поступак. Ти случајеви су побројани у чл. 19. и 24. Зак. о Држ. савету и управним судовима. Међу тим изузетцима не налази се и онај, да се спор не може водити противу извршног управног акта. Према томе, извршност решења уопште, па и по 7. напомени уз Тбр. 62. Зак. о таксама, има се схватити не у смислу правноснажног решења, него у смислу коначно донесеног решења, које се

као такво може извршити. — О. Д. с. 24. октобра, 1925. год., Бр. 6072.

С обзиром на чл. 23. Зак. о држ. трошарини, таксама и пристојбама у вези чл. 15., 18., 19. и 24. Зак. о Држ. савету и управн. судовима, извршност решења Генералне дирекције посредних пореза по таксеним споровима и кривицама има се схватити не у смислу правноснажног решења него у смислу коначно донесеног решења, које се као такво може извршити. — О. Д. с. 31. октобра, 1925. год., Бр. 23560.

Примедбе учињене од стране више управне власти с формалне стране на решење ниже управне власти нису управни акт у смислу закона о Држ. савету и управним судовима на који би имало места тужби. — О. Д. с. од 5. новембра, 1925. год., Бр. 24858.

И наредба општега карактера, кад је достављена на извршење, а њеном се применом вређа право тужиочево, може бити предмет тужбе основане на чл. 18. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима, јер се и наредбе имају издавати у границама закона. — О. Д. с. од 4. марта, 1926. год. Бр. 37374. — 25. г.

Према чл. 18. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима, појединац коме је одлуком управне власти повређено право или лични интерес заснован на закону, има право жалбе само на једну вишу управну власт. Против одлуке те управне власти може се поднети тужба само управном суду у колико та управна власт није министар. Том одредбом derogирана је установа чл. 11. Закона од 28. фебруара, 1874. год., о судској власти, јер по чл. 52. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима ступањем на снагу истог закона престају важити сви прописи који су у супротности

сти са његовим одредбама, а чл. 11. поменутог закона у супротности је са чл. 18. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима. Дерогаторна снага и интенција чл. 15. и 18. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима јасна је не само ради супротности са чл. 11. закона о судској власти и оних установа на које се тај члан позива, већ се види и из саме стилизације оног става чл. 18. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима, која каже: „против одлуке те управне власти може поднети тужбу само управном суду”. — О. Д. с. 4. новембра, 1926. год., Бр. 15125.

Према чл. 18. Зак. о Држ. сав. и упр. судовима појединац има право тужбе само у случају ако му је актом управне власти повређено право или непосредни лични интерес заснован на закону; а кад је решење општег карактера, онда тужилац нема легитимацију за тужбу све докле, док примена овог решења не дође у сукоб са његовим правом. — О. Д. с. од 11. марта, 1927. год., Бр. 25024. — 26. г.

Према чл. 18. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима, противу оних аката управне власти, против којих се не може изјавити жалба, има места тужби на управни суд односно на Државни савет. Међутим, према овоме законском пропису, појединац коме је право или непосредни лични интерес заснован на закону повређен незаконитим актом управне власти, има право жалбе на једну вишу управну власт. Према томе, и кад у спорној одлуци стоји да противу ње нема места жалби, заинтересовани се противу ње може жалити, јер се противу ње по закону може изјавити жалба вишој управној власти. — О. Д. с. 4. новембра, 1927. год., Бр. 35365.

Према чл. 18. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима, противу решења управне власти донетог у другом степену, може се изјавити само тужба управном суду, изузев ако је та власт Министар, када се тужба подноси Државном савету. Према томе, кад је власт која је решавала у другом степену, био главни аграрни повереник онда се противу његове одлуке може поднети само тужба управном суду а никако жалба Министру. Према поменутом законском пропису Министар није могао да се упушта у решавање по овоме предмету, јер је са другостепеним решењем био завршен редован жалбени пут. — О. Д. с. 15. децембра, 1927. год., Бр. 40939.

Распис Министров претставља акт унутрашњег пословања управне власти те тиме очигледно њиме још није повређено никакво право нити какав непосредни лични интерес заснован на закону. — О. Д. с. од 28. новембра, 1928. год., Бр. 31801.

Општинска власт која је састоји из Општинског управитељства и Општинског вијећа је власт једне инстанције а велики жупан власт друге инстанције и тек против одлуке великог жупана има места тужби на управни суд сходно чл. 18. закона о Држ. савету и управним судовима у вези § 11. општинског правилника за Далмацију. — О. о. с. Д. с. 19. марта, 1929. год., Бр. 14601.

Спорови о државини кад их полицијска власт расправља, административни су спорови и као такви имају се претходно расправити код две инстанције управне власти, па по том код управних судова и државног савета. — О. о. с. Д. с. 21. децембра, 1925. год., Бр. 47801.

Чл. 19. — Тужба на управни суд, односно Државни Савет, није допуштена:

1. у стварима које спадају у надлежност редовних судова;

2. у дисциплинским стварима у колико законом не би било друкчије одређено;

3. у стварима у којима су и у колико управне власти позитивним правом овлашћене да доносе решења на основи слободне оцене;

4. против управних послова редовних судова.

Министрова решења донета на основу Уредбе о provedби делимичне експропријације земљишта великих поседа од 12 фебруара, 1920. год., према чл. 5. исте Уредбе извршна су и не подлеже по жалби разматрању Државног савета. — О. Д. с. 18. јуна, 1923. год., Бр. 3098.

Министрова решења донесена на основу чл. 37. Зак. о водама извршна су и не подлеже разматрању Државног савета. — О. Д. с. 2. марта, 1923. год., Бр. 4926.

Прописом § 1. Уредбе о издавању земљишта великих поседа у четворогодишњи закуп од 3. септембра, 1920. год., овлашћен је Министар Аграрне реформе, да спроведе ликвидацију великих поседа, с тога Државни савет у смислу тач. 3. чл. 19. Зак. о Државном савету и управним судовима није надлежан да по жалби разматра такве предмете. — О. Д. с. 15. јуна, 1923. год., Бр. 5504.

По чл. 1. Уредбе о забрани отуђивања и оптерећивања земљишта великих поседа од 21. јула, 1919. год. продаја поседа подложних аграрној реформи везана је за дозволу Министарства аграрне реформе, па се у смислу тач. 3.

чл. 19. Зак. о Државном савету и управним судовима не може Државни савет по жалби упуштати у разматрање таквих предмета. — О. Д. с. 20. јуна, 1923. год., Бр. 6281.

Кад је оспорено решење донето на основу чл. 2. и 3. Правилника за извршење Тбр. 61. Зак. о таксама, којим је Министар унутрашњих дела овлашћен да месна механска и кафанска права издаје и да у томе није ничим ограничен, — онда према тач. 3. чл. 19. Зак. о Држ. савету и управн. судовима тужба противу таквог решења није дозвољена. — О. Д. с. 23. марта, 1926. год., Бр. 33844.

Пријем у држављанство дискреционарно је право Министра унутр. дела и противу његове одлуке о томе, према тач. 3. чл. 19. Зак. о Држ. савету и управним судовима, није допуштена жалба. — О. Д. с. 22. октобра, 1926. год., Бр. 5749.

Између Државе и њених службеника не постоји у погледу станова у којима станују они и њихове породице приватноправни (закупни) однос, већ јавноправни службени однос, пошто им је стан дат само с обзиром на службу коју врше и само за време док врше службу, а чим служба престане треба да испразне стан, који је везан са службом. — О. Д. с. 30 октобра, 1926. год. Бр., 15124.

Према чл. 234. Зак. о чиновницима одредбе о сталности државних службеника неће се примењивати за три године од дана ступања на снагу закона о чиновницима, из чега излази да је Министар овлашћен да донесе одлуку о престанку службе једног службеника без обзира на прописе о сталности. Па кад је оспорено

решење донето у законском року, онда се оно не може нападати, сем са разлога да се стекло право на пензију. Такво решење Министрово једно је од оних, које је управна власт овлашћена позитивним законом да донесе на основу слободне оцене и противу којих тужба по тач. 3. ал. 19. Зак. о Држ. савету и управним судовима није допуштена. — О. Д. с. 24. новембра, 1926. год., Бр. 28302.-25. г.

Решења Министра правде, донесена на основу чл. 61. озакоњене уредбе о имовини непријатељских поданика, у вези са чл. 119. Правилника за извршење ове Уредбе, извршна су и као таква не подлеже разматрању Државног савета. — О. о. с. Д. с. 21 и 22 октобра, 1927. год., Бр. 36226.

Управа ратне штете по тач. III чл. 13. Уредбе о исплати ратне штете, овлашћена је, да одлучује, да ли ће досуђену накнаду штете исплатити пуномоћнику оштећеног лица или оштећеном. Кад управа ратне штете у овоме није законом ограничена, онда из тога следује да одлучује по слободној оцени, те према томе њена решења не подлеже контроли надлежног Министра, па ни Државног савета. — О. о. с. Д. с. 3. октобра, 1928. год., Бр. 34304.

На основу чл. 22. Финанс. закона за август до новембар 1925. год. Министар правде овлашћен је, да наредбеним путем установи уже околице јавних бележника по својој слободној оцени, те је противу такве наредбе тужба са тога разлога, у смислу тач. 3. чл. 19. Зак. о Држ. савету и управним судовима, недопуштена. — О. Д. с. 5. новембра, 1928. год., Бр. 5580.—26. г.

Решење Генералне дирекције пореза кад решава као другостепени дисциплински суд, у смислу чл. 86. Зак. о организацији Финанс. контроле извршно је и противу њега нема места жалби Државном савету. — О. Д. с. од 22. марта, 1928. год., Бр. 4285.

Према чл. 39. Рударског закона за Краљевину Србију кад се једног истог дана пријави више лица, која траже повластицу на једном истом месту, Министар, по саслушању Рударског одбора решава, коме ће од њих повластицу дати, водећи рачуна о гаранцијама, које поједини од њих пружа за успешан рад. Закон је, дакле, наложио Министру да саслуша Рударски одбор, даље наложио му је да цени и извесне субјективне околности молиоца. Какав има да буде исход те оцене, закон није казао, што значи, да се овде ради о слободној оцени. Решење се доноси према исходу те оцене. Па кад је Министар саслушао Рударски одбор, за тим кад је узео у оцену оне чињенице на које закон указује, значи да је његова одлука донета на основу свију елемената које закон прописује. Таква се одлука не може нападати само у погледу исхода оцене, јер као што је речено, оцена је слободна и она се према тач. 3. чл. 19. Зак. о Државном савету и управним судовима не може нападати. — О. Д. с. 25. маја, 1928. год., Бр. 8591.

Према чл. 7. Закона о забрани отуђивања и оптерећивања земљишта великих поседа Министар у многобројним случајевима може дати дозволу за отуђење и оптерећење, што значи, да не мора, ако не налази за целиходно. Према томе, кад се Министар користи тако датим овлаш-

ћењем, акт му је донет на основу слободне оцене, а противу таквих аката, према тач. 3. чл. 19. Зак. о Државном савету и управним судовима, нема места тужби. — О. Д. с. 27. марта, 1928. год., Бр. 22514.—27. г.

Сходно тач. 3. чл. 19. Зак. о Држ. савету и управним судовима, није допуштена тужба противу решења Министровог којим на основу чл. 36. Зак. о Државном савету и управним судовима обустави од извршења извесно своје решење до окончања спора код Државног савета, пошто се такво решење доноси на основу слободне оцене управне власти. — О. Д. с. 27. марта, 1928. год., Бр. 43191.—27. г.

По Закону о Државном савету и управним судовима није допуштена тужба на полицијске казнене одлуке. — О. о. с. Д. с. 1. јуна, 1929. год., Бр. 21287.

Државни савет с обзиром на прописе става првог члана 96. Зак. о унутрашњој управи није надежан за решавање по жалбама против казних одлука, изречених од надзорне власти на основу чл. 167. Зак. о општинама, већ је за разматрање истих надлежна виша управна власт. — О. о. с. Д. с. 16. маја, 1931. год., Бр. 19570.

Надлежност Државног савета по ставу трећем чл. 170. Зак. о општинама укинута је чл. 76. Закона о унутрашњој управи. — О. о. с. Д. с. 20. и 22. јуна, 1931. год., Бр. 25305.

Чл. 20. — Државни Савет и управни судови сами решавају о својој надлежности.

Одељак трећи. Поступак код судова.

Чл. 21. — Тужба на управни суд односно Државни Савет (чл. 17.) мора се поднети у року од тридесет дана после предаје решења управне власти.

Тужба против указа подноси се Државном Савету у року од два месеца рачунајући од дана кад је указ објављен у Службеним Новинама. Ако падне последњи дан рока кад суд не ради, рок се продужује до првог радног дана.

Тужба се подноси суду или непосредно или преко поште на рецепис.

Министар Финансија може у циљу заштите законитости и јавног интереса одредити у седиштима управних судова нарочите органе који ће се јављати као тужиоци у име државе у оним случајевима, кад је управним актом повређен закон у корист појединаца. Ако је повређен закон у корист појединаца указом или министарским решењем, решењем Бана по §. 35. Закона о банској управи, или решењем команданта жандармерије по чл. 61. Уредбе о изменама и допунама Закона о жандармеријском пензионом фонду, онда се у име државе јавља као тужилац код Државног савета Главна контрола.

Измене и допуне од 14. јула, 1930. год.

Уредба Бр. 9862. од 1. фебруара, 1930. год., о празницима:

На основу § 6. Закона о празницима од 27. септембра, 1929. год., прописује се ова Уредба о празницима у смислу судских поступника и осталих закона осим Меничног закона и Закона о чеку:

§ 1. У колико закон о уређењу редовних судова, Закон о судском поступку у грађанским парницама, Закон о судском кривичном поступку као и други закони осим Меничног закона и Закона о чеку вежу за празнике извесна правна дејства, сматрају се као празници: а) за све грађане: рођендан Њ. В. Краља, дан уједињења и све недеље. — б) за грађане православне вере следећи православни празници: 1) Богојављење, — 2) Сабор св. Јована (Јован-дан), — 3) Св. Сава, — 4) Сретење, — 5) Благовест, — 6) Ђурђев-дан, — 7) Св. Тирило и Методије, — 8) Св. Петар и Павле, — 9) Св. Илија, — 10) Преображење, — 11) Велика Госпојина, — 12) Мала Госпојина, — 13) Крстов-дан (14—27 септембра), — 14) Митров-дан, — 15.) Архангелов-дан, 16) Ваведење Богородице, — 17) Св. Никола, — 18) Бадњи дан, — 19) Први и други дан Божића, — 20) Велики Петак, — 21) Други дан Ускрса, — 22) Спасов-дан, — 23) Други дан Духова, — в) за грађане римокатоличке вере следећи римокатолички празници: 1) Нова година, — 2) Света три краља, — 3) Свећница, — 4) Св. Јосип, — 5) Благовест, — 6) Св. Тирило и Методије, — 7) Св. Петар и Павао, — 8) Велика Госпа, — 9) Сви свети, — 10) Безгрешно зачеће богородице, — 11) Први и други дан Божића, — 12) Други дан Ускрса, — 13) Спасово, — 14) Други дан Духова, — 15) Брашанчево (Телово). — г) за грађане грчко-католичке вере следећи грчко-католички празници: 1) Богојављење, — 2) Сретење, — 3) Благовест, — 4) Ђурђев-дан, — 5) Св. Тирило и Методије, — 6) Св. Петар и Павао, — 7.) Св. Илија, — 8) Преображење, — 9) Велика Госпојина, — 10) Мала Госпојина, — 11) Крстов-дан (14—27 сеп-

тембра), 12) Митров-дан, — 13) Архангелов-дан, — 14) Ваведење Богородице, — 15) Безгрешно зачеће богородице, — 16.) Св. Никола, — 17) Бадњи дан, — 18) Први и други дан Божића, — 19). Велики Петак, — 20) Други дан Ускрса, — 21) Спасов-дан, — 22) Други дан Духова. — д) за грађане евангелистичког, аугсбаршког и хелветског (реформисаног) вероисповедања, следећи евангелистички празници: 1) Нова година, — 2) Велики петак, — 3) Други дан Ускрса, — 4) Спасов-дан, — 5) Други дан Духова, — 6) Празник реформације (31 октобра), — 7) Бадњи дан, — 8) Други дан Божића. — њ) за грађане исламске вере следећи исламски празници: 1) Први дан празника Мухамедовог рођења (Мевлуд), — 2) Прва три дана Рамазанског бајрама, — 3) Прва три дана Курбанског бајрама, — 4) Први дан нове године, — У петак, затим у дане Лејлеи-регаиб, Лејлеи-мирац, Лејлеи-берат и Лејлеи-кадр и у дане уочи Рамазана и оба Бајрама странкама исламске вере које дођу пред власти, треба омогућити да оду петком до 11 сати а осталим споменутим данима до подне, да би могли извршити своје верске дужности. — е) за грађане јеврејске вере следећи јеврејски празници: 1) Свака субота, 2) Два прва и два последња дана Пасхе, — 3) Два дана Шевуота, — 4) Рош-Анана (два дана), — 5) Јон-Кипур, један и по дан (пола дана уочи Јон-Кипура), — 6) Прва два дана и последња два дана Сукота.

§. 2. — На напред наведене верске празнике државни службеници морају бити на дужности као и у радне дане, ако ти празници нису за њих верски празници у смислу § 3. Закона о празницима. За рад судова и осталих

надлештва подређених Министарству правде вреде прописи § 4. Закона о празницима.

§ 3. — Ова уредба ступа на снагу када буде проглашена у Службеним новинама Краљевине Југославије. Тада престају важити сви досањи прописи по предмету ове Уредбе.

(Службене новине Бр. 29-Х од 7. фебруара, 1930. год.).

Закон о празницима од 27. септембра, 1929. год.

§ 1. — У дане државних празника, у недеље, на своје верске празнике означене у § 3., и на празнике своје Крсне славе, државни службеници не морају бити на дужности, осим случајева који су законом изузети.

§ 2. — Државни празници су рођендан Њ. В. Краља и дан уједињења.

§ 3. — Верски празници државних службеника у смислу § 1. су ови...

§ 4. — На државне празнике и у недеље, по правилу у државним надлештвима и установама не врши се редован рад. Од 9 до 11 часова дежурни службеници вршиће хитне и негодложне послове. — На верске празнике побројане у § 3. државна надлештва, заводи и установе вршиће по правилу свој редован рад са службеницима који у тај дан немају свој верски празник. Ако у саставу надлештва не би било службеника друге вере, или их не би било у довољном броју, да се одржи редован рад, поступиће се као што је прописано за државне празнике и недеље. — Старешина ће распоређивати по реду државне службенике у недељне и празничне дане. — У хитним и негодложним случајевима, државни ће службеници сво-

ју дужност вршити у свако доба без обзира на недеље и празнике. —

§ 5. — На Видов-дан одржаће се у богомољама као и до сада помен јунацима изгинулим у минулим ратовима.

§ 6. — Министар правде прописаће Уредбом оне дане, који се имају сматрати као празници у смислу Закона о уређењу редовних судова, закона о грађанском и кривичном судском поступку, меничног и чековног закона, као и других закона, којима су за празнике везана извесна правна дејства. — Но на те дане судско особље ће радити као и на радне, ако ти дани нису државни или верски празници по овоме закону.

§ 7. — Са недељама изједначају се, у погледу рада у надлештвима, они празнични дани, у које поједине вароши, по старом обичају, славе свога патрона, и то ако се на тај дан обуставља општи привредни рад. У противном такви дани се изједначају са верским празницима побројаним у § 3. Потребна упутства даваће надлежни бан.

§ 8. — Прописима овога Закона, у погледу рада државних надлештава у недеље и празнике, не дира се у оне прописе који важе за рад државних, саобраћајних, телеграфских и телефонских установа, царинских надлештава, државних привредних установа и предузећа, војних радионица, завода и установа, жандармерије, полицијске и финансијске страже, полицијских агената, судских апсана, казаних и сличних завода, болница и других здравствених установа и школа и мисија у иностранству. У колико таквих прописа до сада нема, надлежни се министри овлашћују да их донесу.

§ 9. — У дане државних празника могу се истицати на зградама само државне заставе. У те дане морају се истаћи државне заставе на свима државним и самоуправним надлештвима као и на зградама установа јавно-правног карактера, а у варошима и варошицама сви сопственици зграда дужни су истаћи државне заставе.

§ 10. — Овај Закон ступа у живот и добија обавезну снагу кад се обнародује у Службеним новинама. Од тога дана губе снагу сви законски и други прописи, који су, у погледу уређења рада у државним надлештвима, заводима и установама, противни прописима овога закона, осим оних о којима је реч у § 8.

(Службене новине Бр. 233.—XCVI од 5. октобра, 1929. год.)

Погрешно је гледиште, да је 28. јуни дан када суд ради, јер је 28. јуни државни празник, Видов-дан, према уредби од 2. јануара, 1904. год., која и данас има силу закона. Па кад је то државни празник целе државе, онда он мора важити за све територије државне и тужилац има права да тужбу поднесе првог наредног радног дана. — О. Д. с. 26. марта, 1927. год., Бр. 5112.—22. г.

Рок за жалбу против указа рачуна се чиновнику отпуштеном из државне службе од дана учињенога саопштења, без обзира на дан кад је по тражењу добио формално решење, противу кога је онда жалбу изјавио. — О. Д. с. 27. августа, 1923. год. Бр. 5588.

У смислу чл. 21. Зак. о Држ. савету и управним судовима Главна контрола се може јавити код Државног савета као тужилац само

у случају повреде материјалног државног интереса у корист појединца. — О. Д. с. 24. марта, 1926. год., Бр. 40029.

Платни налози нису управни акти на основу којих би Главна контрола имала право у смислу чл. 21. Зак. о Државном савету и управн. судовима засновати административни спор. — О. Д. с. од 8. фебруара, 1927. год., Бр. 34316.—25. год.

Важност прописа § 1. Зак. о изменама и допунама чл. 21. Зак. о Државном савету и управним судовима, од 14. јула, 1930. год., није дерогирана прописом § 114. Зак. о општем управном поступку, пошто је § 1. поменутог закона пропис специјалног закона, те се не може узети да је као такав измењен прописом општег закона, какав је § 114. Зак. о општем управном поступку, кад то није изриком у овом закону предвиђено. — О. о. с. Д. с. 15. и 16. децембра, 1931. год., Бр. 1025.—32. г.

Рок за изјаву тужбе од стране Главне контроле у кругу њене надлежности има се рачунати од дана, кад Главна контрола прими решење управне власти на рецепис. — О. о. с. Д. с. 23. јуна, 1925. год., Бр. 30941.

Чл. 22. — У тужби мора бити означен тужилац по имену, презимену, занимању и редовном боравишту, онда управни акт против којег је тужба управљена и поједине тачке због којих се тужи. У прилогу, мора се поднети сам акт у оригиналу или препису.

Ако у тужби тужилац наведе да није могао добити никакво решење од надлежне у-

правне власти за три месеца, рачунајући од дана када га је поновно нарочитим актом тражио, суд је дужан извидети да ли је његов навод истинит, па ако се истинитост навода утврди, узмеће тужбу у поступак као да су захтеви туженога били одбијени од надлежне управне власти.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§ 30. — Кад управни суд добије тужбу, он ће затражити све списе тога предмета, које је управна власт дужна у остављеном јој року, не дуже од месец дана, послати. Ако у списима има докумената поверљиве природе, они се не смеју прочитати у јавној седници нити дати на увиђај странкама без одобрења управне власти.

§ 31. — Кад управни суд прими тужбу и прибави списе, предмет се по одлуци претседника упућује једном судији као известиоцу, који има тужбу да проучи и да поднесе седници писмен реферат. Тај реферат садржи ове податке: 1) да ли постоји случај из чл. 24. Зак. о државном савету и управним судовима; 2) да ли постоји случај из чл. 26. тога закона; 3) да ли је случај из чл. 27. истога закона. — О извештају судије известиоца решава суд посебним решењем да ли га прима или не. — Ако суд нађе да не постоји ни један од наведених случајева, он ће одлучити да се ствар пресуди у јавној седници и упутиће предмет секретару који утврђује дан рочишта у смислу чл. 28. Зак. о Државном савету и управним судовима.

§ 32. — Ако је тужба подигнута код Управног суда зато што управна власт није хтела тужиоцу издати никакво решење (чл. 22. Зак.

о Државном савету и управним судовима), па управна власт у међувремену од подизања тужбе до одлуке суда издала своје решење, тужилац је дужан у року од 15 дана да изјави суду да ли је тим решењем задовољан или пак остаје при тужби. У првом случају поступак се обуставља, у другом пак има се наставити. Ако тужилац у остављеном року од 15 дана не учини никакву изјаву, сматра се да је задовољан и поступак по првој тужби има се обуставити.

§ 33. — При одређивању рочишта управни суд доставиће тужиоцу уз позив одговор тужене управне власти на тужбу, ако га буде било. — Ако је држава тужена страна, позваће се управна власт која је донела одлуку да одреди свога заступника, или да поднесе писмени одговор. — Недолазак било тужиоца било туженога не задржава рад суда који ће донети одлуку и без присуства парничара.

§ 54. — Код сваког управног суда мора се водити годишњи списак тужби и то по реду предаје. У том списку морају бити забележене парничне стране, предмет спора и кад је и како донето решење или пресуда... Ближи Правилник прописује Општа седница Државног савета...

Да би Државни савет у смислу чл. 22. Зак. о Државном савету и управним судовима могао узети тужбу у поступак, потребно је да тужилац поднесе пуноважан доказ о томе, да је тражио решење, па да га после тражења за три месеца није добио. — О. Д. с. 24 новембра, 1923. год., Бр. 10687.

Да би Државни савет у смислу чл. 15. и 17. Зак. о Државном савету и управним судовима могао донети по тужби своју одлуку, потребно

је да је повреда права и неправилна примена закона учињена решењем министарским или решењем оног органа централне управе, који је законским путем овлашћен, да коначно решава о правима појединаца. Тужилац који уз своју тужбу није поднео такво решење огрешио се тиме о чл. 22. Зак. о Државном савету и управним судовима, — у толико пре, што такво решење није уопште ни било донето, већ је тужилац био одбијен кратким административним путем, на начин, да административни спор у смислу закона није ни конституисан. — О. Д. с. од 29. јануара, 1924. год., Бр. 46.

Други став чл. 22. Зак. о Држ. Савету и управним судовима тражи да се о томе, да је решење тражено безуспешно у два маха и да је од другог тражења прошло три месеца, поднесу докази па кад Савет потврди да су ти услови испуњени, тек онда узима тужбу у поступак. — О. Д. с. 10 новембра, 1926. год., Бр. 30022.

Кад се тужилац обратио молбом министру, плативши прописну таксу, да му министар изда формално решење, како би се на исто могао жалити Државном савету, Министар га не може одбити од захтева зато, што се може жалити и без формалног решења. Таква одлука Министрова не одговара са формалне стране чл. 22. Зак. о Држ. савету и управним судовима и § 306. Грађ. суд. поступка, који прописује издавање формалног решења као и његову форму. — О. Д. с. 25. априла, 1928. год., Бр. 28027.

Уз тужбу има се приложити ожалбено решење у оригиналу или овереном препису, а не у простом препису. — О. Д. с. 21. децембра, 1923. год., Бр. 16287.

Чл. 23. — Тужити се може:

1. што управна власт у своме акту није никако применила или није правилно применила какав закон или закониту уредбу;

2. што у поступку, који је претходио, није водила рачуна о прописима поступка.

У тужби се имају навести, односно приложити, докази у оригиналу или препису.

Доказна средства могу се подносити и на првом рочишту.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима.

§ 58. — За све случајеве који у Закону о Државном савету и управним судовима нису изрично предвиђени, имаће се сходно примењивати односни прописи закона о судској организацији, грађанском поступку и правилнику за пословање редовних судова; до изједначења законодавства у овоме погледу Државни савет у тим случајевима примењиваће одредбе Закона о поступку судском у грађанским парницама од 20. фебруара, 1865. године са свима његовим изменама и допунама.

Чл. 24. — Суд ће одбацити одлуком без позива странака тужбе:

1. управљене против аката набројаних у чл. 19. тач. 1., 3. и 4.;

2. уложене после истека рока;

3. против управних аката, против којих се могла изјавити жалба на вишу управну власт па није изјављена;

4. за које је очевидно, да нису основане ни на каквом непосредном личном интересу заснованом на закону;

5. о којима је суд већ једанпут коначно решио.

Кад је решење против кога је поднета тужба само потврда већ раније донесенога решења, које је извршено, онда, ако је и било какве повреде права и интереса тужиоцевог заснованог на закону, она је учињена оним ранијим а не овим другим решењем. Очигледно је да тужба изјављена противу овога другог решења није основана ни на каквом интересу заснованом на закону, па се стога иста има одбацити без позива странака у смислу тач. 4. чл. 24. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима. — О. Д. с. од 5. новембра, 1928. год., Бр. 48735.

Чл. 25. — Суд по правилу доноси пресуду о тужби после јавно одржаног рочишта а на основу чињеница, које је утврдила управна власт.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§ 36. — На рочишту прво добија реч судија известилац да изложи стање и суштину спора. После тога даје се реч тужиоцу да тужбу образложи и брани. Ако он није присутан тужба ће се прочитати и садржај саопштити са евентуалном писменом изјавом тужиоца. После тужиоца добија реч заступник тужене стране. Ако није присутан, његова ће се изјава, ако постоји прочитати. — Претседник суда стара се, да се спорни предмет потпуно извиди и

закључи извињање, кад нађе да је ствар потпуно извињена.

§. 37. — Тужена страна може поверити, да је пред судом заступа орган надлежан за заштиту јавних интереса, а он може то заступање поверити управној власти у седишту суда, која је равна туженој власти.

§ 40. — Сваки судија и сзака парнична страна може преко претседника да ставља потребна питања, било другој парничној страни било сведоцима.

§. 41. — Рочишту мора присуствовати записничар, који води записник рочишта. У записник морају се забележити имена претседника и судија, записничара, парничних страна и њихових заступника и цео ток рочишта са изјавама странака и сведока као и закључцима суда. Важне изјаве странака и од суда саслушаних лица, морају се на предлог једне странке дословно ставити у записник. — Записник потписује претседник и записничар.

§. 53. — Судије управних судова учествују на рочишту и у претресу у оном оделу, које је прописано за судије редовних судова. У таквом оделу учествују и државни саветници ако се предмет расправља по усменом поступку.

Управни судови цене правну оправданост решења нападнутог тужбом само у оквиру решења како је донето, т.ј. правилност разлога на којима се решење оснива, а не и разлоге које би тужена власт у одговору на тужби наводила у прилог законитости свога решења. — О. Д. с. 8. јула, 1926. год., Бр. 13734.

Чл. 26. — Но, ако суд налази, да постоји у погледу утврђених чињеница противуречност у актима или да су у битним тачкама непотпуно утврђене или да се у управном поступку није водило рачуна о формама поступка, може одмах без позива странака донети пресуду да се управни акт поништи.

Управна власт је у томе случају дужна да изврши све оно што је управни суд наредио и да донесе нов управни акт.

Кад решење није засновано ни на једном законском пропису, да би се могла ценити његова законитост, то је јасно да се при доношењу решења није водило рачуна о формама поступка, те се такво решење има у смислу чл. 26. Зак. о Држ. савету и управ. судовима поништити. — О. Д. с. 6. априла, 1926. год., Бр. 44446.—25. г.

Није повреда поступка ненавођење законских прописа у нападнутом решењу на основу којих је донето, кад се из осталих аката види о примени кога се прописа ради, а тужба не истиче недостатак решења у погледу навођења законског прописа на коме се оснива. — О. Д. с. 26. новембра, 1928. год., Бр. 16641.

Чл. 27. — Исто тако доноси суд своју пресуду без позива странака, ако се тужилац у тужби одрекао јавног рочишта, а тужени не тражи нарочито да се о тужби држи јавно рочиште.

Чл. 28. — У свима другим случајевима који нису побројани у члановима 24., 26. и 27. решава суд о тужби после јавног рочишта, на које се мора позвати тужилац и тужени.

Чл. 29. — У сваком случају има суд лицима, којима би поништење управног акта било на штету, дати могућност да буду саслушани.

По чл. 29. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима обавезан је суд да пре доношења пресуде саслуша лица којима би поништење управног акта ишло на штету. Лице саслушано по чл. 29. учествује у административном спору по том основу, што је управним актом, против кога је тужба подигнута, њему било признато извесно право односно непосредни лични интерес, и што би то право односно интерес он изгубио, ако би управни акт од управног суда био поништен. Са тих разлога, кад је управни суд једноме лицу признао квалитет заинтересованог лица, он га не може одбити од тражења, да му ради евентуалне употребе правног средства, изда пресуду, донету по спору, у коме је учествовало као заинтересовано и по чл. 29. саслушано. — О. Д. с. од 18. јула, 1927. год., Бр. 31167.—26. г.

По чл. 29. Зак. о Држ. савету и управн. судовима суд је дужан по званичној дужности да једно заинтересовано лице, на чију би се штету имала донети пресуда, позове на рочиште као парничну страну, да буде пре доношења одлуке саслушано. — О. Д. с. 10. октобра, 1927. год., Бр. 31380.

Према чл. 29. Зак. о Државном савету и управним судовима, Државни савет је дужан тужбу Главне контроле доставити заинтересованом лицу на одговор и тек онда донети коначну одлуку. Па кад тако није урађено, онда у поступку Државног савета постоји „суштествени недостатак” ислеђења, а према тач. 13. §. 426. Грађ. суд. пост. то је услов за обнову спора. — О. Д. с. 12. марта, 1928. год., Бр. 18772.—27. г.

Чл. 30. — Суд може јавност искључити из разлога јавног морала и реда или ако су предмет претреса ствари приватног или породичног живота.

Закон о пословном реду у Државном савету и Управним судовима:

§. 38. — Суд може јавност искључити из разлога јавног морала и реда, или кад су предмет претреса ствари приватног или породичног живота ако то тражи једна парнична страна.

§. 39. Искључење јавности може бити за цело време трајања рочишта или само за извештај део времена. — Ако је била јавност искључена, не смеју се догађаји са рочишта и разлоги пресуде публиковати. — Ако се јавност искључи, мора се парничним странама допустити да присуствују рочишту два лица која оне одреде.

Чл. 31. — На рочишту може тужилац учествовати сам или бити заступљен адвокатом.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§. 37. — Тужена страна може поверити, да је пред судом заступа орган надлежан за заштиту јавних интереса, а он може то заступање поверити управној власти у седишту суда, која је равна туженој власти.

§. 55. — Јавни правозаступници добијају за свој рад као заступници странака пред управним судом награду по овој мери... — Одредбе овога §-а за награде адвокатима за рад код Државног савета и управних судова, вреде све док по §. 28. Зак. о адвокатима од 17. марта, 1929. год., не буде прописан Правилник о висини адвокатских награда.

Чл. 32. — По свршеном рочишту суд већа и гласа о пресуди у тајној седници. Судија известилац гласа први а председник последњи. Остале судије гласају редом од млађег ка старијем.

Пресуде се доносе апсолутном већином гласова.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§. 42. — При гласању води се нарочити записник. Тај се записник не сме подносити странкама на увиђај.

§. 43. — Прво гласа известилац, а после њега гласају судије по реду од најмлађег по рангу. Претседник гласа последњи.

Чл. 33. — Суд доноси пресуду одмах. Њено изрицање може се одгодити само у изузетним случајевима и то најдуже за осам дана.

Закон о пословном реду у Државном савету и управни судовима:

§. 35. — Управни суд доноси одлуку у смислу члана 32., 33. и 34. Закона о Државном савету и управним судовима.

§. 44. — Суд може изрицање пресуде одложити због опширности материјала или због потребе дубљег проучавања правног питања, ако не може да пресуду одмах изрекче, као и у случају чл. 32. Одлуку о одлагању суд мора објавити парничним странама. Пресуда се у овом случају може, по нахођењу суда, доставити странкама писмено.

§. 45. — У пресуди мора бити означен суд, састав суда, парничне стране и предмет спора. Закључак суда мора бити одвојен од образложења. Пресуду мора потписати извештач председник и записничар. Оригинал пресуде остаје у судским списима. Парничним странама доставља се препис пресуде са потписом председника и записничара.

Чл. 34. — Пресудом се тужба или одбације или уважава. У овом другом случају управни акт се поништава пресудом управног суда. Ако би било потребно донети нов управни акт, тај акт доноси надлежна управна власт у смислу примедба управног суда.

Ако управна власт наводи да је овлашћена донети решење на основу слободне оцене,

суд ће тужбу одбацити, ако нађе да је тај навод основан.

Повраћати се на своје решење забрањено је само судовима; за административне власти важи начело, да могу своја акта изменити ако то јавни интерес тражи, ако се тиме не вређају стечена права. Новим актом Министар у овом случају није повредио никакво стечено право појединца, већ на против, овим новим актом потраживање заинтересованог саобразно је закону и на тај начин задовољен је не само довређен правни интерес тужиоцев, већ и општи правни интерес државе да и административне власти доносе своја решења саобразно закону. — О. Д. с. 19. новембра, 1925. год., Бр. 34334.

Ако се у законском року не изјави тужба на једно решење, то никако не значи да не постоји могућност да једног извесног момента то решење буде замењено једним другим. Кад заинтересовано лице укаже власти која је решење издала на извесне чињенице које могу бити од утицаја на решење, та власт нема законске запреке да их узме у оцену и евентуално своје решење замени другим, а исто тако нема законског ослонаца, да молиоца одбије од захтева, да му се те околности узму у оцену. Разлика између случаја тужбе и овог другог случаја (молбе) у томе је, што у случају спора управни акт донет на основу пресуде, делује од дана првог (поништеног) решења, а у случају молбе, тај акт може имати важност само од оног дана, кад је молба поднета, јер за давање ретроактивног дејства нема законске могућности као у првом случају. Управна власт, која у принципу има иницијативу, кад јој је указано

на извесне чињенице, које она при доношењу решења није имала у виду, дужна је те чињенице узети у оцену те према резултату те оцене евентуално донети друго решење, ако се тиме не дира у стечена права трећих лица. — О. Д. с. 12. новембра, 1927. год., Бр. 33438.

Кад је извесно решење донето у смислу пресуде Државнога савета постало извршно, Министар није овлашћен ни једним законским прописом да то извршно решење мења на штету приватног. Ако је и у колико њиме био повређен закон на штету државе, Главна је контрола имала и законско овлашћење и законску дужност, да се против таквог решења жали Државном савету. Мењајући сам по својој сопственој иницијативи, на штету тужиоца, једно већ извршно решење, Министар је прекорачио законом дато му право. — О. Д. с. 21. марта, 1928. год., Бр. 6211.

Према чл. 34. Зак. о Држ. савету и управн. судовима само Државни савет надлежан је, да по тужби ништи министарска решења. Па кад Министар сам поништи своје раније решење, онда је то погрешка противу управног поступка и такав је рад противан чл. 26. Зак. о Држ. савету и управним судовима. — О. Д. с. 3. новембра, 1928. год., Бр. 34206.—24. г.

Кад је решење постало извршно с тога, што странка није уложила у законом року правно сретство, па административна власт на захтев приватне странке донесе ново решење у коме нађе, да је неправилно на штету странке применила закон, у том случају административна власт нема право, да даје ретроактивно дејство

новом решењу од дана кога је донето прво решење. Ово решење административне власти има дејство од дана, кад је странка захтев учинила. Исто тако нема места ретроактивном дејству донетог решења, кад административна власт из својих властитих побуда исправља своје раније решење за које је нашла, да је истим неправилно применила закон према приватној странци. Ово решење административне власти има дејства од дана кад га је административна власт донела. — О. о. с. Д. с. 5. марта, 1930. год., Бр. 7900.

Чл. 35. — Ако се тужба одбаци по чл. 34. мора суд у пресуди осудити тужиоца на плаћање трошкова.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§. 46. — Ако суд осуди тужиоца на плаћање трошкова, мора у пресуди навести износ свих трошкова.

Чл. 36. — Тужба противу управних аката по правилу не спречава њихово извршење.

Али управна власт може по молби тужиоца, одгодити извршење управног акта до коначног судског решења, ако јавни интерес то допушта или ако би извршење донело молиоцу штету, која се не би дала поправити. У том случају дужан је управни суд одмах узети предмет у поступак.

Државни савет сходно чл. 15. Зак. о Држ. сав. и управним судовима надлежан је за ра-

сматрање одлука (решења) Министра Финансија о додацима на скупоћу, донетих на основу чл. 25. одлуке Министарског савета од 17. априла, 1924. год., јер се став IV чл. 25. поменуте одлуке Министарског савета, у коме је казано, да су поменута решења Министра финансија извршна, има узети тако, да су извршна у смислу чл. 36. Зак. о Држ. савету и управним судовима. — О. о. с. Д. с. 5. марта, 1930. год., Бр. 7900.

Одељак четврти. Посебне одредбе.

Чл. 37. — Против пресуде управних суда допушта се жалба на Државни Савет и то у року од петнаест дана после пријема пресуде управног суда.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§. 34. — Све доставе аката Државног савета и управних суда врше се по Грађанском судском поступку. — Ако надлежност једног управног суда обухвата области са разним грађанским судским поступцима, примењиваће се до изједначења Грађанског судског поступка онај поступак који важи у седишту суда. — Суд може пре рочишта одредити шта треба да се недостатци у погледу чињеница и поступка исправе и то, или преко једног свог члана и референта кога одреди претседник, или преко надлежне власти.

Закон о непосредним порезима:

Чл. 136. —Против решења рекламационог одбора и решења надлежне више пореске

власти може се изјавити жалба по одредбама Закона о Државном савету и управним судовима... — Кад Управни суд не учини измене у решењу рекламационог одбора, нема места жалби на Државни савет.

Жалба Државном савету допуштена је сходно чл. 37. Зак. о држ. савету и управним судовима и против одлука управних суда а не само против њихових пресуда. — Пошто у Зак. о Држ. савету и управним судовима нема ни једне одредбе која предвиђа, да су одлуке управних суда извршне и да против њих нема места жалби, чл. 37. Закона има шири значај и односи се и на одлуке управних суда. — О. о. с. Д. с. 31. марта, 1926. год., Бр. 12564.

Жалба против одлука управних суда, сходно чл. 37. Закона о Државном савету и управним судовима допуштена је исто тако, као и против њихових пресуда. — О. о. с. Д. с. 8. марта, 1926. год., Бр. 12504.

Чл. 38. — Жалбу може поднети тужилац, ако је управни суд тужбу одбацио, и тужена власт, ако је управни суд њезин акт поништио.

Чл. 39. — Државна управна власт, кад се жали Државном Савету, мора приложити жалби и одобрење надлежног Министра.

Уредбом о провизорном уређењу делегација министарства финансија пренесени су од министарства извесни послови на делегате, те се и

њихова решења у тим пословима морају сматрати као акти министарски, против којих се у смислу чл. 18. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима може изјавити жалба Државном савету. Па кад је у погледу тих послова власт министарска пренесена на делегате, онда му за те послове није потребно ни одобрење за подизање жалбе Државном савету, у смислу чл. 39. Зак. о Држ. сав. и управн. судовима, јер је оно већ обухваћено у тој делегираној власти. — О. Д. с. од 10. новембра, 1926. год., Бр. 12231.

Чл. 40. — Жалбе које не одговарају прописима чл. 37. и 39. одбацује управни суд одлуком. Против ове одлуке има места жалби Државном Савету.

У чл. 40. Зак. о Држ. савету и управним судовима наведена су само два случаја, у којима управни суд сам одбацује жалбу изјављену Државном савету против пресуде или решења управног суда. Али кад управни суд, по извесном законском пропису решава у последњем степену и кад противу његовог решења нема даљег правног средства па ни жалбе Државном савету, — па се ипак таква жалба изјави, онда о њој решава Државни савет. — О. Д. с. од 18. јануара, 1929. год., Бр. 31584.—24. г.

Чл. 41. — Државни Савет решава о жалбама без позива странака.

Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима:

§. 47. — Државни савет по тужбама против министарских решења и по жалбама против пресуда управних судова поступа без присуства странака. — По царинским споровима и кривицама из Царинског закона, Државни савет ће одредити јавно рочиште, ако то тужилац односно жалилац у тужби односно у жалби нарочито буде тражио, или ако сам Државни савет нађе да је то потребно учинити ради разјашњења ствари. За дисциплинске кривице чиновника вреде одредбе главе X Закона о чиновницима и осталим службеницима грађанског реда.

§. 48. — Кад Државни савет прими тужбу или жалбу са актима предмета, акта се упућују надлежном одељењу. Претседник одељења даје акта на извештај једноме од саветника као известиоцу. Дужност известиоца може вршити, по наређењу претседника одељења и референт који буде додељен том одељењу.

§. 49. — Тужбе против указа и министарских решења после реферата известиоца, ако извештај налази да у опште има места управном спору, и са тим се рефератом сагласи и надлежно одељење Државног савета, Државни савет упућује претходно надлежном Министру на одговор. Министар је дужан у року од месец дана, рачунајући од дана када је тужба примљена у министарству, дати писмени одговор, или тражити да он или његов заступник буду саслушани у нарочитој седници одељења ради давања обавештења по спорном предмету. Заступник министров може бити само његов помоћник, или ако је он спречен начелник или шеф отсека, кога буде министар писменом на-

редбом за то овластио. Ако Државни савет не усвоји одговор или објашњење Министрово односно његовог заступника, он ће донети своју пресуду по спорном предмету и том пресудом у препису известити како тужиоца тако и надлежног Министра.

§ 50. — Ако је у питању тужба против Указа, па Државни савет не усвоји писмени одговор односно објашњење Министрово, он је дужан известити о томе Претседника министарског савета и ресорног министра. Претседник министарског савета може у року од 15 дана дати своје противразлоге или захтевати седницу Државног савета ради објашњења о спорном предмету. Државни савет кад добије противразлоге или захтев за седницу, одредиће седницу на којој ће узети у оцену противразлоге односно саслушати објашњење и по том донети своју одлуку. Ако Претседник министарског савета у поменутом року не да противразлоге ни захтева седницу ради објашњења о спорном предмету, Државни савет је и у овом случају дужан наредити седницу, на којој доноси своју одлуку.

§ 51. — Кад Државни савет нађе да је поднета тужба неоснована, он ће је пресудом одбацити као неумесну и о томе известити пресудом у препису како тужиоца, тако и управну власт чији се акт напада.

§ 52. — Ако Министар односно његов заступник на састанку Државног савета или у свом писменом објашњењу изјави, да се слаже са гледишта Државног савета и да ће у том смислу издати тужиоцу решење, тада ће Државни савет узети министрову изјаву на знање

и тужитеља актом известити, да ће му министар дати друго решење сагласно примедбама Државног савета. Исто тако ће Државни савет писмом јавити и министру да је о томе обавестио тужитеља.

Чл. 42. — Пресуда Државног Савета и извршне (правоваљане) пресуде управних судова обавезне су за управне власти. Ове не могу противу воље тужиоца ништа учинити што би тим пресудама било противно.

Кад Државни савет пресудом поништи један указ због тога, што отпуштени чиновник има по закону право на пензију, па Министар, поступајући по тој пресуди, сходно чл. 42. Зак. о Држ. савету и управн. судовима, изда нов указ о пензионисању дотичног чиновника, онда он нема права на принадлежности активног државног чиновника до овог новог указа, већ само на принадлежности пензионисаног чиновника и то од дана првог указа; пошто спор противу првог указа и није вођен о праву отпуштеног чиновника да и даље остане у служби, већ о томе, што му је указом о отпуштању повређено право на пензију, а његовим ништењем он и није враћен у пређашње стање активног државног чиновника, него му је само досуђено, оно што је тражио, право на пензију, које му је одузето првим указом. — О. Д. с. 11. октобра, 1924 год., Бр. 30869.

Према чл. 42. Зак. о Држ. савету и управним судовима, пресуда Државног савета везује министра у толико, што не може противу воље

тужиоца ништа чинити, што би пресуди било противно. — О. Д. с. 12. новембра, 1927. год., Бр. 25476.

Кад Министар у смислу чл. 42. Зак. о Држ. савету и управн. судовима поступи по примедбама у пресуди Државног савета, онда је пресуда тиме извршена и због тога нема места издавању управног акта од стране Државног савета. Како ће се поступити после издатог решења, то је друго питање, јер оно није било предмет спора, па стога не може бити ни предмет управног акта. — О. Д. с. 25. октобра, 1928. год., Бр. 26156.

Чл. 43. — У колико пресуде Државног Савета и управних судова захтевају издавање новог управног акта, а управна власт га не донесе у року од три месеца од кад јој је достављена пресуда, има онај, у чију је корист донета пресуда, право да се жали Државном Савету. Државни Савет донеће у том случају решење, којим се потпуно замењује управни акт.

Кад поништај министровог акта пресудом Државног савета уопште не повлачи за собом доношење новог управног акта од стране министра, онда жалилац не може тражити, да Државни савет, по чл. 43. Зак. о Држ. савету и управн. судовима, суплирајући административну власт, донесе своје решење. — О. Д. с. 19. новембра, 1926. год., Бр. 38588.

Према јасноме пропису чл. 42. као и онога из чл. 43. зак. о Држ. савету и управним судо-

вима, пресуде Државног савета обавезне су за управне власти у свима случајевима, у којима такве пресуде захтевају издавање новог управног акта, док у противним случајевима не постоји та обавеза увек. — О. Д. с. 22. јуна, 1927. год., Бр. 20764.

По чл. 43. Зак. о Државном савету и управним судовима, стављено је у надлежност Државног савета, да по жалби онога у чију корист је пресуда донесена, кад управна власт не донесе нов управни акт у року од три месеца, од кад јој је пресуда достављена, изда решење, којим се замењује управни акт. Та надлежност дата је Савету само у случају пресуда донесених по административним споровима, а не и у случају пресуда донесених по дисциплинским кривицама чиновника на основу Закона о чиновницима. — О. Д. с. 22. марта, 1928. год., Бр. 5572.

Чл. 44. — Против извршних (правовалних) пресуда управних судова и против пресуда Државног Савета може се тражити код истих судова обновљење административног спора под условима прописаним у грађанско-судском поступку за обнављање спорова.

Обнову спора може тражити како приватно лице као парнична страна, тако и управна власт, чији је акт дао повода административном спору, али по одобрењу надлежног Министра.

Прописи ма било кога Грађ. суд. поступка, који важе у нашој држави, садрже према

чл. 44. Зак. о Држ. савету и управн. судовима само услове за обнављање пресуђеног административног спора. По тим прописима сваку такву обнову условљавају нови докази од решавајуће важности, које једна од страна у спору није могла да набави у току његовог решавања, или за њих тада није знала. Али какви морају бити ти докази, меродаван је односни специјални закон, по коме је расправљен спор, за који се тражи обновљење. — О. Д. с. 4. јуна, 1925. год., Бр. 9852.

Пропис чл. 44. Зак. о Држ. савету и управн. судовима односи се на обнову поступка само у оним случајевима, где министар решава као административна власт у административним споровима, а не и на случајеве где министар разматра по службеној дужности као надзорна власт над самоуправним телима, чије одлуке министар може одобрити или неодобрити, и које датим одобрењем постају извршне и не могу се више мењати. — О. Д. с. 12. јуна, 1926. год., Бр. 13594.

Према чл. 29. Зак. о Држ. савету и управним судовима, Државни савет је дужан тужбу Главне контроле доставити заинтересованом лицу на одговор и ток онда донети коначну одлуку, па кад тако није урађено, онда у поступку Државног савета постоји „суштствени недостатак” ислеђења, а према тач. 13. § 426. Грађ. суд. поступка, то је услов за обнову спора, па се та обнова са тих разлога и на основу чл. 44. Зак. о Држ. савету и управним судовима, има и да одобри. — О. Д. с. 12. марта, 1928. год., Бр. 18772.—27 г.

По ставу 4. чл. 4. Зак. о Држ. савету и управним судовима одлуке Опште седнице Државног савета обавезне су за његова одељења. Па кад и после једне такве одлуке Опште седнице Државни савет донесе пресуду противну тој одлуци, онда у таквом случају има места обнови спора према чл. 44. Закона о Држ. савету и управним судовима, окончаног пресудом Државног савета, јер је тиме испуњен услов из става 13. ал. 4. § 426. Грађ. суд. пост., т.ј. постоји „суштствени недостатак” пресуде у томе, што Државни савет приликом доношења пресуде није поступио по тач. 4. чл. 4. Зак. о Држ. савету и управним судовима. — О. Д. с. 12. маја, 1928. год., Бр. 14566.

Ако при доношењу пресуде одељење Државног савета није применило обавезну одлуку Опште седнице Државног савета, сходно чл. 4. Зак. о Држ. савету и управним судовима, сматра се такво пропуштање „суштственим недостатком” пресуде у смислу тач. 13 § 426. Грађ. суд. поступка. — О. о. с. Д. с. 1. јуна, 1929. год., Бр. 21287.

Чл. 45. — Ако суд нађе да је захтев за обновљење спора оправдан, онда ништи пресуду која је у питању и упућује ствар надлежној управној власти на ново решење. Управна власт је везана примедбама суда.

Чл. 46. — Сукобе о надлежности између управних власти, између самоуправних власти

и између управних и самоуправних власти решава Државни савет.

Сукоб може постојати само између власти које према прописима овога или других закона решавају у последњем степену (чл. 18.).

Предлог за решење сукоба који је постао тиме, што власти одбијају од себе надлежност, може поднети само заинтересовано лице и то у року од петнаест дана од кад му је предато решење друге власти по реду.

Предлог мора бити снабдевен потребним документима.

Предлог за решење сукоба који је постао тиме, што две власти задржавају за себе надлежност у истој ствари, може поднети свака од заинтересованих власти у року предвиђеном у чл. 21.

Сукобе о надлежности између управних и редовних судова решава Касациони Суд (чл. 110. Устава).

Да би било административног сукоба у позитивном или негативном смислу, потребно је да две једнаке административне власти траже за себе или одбијају од себе извесну надлежност. О. Д. с. 16. августа, 1923. год., Бр. 4480.

О сукобу надлежности из чл. 46. Зак. о Држ. савету и управним судовима, може бити говора само онда, кад постоје две власти, које по закону решавају у последњем степену, па обе одбијају од себе надлежност. А кад је питање ко је надлежан да решава по жалбама по којима је раније решавала једна власт која је сада укинута, онда ту нема сукоба надлежности, пошто за решавање може бити надлежна само она власт на коју су укидањем оне

раније надлежне пренесени сви послови. За решавање тога питања, међутим Државни савет није надлежан. — О. Д. с. 25. новембра, 1926. год., Бр. 224.

Сукобе о надлежности између појединих одељења Државног савета у погледу њиховог делокруга, надлежна је да решава Општа седница Државног Савета. — О. о. с. Д. с. 17. марта, 1932. год., Бр. 9508.

Чл. 47. — Ближе одредбе о унутрашњем уређењу Државног Савета и управних судова, о њима потребном персоналу, о поступку као и о наградама адвокатима, прописују се Краљевом Уредбом на предлог Министра Правде, а по саслушању Министарског Савета.

Види Закон о пословном реду у Државном савету и управним судовима од 29. маја, 1929. год., са изменама и допунама од 29. децембра, 1929. год.

Одељак пети. Прелазна наређења.

Чл. 48. — (Укинут изменама и допунама од 7. јануара, 1929. год.).

Чл. 49. — (Укинут изменама и допунама од 7. јануара, 1929. год.).

Чл. 50. — (Укинут изменама и допунама од 7. јануара, 1929. год.).

Чл. 51. — (Укинут изменама и допунама од 7. јануара, 1929. год.).

Чл. 52. — Ступањем на снагу овог Закона престају важити сви прописи који су у супротности са његовим одредбама.

Овај Закон ступа у живот и добија обавезну снагу кад се обнародује у Службеним новинама.

Измене и допуне од 7. јануара, 1929. год.

Закон од 17. маја, 1922. год., обнародован је у Бр. 111. Службених новина од 22. маја, 1922. год.

Закон о изменама и допунама од 7. јануара, 1929. год., обнародован је у Бр. 7. Службених новина, од 8. јануара, 1929. год.

Закон о изменама и допунама од 14. јула, 1930. год., обнародован је у Бр. 170. — LXIV Службених новина од 29. јула, 1930. год.

ОДЛУКЕ

Опште седнице Државнога савета

ОДЛУКЕ

Опште седнице Државнога савета

На основу чл. 4. Закона и чл. 144. Уредбе о пословном реду у Државном Савету и Управним Судовима донете су у Ојштој седници Државног Савета под Бр. 18237/27. г., ове одлуке:

I

По питању тумачења чл. 6. Закона о епидемијским лекарима донета је одлука, која гласи:

„Према чл. 6. Закона о епидемијским лекарима као основица за одређивање пензије породицама оних лекара, који су за време епидемије, вршећи своју дужност на сузбијању заразе изгубили живот, има се узети највиша основна и положајна плата, коју би лекар достигао, кад би навршио пуне године службе.”

II

По питању тумачења чл. 108. последњи став Закона о инвалидима одлучено је: да се предмет скине с дневног реда као беспредметан јер је чланом 303. Финансијског Закона за 1927/28. годину укинут последњи став чл. 137. Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађан. реда, те је

према томе ван снаге и став II чл. 146. истог Закона, па и примена последњег става чл. 108. Закона о инвалидима.

Бр. 36102. — Из Секретаријата Државног Савета, 20. октобра 1927. године, Београд.

Службене новине Бр. 254. — LXIX од 8. новембра, 1927. год.

На основу чл. 4. Закона о Државном Савету и Управним судовима у ојштој седници Државног Савета, одржатој 21. и 22. октобра 1927. године, донете су под Бр. 36226, ове одлуке:

I

По питању да ли је вештачка комисија надлежна у смислу чл. 99.а Закона о Државном Рачуноводству да цени тражење тужиоца изнето у тужби поднетој противу решења Министра Саобраћаја, бр. 28/27. о накнади штете за предмете пропале за време рата 1914—1918. године, — донета је одлука која гласи:

„Решење Министра Саобраћаја, од 17. јануара 1927. године, бр. 28 не одговара закону са разлога, што је Министар, одређујући тражења, која ће оцењивати вештачка комисија решио: да је вештачка комисија надлежна, да цени по чл. 99а. и питање накнаде штете за предмете упропашћене и пропале за време рата.”

II

По питању, да ли се може по тач. 5. чл. 4. Закона о чиновницима и осталим државним

службеницима грађанског реда примити у државну службу лице, које није регулисало дефинитивно војну обавезу, већ му је само одложено одслужење у кадру до свршетка или напуштања школовања, — донета је одлука која гласи:

„У државну службу се сходно тач. 5. чл. 4. Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда не може примити лице, које је у смислу чл. 52. закона о устројству војске привремено ослобођено од војне обавезе, док не заврши школовање.”

III.

По питању, да ли се према чиновнику, против кога не постоји тужба непосредног старешине може водити дисциплинско поступање, — донета је одлука која гласи:

„Дисциплински судови (Управни Судови и Државни Савет) у надлежностима, обележеним у чиновничком закону, имају права и дужност по дисциплинским кривицама, које су им у смислу и на начин чл. 80. Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађ. реда достављене ставити под суд и судити и оне саучеснике (било и главне кривце) по истој кривици који од стране Министра, односно непосредног старешине нису оптужени.”

IV.

По питању о надлежности Државног Савета, да решава по питањима, које Министар доноси на основу чл. 61. Уредбе о имовини не-

пријатељских поданика, — донета је одлука која гласи:

„Решења Г. Министра Правде донесена на основу чл. 61. озакоњене Уредбе о имовини непријатељских поданика у вези са чл. 119. Правилника за извршење ове Уредбе, извршна су и као таква не подлежу разматрању Државног Савета.”

V.

По питању о превођењу инвалидских породица на пензије по новом војном закону на основу чл. 108. Инвалидског закона, — донета је одлука која гласи:

„По последњем ставу чл. 108. Инвалидског закона од 17. новембра 1925. године, преводе се на пензију по новим законима и породице оних после рата умрлих официра, којима су (породицама) — надлежни инвалидски судови признали права на породичну инвалидску потпору.”

VI.

По питању о тумачењу чл. 106. Закона о чин. грађ. реда да ли припадности судијама теку од дана унапређења, или од дана кад је судија испунио услове за то унапређење, — донета је одлука која гласи:

„Судије првостепених судова који испуне услове по чл. 1. Уредбе о разврставању и распоређивању чиновника и осталих државних службеника грађанског реда задобијају ауто-

матски и групе; њима за ово не смета чл. 106. закона о чиновницима грађ. реда.”

Бр. 43615. — Из Државног Савета, 30. децембра 1927. године.

Службене новине Бр. 9.—I од 12. јануара, 1928. год.

На Ојштој Седници Државног Савета, одржатој на дан 3. октобра, 1928. године, под Бр. 34.304 донете су одлуке које гласе:

I.

„Време проведено у ратовима у смислу чл. 282. Финансијског Закона за 1922/23. годину не рачуна се за напредовање и по групама.”

II.

„Званичници и служитељи, који су преведени на Закон о чиновницима, а служба им престала пре него што је ступио на снагу Закон о буџетским дванаестинама за децембар-март 1925/26. годину, ако су тада имали више од 10, а мање од 15. год. службе, према чл. 281. Финансијског Закона за 1922/23. годину, који се у овом случају има применити, немају право на пензију.”

III.

„Дневничарска служба при доцнијем примању дневничара за државног службеника

сходно чл. 130. Закона о чиновницима грађанског реда не рачуна се ни за групу ни за степен."

IV.

„Управа Ратне Штете по чл. 13. тач. III. Уредбе о исплати ратне штете овлашћена је, да одлучује, да ли ће досуђену накнаду штете исплатити пуномоћнику оштећеног лица или оштећеном. Кад Управа Ратне Штете у овоме није законом ограничена, онда из тога следује, да одлучује по слободној оцени, те према томе њена решења не подлеже контроли надлежног Министра, па ни Државног Савета."

V.

„Државним службеницима са територије бив. Аустро-Угарске Монархије, који су из државне службе ступили у кадар ради одслужења војног рока после 6. септембра 1919. године, као дана, кад је војни закон проширен на целу нашу Државу, не рачуна се време проведено у кадру ни за групу ни за степен."

Из Државног Савета, од 29. новембра 1928. године.

Службене новине Бр. 28.—ХСII од 12. децембра, 1928. год.

На Ојштој Седници одржатој на дан 15. новембра 1928. године под бр. 38486 донете су одлуке, које гласе :

I.

„По чл. 26. Закона о додатцима на скупоћу, члану 16. решења Министарског Савета Д.Р.бр. 107201 од 8. октобра 1924 год. пензионер нема право на личне и породичне додатке на скупоћу, ако приход од његова имања износи више од 1000, односно 3000 динара. Под приходом од имања узима се приход и активан и пасиван. Али под приходом из чл. 26. закона о додатцима на скупоћу, односно чл. 16. решења Министарског Савета Д.Р.бр. 107201/24 год. разуме се само активан приход, који је на слободној употреби пензионера."

II.

„Време проведено у парохијској служби при прелазу у државну службу, ако је исти извршен пре 1. септембра 1923. год., не рачуна се за групу у струкама, где постоје за напредовање по групама и други услови поред година државне службе, ако ови услови при прелазу нису испуњени."

III.

„Право наплате 1% у корист Набављачких Задруга државних службеника за испоруке Држави престаје сходно тачци 3. чл. 70. Уредбе о Набављачким Задругама 1. јануара

1926. године без обзира на то, кад је уговор о испоруци закључен и испорука извршена, ако се исплата испорука врши после 1. јануара 1926. године.”

Из Државног Савета, 25. децембра 1928. године.

Службене новине Бр. 5.—II од 5. јануара, 1929. год.

На ојштој седници Државног савета одржатој на дан 19 марта, 1929. год., под Бр. 14601. донета је одлука која гласи:.

„Општинска власт која се састоји из Општинског управитељства и Општинског вијећа власт је једне инстанције а велики жупан власт друге инстанције и тек против одлуке Великог жупана има места тужби на Управни суд сходно чл. 18. Закона о Државном савету и управним судовима у вези §. 41. Општинског правилника за Далмацију.”

Бр. 15262. — Из канцеларије Државног савета, 30. априла, 1929. год.

Службене новине Бр. 105.—XLII од 7. маја, 1929. год.

На ојштој седници Државног савета одржатој на дан 1. јуна, 1929. год., под Бр. 21287. донете су одлуке које гласе:

I.

„Ако при доношењу пресуде одељење Државног Савета није применило обавезну одлуку

Опште Седнице Државног Савета, сходно чл. 4. закона о Државном Савету и Управним Судовима сматра се такво пропуштање суштаственим недостатком пресуде у смислу тач. 13. чл. 426. грађ. суд. поступка.”

II.

„Помоћном особљу из трећег и четвртог става чл. 6. закона о Државном Саобраћајном особљу, кад се постави за регулисане службенике по чл. 1. и 6. први и други став поменутог закона, ако је ово постављање извршено после 1. новембра 1923. године, не рачуна се за степен основне плате раније проведена дневничарска служба с обзиром на чл. 17., 23., 27., 28. и 42. у вези чл. 5. и 115. поменутог закона.”

III.

„Постављење државног службеника укавом или решењем на неко звање у нижу групу од оне, у коју је то звање распоређено Уредбом о разврставању чиновника и осталих службеника грађанског реда није засновано на закону, ако службеник не испуњава законске услове за групу, у којој је поменутом Уредбом звање распоређено, јер је и оваквим постављењем повређен закон у корист појединаца.”

IV.

„Финансијски стражари, који примају доживотну „потпору” из чл. 253. Царинског Закона имају право на додатак на скупшћу (решење Министарског Савета Д.Р.бр. 107201, од 8. октобра 1924. године).”

V.

„По закону о Државном Савету и Управним Судовима није допуштена тужба на полицијско казнене одлуке”.

Бр. 24881. — Из Државног Савета, 27. јуна 1929. године.

Службене новине Бр. 173.—LXXII од 27. јула, 1929. год.

На ојштој седници Државној савета од 22 јуна 1929. год., Бр. 30719, донета је одлука, која гласи:

„Пропис чл. 218. Финансијског закона за буџетску 1924/25 годину у вези чл. 71. Закона о буџетским дванаестинама за месец април—јули 1925 године и чл. 15 Предлога закона о општој царинској тарифи има се тако разумети, да се после доношења решења Министарског савета од 29. новембра 1925 год., Ц.бр. 56370, о укидању извозних царина, имају плаћене извозне царине на пшеницу, раж, кукуруз, јечам итд. на тражење заинтересованих вратити.”

Из Државног савета, 1. октобра 1929. године.

Службене новине Бр. 282.—СХV од 1. децембра, 1929. год.

На ојштој седници Државној савета одржаној на дан 23. децембра, 1929, под Бр. 41480, донете су одлуке, које гласе:

I.

„Примени напоменз I уз Т.бр. 52. Закона о таксама има места у случају, кад је у питању службена одговорност чиновника.”

II.

„Управна власт чије је решење о пензији постало извршно, не вређа права појединаца кад одбаци тражење појединаца које је цењено у решењу.

Нецењена тражења у извршном решењу дужна је управна власт да цени и донесе решење.”

III.

„За одређивање основе и израчунавање породичне пензије важе у свему одредбе чл. 146. Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, т. ј. породица оних чиновника који у часу смрти нису имали десет, а имали су више од пет година службе, има празо на пензију као да је умрли чиновник имао десет година службе.”

IV.

„Последњи став члана 108. Инвалидског закона има се тако тумачити, да се по новом Закону о чиновницима односно новом Закону о устројству војске и морнарице и оста-

лим специјалним законима према положају и годинама службе имају одредити пензије погинулим у рату, умрлим или несталим официрима, војним чиновницима и обвезницима чиновничког реда српске и црногорске војске као и умрлим инвалидима официрима српске и црногорске војске, и официрима добровољцима, који су се борили у редовима српске и црногорске војске, па по том добивене личне пензије узети као основ за одређивање породичних пензија напред именованих.”

Број 4417. — Из канцеларије Државног савета, 1 фебруара 1930. године, у Београду.

Службене новине Бр. 41.—XIV од 21. фебруара, 1930. год.

На ојштој седници Државног савета одржаној на дан 31 јануара 1930. године, под бр. 3186, донета је одлука, која гласи:

„Породичне пензије, о којима је реч у последњем ставу чл. 108 Инвалидског закона теку од 21 новембра 1925. год., као дана ступања на снагу Инвалидског закона, пошто у закону нема никаквог ограничења у томе смислу, јер се пропис чл. 102 Инвалидског закона, који предвиђа да инвалиднина и додаци по Инвалидском закону почињу тећи од 1 априла 1926 године, као изузетак од општег правила има тумачити у најужем смислу.”

Број 4416. — Из канцеларије Државног савета, 1 фебруара 1930. године, у Београду.

Службене новине Бр. 41.—XIV од 21. фебруара, 1930. год.

На ојштој седници Државног савета одржатој 5 марта, 1930. год., под Бр. 7900/30 донете су одлуке, које гласе:

I.

„Кад је решење постало извршно с тога, што странка није уложила у законом року правно средство, па административна власт на захтев приватне странке донесе ново решење, у коме нађе, да је неправилно на штету странке применила закон, у том случају административна власт нема право, да даје ретроактивно дејство новом решењу од дана, кога је донето прво решење. Ово решење административне власти има дејство од дана, кад је странка захтев учинила. Исто тако нема места ретроактивном дејству донетог решења, кад административна власт из својих властитих побуда исправља своје раније решење за које је наша, да је истим неправилно применила закон према приватној странци. Ово решење административне власти има дејства од дана, кад га је административна власт донела.”

II.

„Државни савет сходно чл. 15. Закона о Државном савету и управним судовима надлежан је за разматрање одлука (решења) Министар. финансија о додацима на скупоћу, донетих на основу чл. 25. одлуке Министарског савета од 17 априла 1924. године, јер се став IV чл. 25. поменуте одлуке Министарског савета, у коме је казано, да су поменута решења Министар. финансија извршна, има узети,

да су извршена у смислу чл. 36 Закона о Државном савету и управним судовима.”

Бр. 14593. — Из канцеларије Државног савета, 24. априла 1930. године.

Службене новине Бр. 100.—XXXVIII од 3. маја, 1930. год.

На оштој седници Државног савета, одржаној на дач 14. и 17. априла, 1930. год., под Бр. 16210.-30, донете су одлуке, које гласе:

I.

Чл. 337. Финансијског закона за 1929.—30. не претстаља нову норму, већ аутентично тумачење чл. 144. Закона о чиновницима грађанског реда, те је с тога остао у важности иако није поменут у Закону од 31. јуна, 1929. год. о продужењу важности досадашњих финансијских закона и закона о буџетским деанаестинама.

II.

Време проведено у рату по одбитку кадровског рока рачуна се према чл. 282 Финансијског закона за 1922/23 год. за напредовање у основној плати активним официрима, који су на тај положај дошли после рата и на истом билу у времену док је био на снази чл. 282. пом. закона.

III.

Други став чл. 146. закона о чиновницима грађанског реда није прећутно укинут тиме, што је чланом 303 Финансијског закона за

1927/28 год. укинут последњи став чл. 137. закона о чиновницима грађанског реда, пошто чл. 137. пом. закона говори о личној пензији, а чл. 146. пом. закона искључиво о породичној.

IV.

Начелници Министарства саобраћаја на расположењу немају право на функциони додатак, кад нису употребљени на рад, пошто се овај додатак према чл. 84 правилника начелницима признаје с обзиром „на истакнутији положај и службу, у којој је потребна нарочита пажња, јача спрема и већи напор у раду.”

V.

Наставници надбискупске гимназије у Загребу, која је субвенцирана од државе, могу се постављати од стране министра правде као државни чиновници и на терет државног буџета, ако је за ово позиција предвиђена у буџету.

VI.

Службеници Министарства саобраћаја при прелазу из ниже у вишу категорију добијају сходно чл. 58 у вези првог стаза чл. 57. Закона о државном саобраћајном особљу одговарајућу групу у вишој категорији с обзиром на висину плате у групи, коју су имали при прелазу.

VII.

Чиновници, који су служили или служе у Црној Гори, имају право на бенефиције пред-

виђене ставом 8. чл. 137 Закона о чиновницима грађанског реда, пошто је у ставу 8 чл. 137. пом. закона констатована само надлежност Министарског савета, који је раније у решењу Д.Р.бр. 42300/24 год. одредио, који су то крајеви у којима су прилике за живот тешке и изриком предвидео и Црну Гору као такав крај.

VIII.

Чиновници Министарства иностраних послова не могу прећи из приправне девете групе у помоћну осму групу I категорије, док не испуне услове из чл. 56. Закона о чиновницима грађанског реда, т.ј. док не наврше три године приправне службе у деветој групи, пошто став осми чл. 248. поменутог Закона није изузетак од чл. 56. истог Закона, који предвиђа трогодишњу приправну службу, већ изузетак од чл. 14. поменутог Закона, у коме је реч о привременој служби.

Бр. 17912.—30. — Из канцеларије Државног Савета, 19. маја, 1930. год.

Службене новине Бр. 115.—XII од 22. маја, 1930. год.

На ојштој седници Државног савета одржатој 27. октобра, 1930. године, под Бр. 37152. донете су одлуке које гласе:

I.

„По ставу I чл. 108. Инвалидског закона од 21. новембра 1925. године, официри, пуни и претешки инвалиди, који уживају пензију по

Закону о устројству војске и морнарице од 1923. године, а пензионисани су пре ступања на снагу поменутог инвалидског закона, имају се превести на пензију наредног вишег чина по поменутом Закону о устројству војске и морнарице од 1923 године. Став I и II чл. 108 Правилника за извршење инвалидског закона, донет на основу овлашћења у чл. 116 поменутог инвалидског закона, да регулише само извршење истог закона, у колико је противан поменутом пропису инвалидског закона, нема правне вредности.”

II.

„Свима државним службеницима пређашње Краљевине Црне Горе, који од Уједињења до 6 септембра 1923 године нису примали своје плате, плате и време урачунљиво за пензију има им тећи само до 6 септембра 1923 године, кога је дана донето решење Министарског савета од 6 септембра 1923 године”.

III.

„Перјаничке године службе нису се признавале као године проведене у државној служби по законским прописима бив. Краљевине Црне Горе, који су важили до ступања на снагу закона о чиновницима и осталим службеницима грађанског реда од 31 јула 1923 године, па се ни по овом закону не могу признавати за пензију.”

IV.

„Органима финансијске контроле време проведено у рату рачуна се за пензију као и

осталим ратницима, па према томе немају права и на бенефицију из чл. 72. Закона о организацији финансијске контроле за време проведено у рату, јер вршећи службу у рату, нису могли вршити и дужност органа финансијске контроле.”

„По прописима Закона о устројству војске од 1910 године и Закона о чиновницима грађанског реда од 1914 године бивше Краљевине Црне Горе неуказне године службе војне и цивилне нису рачунате за пензију, па према томе ове године службе службеницима бивше Краљевине Црне Горе, који нису били преведени на нов Закон о устројству војске и морнарице, односно на нов Закон о чиновницима и осталим службеницима грађанског реда од 1923 године, не могу се рачунати у године службе за пензију ни по овим законима.”

Бр. 38901. — Из канцеларије Државног савета, 26. новембра 1930 године, у Београду.

Службене новине Бр. 284.—XCVII од 10. децембра 1930. год.

На Општој седници Државног савета, одржатој на дан 25. новембра, 1930. год. под Бр. 40931/30, донете су одлуке које гласе:

I.

„Време проведено у ратовима, које се по ставу II чл. 282. Фин. закона за 1922/23 год. признаје за пензију, урачунљиво је у свом ефективном трајању државним чиновницима и осталим службеницима грађанског реда, као и

службеницима државних саобраћајних установа, у време од 10 год., ефективне државне службе, које се по чл. I. Закона од 1 марта 1929 год. траже за стицање права на личну пензију. То је време исто тако по свом ефективном трајању урачунљиво у време од 10 година ефективне службе у случајевима у којима чл. 331 Фин. закона за 1927/28 год. ефективну службу тражи, да пензионер стекне право на лични и породични додатак на скупоћу.”

II

„Мајстори који су свршили Војно-занатску школу у Крагујевцу могу бити постављени само за чиновнике III категорије.

У II категорију могу се превести само они мајстори, апсолвенти Војно-занатске школе, који се нарочито изаберу за мајсторе највише категорије према пропису чл. 8. Закона о чиновницима и осталим службеницима грађанског реда”.

Бр. 41.304. — Из канцеларије Претседништва Државног савета, 22 децембра 1930 год., Београд.

Службене новине Бр. 301.—CVI од 31. децембра, 1930. год.

На Општој седници Државног савета одржатој на дан 20. децембра 1930. године, Бр. 2157/31., донета је одлука, која гласи:

„Законом о државном саобраћајном особљу од 6. новембра 1923 године није престала

важити наредба Министра саобраћаја од 30 маја 1922 године, бр. 16276”.

КБр. 3111/31. — Из Председништва државног савета, 29 јануара 1931 године.

Службене новине Бр. 29.—VIII од 9. фебруара, 1931. год.

На ојштој седници Државног савета одржатој на дан 26. и 28. јануара, 1931. године, Бр. 4935/31., донете су одлуке које гласе:

I

„Изузетци у тач. 3. ставу 1 под III чл. 154 Закона о чиновницима грађанског реда од 31. јула, 1923 год. важе само за децу оних државних чиновника, који су по томе закону служили и по њему стекли право на пензију за своју децу”.

II

„Вештачкој комисији из чл. 99 б Закона о државном рачуноводству има увек места, кад год је у спору између уговореника техничко питање, а не само каквоћа или солидност извршених радова”.

III

„По ставу II чл. 261 Финансијског закона за 1924-25 годину може се у појединим оправданим случајевима на предлог Министра унутрашњих послова повратити помоћ оним устанцима и њиховим породицама, који су

уживали доживотну помоћ од владе бивше Краљевине Црне Горе, па им је та помоћ одузета из политичких разлога”.

IV

„Официрима и осталим чиновницима војно-грађанског реда урачунава се према чл. 118 Закона о устројству војске и морнарице од 9. августа 1923 год. у године за пензију само време, које ти чиновници буду провели у активној служби до дана указа о пензионисању”.

V

„Започета друга половина године из става II чл. 1. закона о стицању права на личну пензију, од 1. марта 1929 год. има се ради лакшег обрачуна сматрати као цела само при одређивању процента за пензију, али се никако не може убројати у ефективно трајање државне службе, каква се према првој алинеји горе поменутог чл. 1 тражи за стицање права на личну пензију”.

VI

„Став II чл. 53. Закона о чиновницима и осталим службеницима грађанског реда може се применити и у случају, кад се по потреби службе прими у државну службу лице, које је раније у државној служби било”.

Бр. 9995/31. — Из канцеларије Државног савета, 17 марта 1931 год.

Службене новине Бр. 64.—XIX од 21. марта, 1931. год.

*На ојштој седници Државној савета одр-
жатој 14. и 16. марта, 1931. године под Бр.
13103, донете су одлуке које гласе:*

I

„Време проведено у својству питомца у кадетској школи, војној или поморској академији у бившој Аустро-Угарској не може се урачунати у државну службу по чл. 300 Закона о устројству војске и морнарице, кад за то нема изричног прописа у законодавству бивше Аустро-Угарске монархије”.

II

„Сваком указном државном чиновнику Србије и Црне Горе, који је активно службовао у ратним годинама 1912—1920 у грађанској служби припада право урачунавања ратне године у 18 месеци за пензију сходно I ставу чл. 288 Фин. закона за 1922/23 год., и то како онима, који су били у активи за време важења тога закона, тако и онима, који су прије тога пензионисани. Потоњима треба ово право накнадно признати у колико би га накнадно заградили”.

III

„Приликом превођења пензија пензионисаних активних официра српске и црногорске војске у смислу чл. 1. Закона о изменама и допунама у закону о народном признању за службенима за Отаџбину на војни закон од 1923 године имају се исте превести само на принадлежности тога закона на основу ранијег решења о регулисању пензије, т.ј. том се при-

ликом не може вршити ревизија тога решења по прописима поменутог закона у погледу година службе, процента итд.”

IV

„Свештеним лицима свију вера, која ступају из парохијске службе у државну после 1 септембра 1923. год. с обзиром на њихову школску спрему одређује се категорија, група и степен основне плате по општим одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда од 1923 год. као што се одређује и активним чиновницима, који први пут ступају у државну службу”.

V

„Према чл .6. у вези чл .1. Уредбе о разврставању чиновника и осталих службеника грађанског реда чиновницима VII или вишег чиновничког разреда, у колико у чл. 1. пом. Уредбе није друкчије предвиђено, припада I група II категорије”.

VI

„Државним пензионерима, који се нису вратили у активну државну службу, време проведено од 28 јуна 1921 године на положајима претседника, потпредседника или кметправника Београдске општине не може се рачунати за државну пензију”.

К.Бр. 23949/31. — Из Државног савета, 19 јуна, 1931 године.

Службене новине Бр. 147.—XLIX од 7. јула, 1931. год.

На ојштој седници Државној савета одржатој на дан 16. маја, 1931. године под Бр. 19570/31 донете су одлуке које гласе:

I

„Државни савет с обзиром на прописе става првог чл. 76 Закона о унутрашњој управи није надлежан за решавање по жалбама против казних одлука, изречених од надзорне власти на основу чл. 167 Закона о општинама, већ је за разматрање истих надлежна виша управна власт.

II

Српски закон о непосредном порезу предвидео је таксативно само случајеве ослобођења од пореза као изузетке, а не обратно случајеве изузетне обавезе странаца на плаћање предвиђених пореских дажбина.

Приноси од личног рада, ако су изузети из основице за разрез порезе на чист принос, по билансу, подлежни су порезу по чл. 59. и 63, сем једино изузетака предвиђених у чл. 58. Српског закона о непосредном порезу. Иначе се не могу изузимати из основице, већ су подлежни порезу на чист принос предузећа”.

К. Бр. 23949/31. — Из Државног савета 19 јуна 1931 године.

Службене новине Бр. 147.—XLIX од 2. јула, 1931. год.

На ојштој седници Државној савета одржатој на дан 20. и 22. јуна 1931 године, под Бр. 25305/31, донете су одлуке које гласе:

I

„Срачунавање повлашћеног времена по ставу другом чл. 282. Финансијског закона за 1922/23 годину има се извести на тај начин, што ће се у првом реду узети у рачун време, које је дотични добровољац, војни обвезник итд., провео ефективно у рату, па затим у другом реду томе времену додати по једну календарску годину за све године у којима је дотични био у рату. Од овако срачунатог времена има се одбити кадровски рок, ако већ овај рок није раније одслужен”.

II

„По § 58 Закона о пословном реду у Државном савету и управним судовима од 29 маја 1929 године, а на основу § 96 закона о поступку у грађанским парницама од 20 фебруара 1865 године више спорних предмета, разног основа, као и више предмета, који су једног основа, но разнородне доказе за себе имају, не могу се једном тужбом тражити. Тужбе, које не одговарају овом пропису, имају се слати тужиоцу на допуну”.

III

„I. Ослобођење из тачке 6. члана 2 закона о повластицама Прашке кредитне банке, Ђирковић и Комп. из Београда и Браће Минх, индустријалаца из Параћина за производњу шећера од 3 марта 1911 године, не важи за

инвалидски порез с обзиром на прописе чл. 155 Финансијског закона за буџетску годину 1924-25, који су и данас на снази.

II. Прописом последњег става чл. 53. буџетских дванаестина за април—јули 1925 године и у погледу инвалидског пореза одређује се рок застарелости од 10 година, а не решава се питање, да ли је он облик непосредног пореза.

III. Тачка VII чл. 79 Финансијског закона за буџетску 1927/28 год., нема никакве везе са питањем, да ли се инвалидски порез има сматрати непосредним порезом, већ само тумачи последњи став чл. 53. буџетских дванаестина за април—јули 1925 године”.

IV

„Прописи чл. 14, 16, 18 до 26, 47 и 54 закона о чиновницима грађанског реда од 31 јула 1923 године не важе за државне службенике, који се поново враћају у државну службу, а на дан 1 септембра 1923 године су имали навршене три године урачунљиве државне службе”.

V

„У најмањи рок од године дана службе, условљен чл. 247. закона о чиновницима и осталим службеницима грађанског реда од 31 јула 1923 године да министри и државни подсекретари на расположењу могу стећи право на принадлежности министра у пензији према годинама службе, не може се урачунати време проведено од истих у својству министра односно државних подсекретара на расположењу

ни након доношења чл. 266 Финансијског закона за 1926/27 годину и § 104 Закона о пројекту важности одредаба досадашњих финансијских закона”.

VI

„И ако је са даном ступања на снагу инвалидског закона од 4 јуна 1929 године престао важити пропис чл. 108. инвалидског закона од 1925 године, ипак право удова односно породица по последњем ставу тога законског прописа т.ј. право да буду преведене на пензију инвалидског закона од 1923 године није као стечено право угашено, већ се и даље под владавином новог закона превођење (као реализовање права) има вршити”.

VII

„У споровима државних службеника код Државног савета против одлука административних власти, којим им је повређено какво право као државних службеника, ако спор није решен у меритуму, већ је тужба одбачена или стављена у архиву при решавању претходних питања, нема да се плати ни такса од 100 динара, предвиђена напоменом I тар. бр. 52 Закона о таксама, сходно одлуци Опште седнице Државног савета од 27 фебруара 1925 године бр. 7914, нити таксе предвиђене тар. бр. 1, 5, 6 и 133 закона о таксама”.

VIII

„Удова пензионера по чиновничком закону од 1864 год., венчана после пензионисања, ако је улагањем у удовички фонд по закону од

1871 год. стекла право на пензију, има у основу право на пензију, и ако јој је муж као такав умро после ступања на снагу новог чиновничког закона од 1923 год.”

IX

„За престанак права на дневнице по уредби Д.Р.Бр. 96.000 државног службеника, који је надлежно премештен у место, у коме је до тада био привремено на рад упућен, није одлучан дан потписа Указа односно решења о премештају, него дан, кад му се исти службеним путем стави до знања.”

X

„Чл. 164 Финансијског закона за 1927/28 год. није аутентична интерпретација ни одлуке Министарског савета од 8 октобра 1924 године Д.Р.Бр. 107201/24, ни чл. 17 и 24 закона о додацима на скупоћу од 28 фебруара 1922 год., ни чл. 27 и 31 закона о жандармеријском пензионном фонду од 1 априла 1922 год., већ је нов пропис по коме жандарми, пензионисани по Закону о жандармеријском фонду од 1 априла 1922 године и њихове породице немају од 1 априла 1927 године право на додатке на скупоћу по одлуци Министарског савета Д.Р.Бр.107201/24 већ на додатке по чл. 17. и 24 закона од 28 фебруара 1922 године”.

XI

„Повраћај неправилно, погрешно, бесправно и без законског основа примљених припадности и додатака може се тражити адми-

нистративним путем и за обезбеду истих може се тражити административним путем забрана на основу ал .3. чл. 120 закона о чиновницима.”

XII

„Ненадлежност Државног савета по ставу трећем чл. 170 Закона о општинама укинута је чл. 76. Закона о унутрашњој управи.

К.Бр. 39310/31. — Из Државног савета, 27 октобра 1931 године.

Службене новине Бр. 262.—LXXXI од 9. новембра, 1931. год.

На ојштој седници Државног савета одржаној на дан 14. октобра, 1931. год., под Бр. 39127-31, донета је одлука која гласи:

„По ставу првом § 123. Закона о чиновницима од 1931 год., службенику припада проценат од 0.90% за свако даље пола године после навршених десет година државне службе, било кад наврши 30 година службе, било 50 година живота; у противном припада му скраћени проценат према годинама службе односно годинама старости.”

Из Државног савета, 23. децембра, 1931. год., Бр. 47521.-31.

Службене новине Бр. 306.—С од 30. децембра 1931. год.

На ојштој седници Државног савета одржаној у дане 15. и 16. децембра, 1931. год., Бр. 1025/32, донете су одлуке које гласе:

I

„У време активне државне службе, која се државном службенику рачуна за пензију по 1 ставу чл. 137 закона о чиновницима и осталим службеницима грађанског реда од 31 јула 1923 год., не може се рачунати време, које је неко лице прослужило по једном акту о постављању, који је био поништен пуноважном пресудом Државног савета и у извршењу те пресуде стављен ван снаге”.

II

„Чл. 1. закона о стицању права на личну пензију од 1 марта 1929 године не може се применити на оне службенике саобраћајних установа, који су пре ступања на снагу поменутог закона по ранијим законским прописима стекли право на пензију.”

III

„При решавању о благовремености жалбе изјављене против пресуде финансијске дирекције по монополским преступима има се применити одредба чл. 67 фин. закона за 1927/28 год., која прописује, да се жалба подноси у року од 15 дана по пријему пресуде управном суду непосредно или преко поште на повратни реџис; а не чл. 21. Закона о Државном савету и управним судовима, који наређује, да се тужба подноси суду непосредно или преко поште на реџис.”

IV

„Важност прописа § 1 Закона о изменама и допунама чл. 21 закона о Државном савету и управним судовима од 14 јула 1930 године није дерогирана прописом § 114 Закона о општем управном поступку, пошто је § 1 поменутог закона пропис специјалног закона, те се не може узети, да је као такав измењен прописом општег закона, какав је § 114 закона о општем управном поступку, кад то није изриком у овом закону предвиђено”.

V

„За ослобођење пореза на пословни промет важе једино прописи закона о порезу на пословни промет и евентуални доцнији закони, који то ослобођење одређују.

Ослобођење непосредних пореза по ранијим специјалним законима за извесна предузећа не могу се без нарочите законске одредбе проширити и на ослобођење доцније установљеног пореза на пословни промет.”

Из Државног савета, 7 марта 1932 год.

Службене новине Бр. 58.—XXII од 12. марта, 1932. год.

Решења ојште седнице Државног савета, од 17. марта, 1932. године.

I

О разумевању тач. 3. § 56 Закона о организацији финансијске управе од 7 децембра 1929 године у вези са §§ 198 и 241 Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године.

Државни савет у V одељењу решавајући по жалби С.С. царинског чиновника противу решења Министра финансија бр. 6574., од 15 марта 1930 године, којим је на основу тач. 3. § 56 Закона о организацији финансијске управе дисциплински кажњен за дело из § 55 истог закона, огласио се за ненадлежног да по овој жалби решава. Ово је учинио са разлога што је у конкретном случају казну изрекао Министар финансија на основу тач. 3. § 56 поменутог закона, а да је према тач. 2 § 70 истог закона његова надлежност као дисциплинског суда II степена одређена само да решава по жалбама противу одлука дисциплинског суда код Министарства финансија као дисциплинског суда I степена или његовог председника, а не и да решава по жалбама противу решења Министра финансија, којим изриче дисциплинске казне по наведеном законском пропису. А сем тога, пошто у закону није предвиђена ни тужба Државном савету као управном суду, у случају дисциплинских кривица службеника, сматрао је да према тач. 2 чл. 19. Закона о Државном савету и управним судовима, који прописује, да тужба управном суду није допуштена у дисциплинским стварима, није надлежан ни као управни суд. При томе је један од саветника у Одељењу истакао, у смислу § 13 Закона о пословном реду у Државном савету и управним судовима, да би ово гледиште било у супротности са гледиштем изложеним у решењу Државног савета од 18 септембра 1930 године бр. 22612/30, у коме је случају такође Министар финансија изрекао дисциплинску казну, на основу тач. 3 § 56 Закона о организацији финансијске упра-

ве за дело из § 55 овог закона, решењем својим Бр. 9586, од 5 јула 1930 године, па се Савет огласио за надлежног као дисциплински суд II степена, одредио претрес и пресудом расправио односну дисциплинску кривицу. Због тога је Одељење обуставило доношење решења по овом предмету, на основу наведене одредбе закона о пословном реду, и предложило Председнику Државног савета, да се ово правно питање изнесе пред Општу седницу.

Државни савет, у општој седници, пред коју је предмет изнесен, на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, проучио је ово питање па је нашао:

У Закону о организацији финансијске управе предвиђени су за тамо наведене службенике (§ 69) специјални дисциплински судови (§§ 61—63), који изричу казне предвиђене овим законом (§ 56). У тим прописима предвиђена су два степена тих судова, па и Државни савет у тамо одређеном случају као дисциплински суд II степена (§ 70 тач. 2) према дисциплинском суду код Министарства финансија као првостепеном. То начело дво-степених дисциплинских судова спроведено је и у Закону о унутрашњој управи, у Закону о државном саобраћајном особљу, па и у општем чиновничком закону. По свима тим законима допуштена је жалба другостепеном дисциплинском суду противу одлука првостепеног дисциплинског суда (§§ 70 и 90 Закона о организацији финансијске управе; § 164 З. У. У.; § 241 Ч. З.). То су дакле начела која су усвојена у нашем позитивном законодавству у погледу дисциплинских кривица државних службеника.

У тач. 3. § 56 Закона о организацији финансијске управе прописано је да казне предвиђене у тач. 1—5 овога прописа изричу дисциплински судови. Али поред дисциплинских судова у истој одредби прописано је, да Министар финансија може и сам, по извршеној истрази преко одређених органа, изрицати казне из тач. 1—3 овог прописа. Значи, дакле, да он те казне изриче на место тих дисциплинских судова. Па пошто он те казне изриче у Министарству, то значи да их он изриче у месту дисциплинског суда код Министарства (§§ 61 тач. 1., 63 тач. 1). Но док се у овом закону изречно предвиђа да противу одлука дисциплинских судова има места жалби (§ 90), није ништа предвиђено да ли противу решења Министра финансија којим изриче ове казне, има места каквом правном леку, нити је пак предвиђено да су таква решења извршна. Због тога је за овај случај одлучан пропис § 198 Општег чиновничког закона који прописује: да за државне службенике грађанског реда за које постоје у специјалним законима нарочите дисциплинске власти надлежне су те власти; а у колико дисциплински прописи специјалних закона не би достајали, поступиће се по дисциплинским прописима овога закона т.ј. Закона о чиновницима од 1931 године. Па пошто у закону о организацији финансијске управе није ништа предвиђено у погледу правног лека противу поменутих решења Министра финансија, морају се применити прописи о томе у Закону о чиновницима. А у томе закону у § 241 тач. 1 прописано је, да је у дисциплинском поступку жалба допуштена противу сваке одлуке, само ако у закону није

изречно искључена, што, као што је наведено, овде није случај. Према томе, и противу ових решења Министра финансија допуштена је жалба дисциплинском суду II степена, који је, овде, Државни савет, пошто је он то и према дисциплинском суду у Министарству као првостепеном по тач. 2 § 70 Закона о организацији финансијске управе.

Са ових разлога Државни савет у општој седници од 17 марта 1932 год., на основу чл. 4. Закона о Државном савету и управним судовима, доноси ово своје решење

о разумевању тач. 3. § 56. Закона о организацији финансијске управе од 7. децембра, 1929. год. у вези са §§ 198. и 241 Ч. 3. од 31. марта, 1931 год.

Противу решења (пресуда) Министра финансија, изречених на основу тач. 3 § 56 Закона о организацији финансијске управе по дисциплинским кривицама појединих чиновника, има места жалби Државном савету као дисциплинском суду II степена.

II

О разумевању § 6 Закона о пословном реду у Државном савету и управним судовима у питању: ко је надлежан да реши појављени сукоб надлежности између појединих одељења Државног савета у погледу њиховог делокруга који на основу ове одредбе одређује општа седница; и о томе: које је одељење по томе делокругу надлежно да решава спорове противу решења о отпуштању наставника из државне службе, које доноси Министар просвете на основу § 91 Закона о народним школама од 5 децембра 1929 год., да ли Одељење у

чију су надлежност одређене дисциплинске кривице или Одељење у чију су надлежност одређени административни спорови по предметима Министарства просвете.

Државни савет у II одељењу, разматрајући предмет спора С. И., отпуштеног учитеља, противу решења Министра просвете О.Н.Бр. 19753 од 25 маја, 1931 год., којим је на основу § 91 Закона о народним школама отпуштен из државне службе, огласио се ненадлежним за решавање по истом. Ово је учинио са разлога што се пропис § 91 Закона о народним школама налази у одељку под називом „дисциплински прописи”, па је према томе то отпуштање последица дисциплинске кривице, за чије расправљање по делокругу утврђеном у општој седници II одељење није надлежно већ одељење у чију су надлежност одређене дисциплинске кривице. Државни савет у V одељењу, у чији су делокруг одређене дисциплинске кривице, огласио се такође за ненадлежног да по томе спору решава са разлога што је по томе делокругу V одељење као дисциплински суд надлежно за дисциплинске кривице државних службеника, али да се у овом случају не ради о дисциплинској кривици отпуштеног учитеља, већ о отпуштању из службе због слабих годишњих оцена на основу § 91 Закона о народним школама. Зато је одељење решило, без обзира на то што се § 91 пом. закона налази међу дисциплинским прописима тога закона, да није надлежно да расправља овај спор. Па сматрајући да је за решење тога појављеног негативног сукоба надлежности између ових одељења, према § 1 Закона о пословном реду, надлежан Председник Државног савета, до-

ставило му је предмет да он административним путем реши овај сукоб. Председник Државног савета, међутим, одлуком од 2 марта ове год. Бр. 1303/32, огласио се такође за ненадлежног, јер је нашао да је овде у питању надлежност одељења Државног савета, о којој свако одељење само решава било као управни суд по чл. 20. Закона о Државном савету и управним судовима било као дисциплински суд по §§ 195, 197 и 199 Ч. З., а да га пропис § 1 Закона о пословном реду, који прописује да Председник Државног савета води и надзирава пословање Државног савета, не овлашћује да овај сукоб реши. Па пошто према § 6 Закона о пословном реду општа седница Државног савета одређује делокруг појединих одељења, сматрао је да је она и надлежна за решење овог сукоба, па је ово питање изнео пред општу седницу на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и § 1 и 12 Закона о пословном реду.

Државни савет у општој седници проучио је ово питање па је нашао:

У Закону о Државном савету и управним судовима није изречно предвиђен сукоб надлежности између појединих одељења Државног савета нити је предвиђено ко је надлежан да такав сукоб реши. Али је прописано у Закону о пословном реду у § 6 да општа седница Државног савета одређује делокруг појединих одељења, што значи да на основу овог прописа одређује и границе делокруга тих одељења па је она и надлежна, у недостатку изречног законског прописа о томе, да расправи сукоб који се појави између појединих одељења у погледу тога делокруга. То је и у духу оних

политичко-правних гаранција које су биле разлог законодавца кад је ставио у надлежност Опште седнице да она одређује делокруг појединих одељења па се тај разлог и овде има уважити.

За питање пак о томе, које је одељење надлежно према утврђеном делокругу да расправи спор противу решења које доноси Министар просвете на основу § 91 Закона о народним школама, Савет је нашао да је за то одлучна одлука Опште седнице о делокругу појединих одељења Државног савета. По томе утврђеном делокругу одређено је да у делокруг II одељења спадају, поред осталог, административни спорови по предметима Министарства просвете а у делокруг V одељења, поред административних спорова и предмета других министарстава, и дисциплинске кривице. Одлучно је према томе, да ли се решење о отпуштању наставника, које доноси Министар просвете на основу чл. 91 Закона о народним школама има схватити као одлука о дисциплинској кривици или као административни акт, односно, да ли је спор заснован противу таквог решења дисциплинско-кривични или административни. Па пошто овај пропис наређује, да се наставници, који у две узастопне године добију недовољну оцену отпуштају из службе, а одлуку о томе доноси административна власт одређена у § 103 Ч. З., т.ј. Министар просвете, онда такво отпуштање није последица дисциплинске кривице, већ слабе оцене, неуспешног вршења службе. Спор према томе који може да настане противу решења Министра просвете о таквом отпуштању није спор дисциплинско-кривични већ административни. За то

овде не може бити надлежно V одељење као дисциплинско, већ одељење у чију су надлежност по делокругу рада стављени административни спорови по предметима Министарства просвете, дакле II одељење.

Са ових разлога Државни савет у Општој седници од 17 марта 1932 год., на основу чл. 4. Закона о Државном савету и управним судовима §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење:

1) сукобе о надлежности између појединих одељења Државног савета у погледу њиховог делокруга, надлежна је да решава Општа седница;

2) за решавање о одлукама о отпуштању из државне службе, које доноси Министар просвете на основу § 91 Закона о народним школама, надлежно је II одељење, одређено за административне спорове по предметима Министарства просвете, а не V одељење у чији делокруг спадају дисциплинске кривице.

III.

О разумевању чл. 11 у вези са чл. 9 тач. 2 решења Министарског савета Д.Р.бр. 42300 од 17. априла 1924 год., са изменама и допунама Д.Р.бр. 53500 од 17 маја 1924 год., донесеним на основу чл. 46. Закона о чиновницима од 31 јула 1923 год. о додацима на скупоћу државних службеника.

Државни савет у V одељењу, расправљајући административни спор заснован тужбом К. М. противу решења Министра саобраћаја — Дирекције државних железница у Београду, од 30 јануара 1931 год., Д.бр. 6320/31, по питању пријема породичног до-

датка на жену у износу од 150.— дин. месечно, почев од 4 августа 1929 год. као дана венчања па у будуће, на основу чл. 9 и 11 решења Министарског савета Д.Р.бр. 42300/24 од 17 априла 1924 године, нашао је да муж државни службеник нема право на додатак на жену по наведеним прописима, ако његова жена прима од државе принадлежности као државни службеник-дневничар. Но при томе констатовано је да би ово гледиште било у супротности са гледиштем Државног савета изложеним у пресуди његовој бр. 43246/29 од 25 јануара 1930 год., којом је на основу чл. 9 и 11 пом. решења Министарског савета расправљено: да муж има право на додатак на жену без обзира на принадлежности које ова прима као државни службеник-дневничар, па је на основу § 13 Закона о пословном реду у Државном савету и управним судовима Одељење обуставило изрицање пресуде по овом спору, и предложило Претседнику Државног савета да се ово правно питање изнесе пред Општу седницу.

Државни савет у Општој седници, пред коју је на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду предмет изнесен, прочитао је ово питање па је нашао:

По тач. 2 чл. 9 пом. решења Министарског савета породични додаток на жену не припада мужу ако жена има редовног прихода 200 дин. месечно. А затим у чл. 11 истог решења који долази после пом. чл. 9 прописано је, да муж изузетно задржава право на пријем породичног додатка на жену кад је и она државни службеник, ако не постоје смет-

ње које по Закону о чиновницима од 1923 год. искључују право пријема додатка на жену уопште, и да се у томе случају т.ј. кад те сметње не постоје, не узимају у обзир принадлежности које жена прима од државе у својству државног службеника. Према томе, по чл. 11 пом. решења Министарског савета, које је важило кад је спорне случајеве расправила Управна власт, принадлежности које је жена примала као државни службеник, дакле без обзира да ли је она била дневничар или регулисани службеник, пошто овај пропис решења Министарског савета у томе погледу не чини никакву разлику, не спадају у онај приход који предвиђа тач. 2 чл. 9 истог решења, па је зато муж државни службеник имао право на додатак на жену.

Са ових разлога Државни савет у Општој седници од 17 марта 1932 год., на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење

О разумевању чл. 11. у вези са чл. 9. тач. 2. решења Министарског савета Д.Р.Бр. 42300 од 17. априла, 1924. год., са изменама и допунама Д.Р.Бр. 53500 од 17. маја, исте год.:

Муж државни службеник, изузетно од чл. 9 тач. 2 решења Министарског савета Д. Р. Бр. 42300 од 17 априла, 1924 год., са изменама и допунама Д.Р.Бр. 53500 од 17 маја, 1924 год., има права на породични додаток на жену, било да је она регулисани државни службеник било државни службеник-дневничар, по чл. 11 истог решења, а без обзира на принадлежности које жена прима од државе као државни службеник.

Ова су решења обавезна за одељења Државног савета.

Увести у књигу решења опште седнице Државног савета.

Бр. 9508/32. — Из Опште седнице Државног савета од 17 марта 1932 године.

Службене новине Бр. 109.—XLIX од 14. маја, 1932. год.

Решења Опште седнице Државног савета од 27. и 28. априла, 1932. године.

I.

О разумевању чл. 166 царинског закона. Државни савет у IV одељењу расправљао је спор заснован тужбом П. Ј., царинског посредника из Б., противу решења Министра финансија бр. 33961 од 16 октобра 1931 год., због казне изречене тужиоцу за дело нетачне пријаве из чл. 166 царинског закона, и том приликом заузео је гледиште да по овом пропису кажњивост није искључена тиме што је нетачна пријава каквоће робе утврђена на основу резултата анализе и што је после тога састављен записник, јер је то учињено у време док роба још није ступила у слободан промет у смислу чл. 66 истог закона. Али како би ово гледиште било у супротности са пресудом Државног савета бр. 19164/31, у којој је овај пропис схваћен тако, да се казна за дело нетачне пријаве по овој одредби не може изрећи кад се оно утврди на основу анализе угледа робе, са разлога што у таквом случају постоји прекид прегледа робе, против-

но чл. 40. царинског закона и што се записник није одмах саставио у смислу чл. 43 истог закона; то је одељење по § 13 Закона о пословном реду обуставило изрицање пресуде о овом предмету и предложило Претседнику Државног савета да се ово правно питање изнесе пред Општу седницу.

Државни савет је у Општој седници, пред коју је предмет изнесен, проучио је ово питање па је нашао:

Пре свега мора се констатовати да је став 1 садањег чл. 166 царинског закона донесен законом о изменама тога закона од 25 фебруара 1904 год. Пре њега иста материја била је обухваћена у чл. 162 и 163 царинског закона од 23 јануара 1899 год. Чл. 162 овог закона гласио је: „Ко декларацијом не пријави какву робу или је пријавио мању количину, па се *прегледом нађе* — учинио је *утају*, и казниће се...”; а чл. 163 гласио је: „Ко декларацијом пријави једну *каквоћу* робе па се *прегледом нађе друђа*, и да према томе таква роба подлежи већим дажбинама (царини, трошарини и др.) — учинио је *неистиниту пријазу* и казниће се...”. Од ове две одредбе направљен је став 1 садањег чл. 166 који гласи: „Ко у декларацији не пријави какву робу или пријави мању количину итд., па се *прегледом извршеним по чл. 40 и 41* овог закона то открије, казниће се...”. Дакле и утаја и нетачна пријава обухваћене су овом новом одредбом. И као што се види, ранијим одредбама овог закона било је прописано: „.....па се *прегледом то нађе*...”; а у овој новој одредби још се додаје: „.....извршеним по чл. 40 и 41...”. Сем тога, у ранијем чл. 40 од 1899 год.

било је прописано: 1) да преглед врше само царински посленици, којима је декларација тога ради упућена; и 2) да прегледу присуствује и помаже и подносилац декларације; истим законом о изменама од 1904 год. прва реченица остала је иста а у овој другој реченици после речи „прегледу” уметнута је реченица: „*који се не може прекидати*”, и додата три нова става, од којих пети као последњи: „*Такав записник пуноважан је доказ о нађеном стању*”. И напослетку, овим истим законом о изменама установљен је нов стручни орган за давање обавештења о царињењу робе и примени тарифе, и предвиђена могућност *испитивања робе хемијском анализом*, док су раније по закону од 1899 год. сами чиновници царинарнице испитивали каквоћу робе и давали о томе уверење.

Као што се из предњег види, по одредби садањег чл. 166 реченог закона, казниће се онај декларант који у декларацији не пријави какву робу или пријави мању количину итд. па се прегледом извршеним по чл. 40 и 41 то открије. Чињеница што је тек изменама од 1904 год. у ову одредбу изречно унесено, да се „прегледом извршеним по чл. 40 и 41 то открије”, а што у ранијим одредбама није било, очигледно показује да је законодавац намерно то учинио. И пошто се овде ради о једном кривично-правном пропису, овој одредби не може се дати шири смисао него што то излази из речи овде употребљених. И већ из тога излази да се по закону казни само онај декларант за кога се прегледом извршеним по чл. 40 и 41 пом. закона утврди да је робу нетачно пријавио. А да би преглед био

извршен по тим прописима, потребно је да се изврши све оно што ти прописи траже, а наиме: да су преглед робе извршили само они царински посленици, којима је декларација тога ради упућена (став 1 чл. 40); да започети преглед није прекидан (став 2 чл. 40); да је он извршен у присуству декларанта односно ако је он преглед напустио да је поступљено по ставу 3 чл. 40; и да је записник о свему томе одмах састављен. Такав записник пуноважан је доказ о нађеном стању, дакле о кривици декларанта (став 5 чл. 40). Ако се таквим прегледом не може да утврди да је декларант робу нетачно пријавио, већ се преглед робе мора вршити и хемијском анализом, тај преглед не би био извршен по чл. 40 и 41, јер је због анализе прекидан и није извршен само од посленика којима је декларација ради тога упућена. Ако би се међутим, анализом утврдило да је роба заиста нетачно пријављена, и одређени посленици прекинули или обустављени преглед после тога наставили и то записником констатовали, записник о таквом прегледу не би био доказ о кривици декларанта, јер тај преглед са предњих разлога није извршен по чл. 40 и 41, како то тражи цитирани став 1 чл. 166 да би се декларант могао казнити. Он би био само доказ да је роба заиста нетачно пријављена и да због тога декларант има да плати редовне царинске дажбине, али не би могао бити и доказ да је декларант за то и кривично одговоран, јер његова кривица није утврђена прегледом извршеним по чл. 40 и 41. Не може се никако узети, да је преглед који су започели једни царински посленици, којима је декларација

ради прегледа упућена, и преглед који су вршили хемијском анализом други царински посленици, па после исти наставили први царински посленици као један и исти и непрекидни преглед из чл. 40, јер су у таквом прегледу учествовали и други посленици којима декларација ради прегледа није била упућена па се за то започети преглед по природи ствари мора прекинути да би се сачекала хемијска анализа. А да је законодавац хтео да се декларант казни за нетачну пријазу и кад се она утврди хемијском анализом а не само прегледом од одређених царинских посленика којима је декларација ради прегледа упућена, он би то рекао. Ово у толико пре што је он једновремено са изменама чл. 166 донео одредбе о царинском бироу у којима је предвидео могућност хемијске анализе робе, као и одредбу, да се преглед робе не може прекидати. А кад то није учинио, очигледно је за то што је сматрао да у томе случају декларант није кривац па да се за то не може ни казнити.

По закону дакле, декларант је кривично одговоран што је робу нетачно пријавио само ако царински посленици, којима је декларација ради прегледа робе упућена, могу одмах као стручњаци, на основу свог стручног знања, прегледом робе да констатују да је декларант исту нетачно пријавио. Ако то они не могу да констатују већ морају то да утврђују други посленици хемијском анализом, декларант није кривац у смислу овог закона па се не може казнити. То је уосталом сагласно са начелима општег казненог закона од 1860 год., који је важио онда кад је ова одредба доне-

сена, сагласно и садањем казненом закону (§§ 16 и 18), по којима се извршилац кривичног дела казни само онда кад је имао свест о последици (умишљај) или кад је ту свест могао имати по својим личним особинама (нехат). Па кад одређени стручњаци нису у могућности да прегледом робе одмах утврде да ли је она тачно пријављена, већ то мора да се утврђује хемијском анализом, онда ни декларант није могао имати свест да робу нетачно пријављује, не може бити кривац па се за то не може по закону казнити. Законодавац дакле овде није одступио од прописа општег кривичног законика. Па и у сумњи, по правилима о тумачењу закона, морало би се узети ово гледиште јер оно не одступа од општег кривичног законика. Према томе, кад преглед робе није извршен по чл. 40 и 41 царинског закона и записник о томе није одмах састављен, нема доказа о кривици декларанта па се на основу ове одредбе не може казнити.

Са ових разлога, Државни савет у Општој седници 27 и 28 априла 1932 год., а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење.

О разумевању чл. 166. Царинског закона:

Чл. 166. Царинског закона не може се применити у случајевима, кад нису испуњени прописи чл. 40—43 Царинског закона, т.ј. кад је преглед робе прекидан и кад записник није одмах састављен.

II.

О разумевању § 110 у вези са тач. 16 § 104 Закона о чиновницима од 31 марта 1931 год.

Државни савет у I одељењу, расправљајући административни спор заснован тужбом Т. А., банског инспектора, противу указа од 30 децембра 1931 године, III бр. 518, којим је тужилац на основу §§ 103 став 1, 104 тач. 16, 105 став 2 и 110 Ч. З. стављен у пензију, заузео је становиште: да се по § 110 Ч. З. одлука власти о престанку службе може донети, ако према § 103 истог закона управна власт нађе, да је службеник неспособан или неподобан за службу, или ако то иначе захтевају интереси службе, и да одлука о престанку службе није противна закону и ако управна власт у одлуци не означи и определи са кога од узрока предвиђених у § 110 истог закона служба дотичног службеника престаје. Одељење је сматрало да се самим тим, што је одлука заснована на пом. одредби § 110 Ч. З., констатује, да је код службеника наступио који од случајева из овог законског прописа, који повлачи престанак службе, па да је таква одлука о престанку службе донесена у смислу закона. Но при томе констатовано је, да би ово гледиште било у супротности са гледиштем VI одељења, израженим у његовој пресуди бр. 35.492/31 од 15 октобра 1931 год. У овој пресуди VI одељење је стало на гледиште да је управна власт, приликом доношења одлуке о престанку службе на основу ових прописа дужна да претходно испита и утврди да ли постоји случај: да је дотични службеник неспособан или неподобан за службу, или да то захтевају интереси службе, што се има констатовати из његових службених података и званичних акта власти, па у случају постојања једне од наведених чиње-

ница да постоји могућност за управну власт за доношење решења о престанку службе, и да је она дужна у одлуци о томе дати детаљно образложење. Због тога је I одељење у смислу § 13 Закона о пословном реду обуставило изрицање пресуде и предложило Претседнику Државног савета да се ово правно питање изнесе пред Општу седницу.

Државни савет у Општој седници, пред коју је предмет изнесен, проучио је ово питање па је нашао:

По тач. 16 § 104 Ч. З. државном службенику грађанског реда престаје служба, ако надлежна власт одлучи да му она престане. Та одредба допуњена је §-ом 110 истог закона, у коме се каже: да се одлука о престанку службе на основу тач. 16 § 104 пом. закона може донети у случају, ако надлежна управна власт нађе да је службеник неспособан или неподобан за службу, или ако то иначе захтевају интереси службе. Одредбом § 110 дакле ограничава се управна власт код доношења одлуке о престанку службе, т.ј. та одлука има да се донесе тек онда кад она нађе да је наступио који од тамо наведених случајева. А ти случајеви су: 1) да је службеник неспособан за службу; 2) да је неподобан за службу; и 3) да то иначе захтевају интереси службе. Дакле потребно је да је који од ових случајева наступио т.ј. да су неке чињенице настале на основу којих она може да нађе да дотичном службенику служба има да престане. Иначе ова одредба била би сувишна кад би се могло узети да за доношење те одлуке није потребно да су наступиле икакве чињенице, пошто је већ у тач. 16 § 104 речено:

да служба престаје кад надлежна власт одлучи да она престане. Према томе, управна власт је у доношењу одлуке најпре ограничена наступањем извесних чињеница, на основу којих она може наћи да службенику служба има да престане. Но она није ограничена само тиме. Из ове последње реченице § 110: „...или ако то иначе захтевају интереси службе” види се јасно, да и нахођење њезино, да је службеник неспособан или неподобан за службу, мора бити учињено у интересу службе, што излази већ и из самих речи „неспособан или неподобан за службу”. Управна власт према томе, кад има да донесе одлуку т.ј. да изналази, да „нађе”, односно да оцени да ли је службеник неспособан или неподобан за службу, критериј кога се при томе мора увек држати је „интерес службе”. То је дакле друго ограничење.

Изналажење односно оцењивање способности и подобности или неспособности и неподобности дотичног службеника за службу, или да ли иначе захтева интерес службе да му служба престане, управна власт према наведеном има да чини на основу чињеница претходно утврђених у управном поступку, а у оцени тих чињеница она је слободна. То има да значи израз: „ако према надлежности..... нађе да је службеник неспособан.....” Управна власт дакле само у оцени тих утврђених чињеница има слободну оцену (дискреционарну власт). Но и та слободна оцена, као што је речено, ограничена је интересом службе и дата је управној власти да би она тај интерес службе у томе одређеном кругу слободне оцене могла боље и лакше пронаћи.

Другим речима, та слободна оцена има да се употреби само у интересу службе. Према томе, да ли су чињенице у управном поступку претходно утврђене, и да ли је оцена тих чињеница учињена у границама те њене слободне оцене, надлежан је по тужби да пресуди административни суд у смислу чл. 26 и 34 став 2 Закона о Државном савету и управним судовима. Уосталом, прописи о чиновницима уопште, §§ 104 и 110 истог закона посебице донесени су у интересу службе и овлашћење у њима дато управној власти да доноси одлуке о престанку службе државних службеника, дато јој је само у томе циљу, у интересу службе. Да ли су пак ови прописи примењени у овом циљу, при доношењу одлуке о престанку службе, представља питање правилности примене ових законских прописа, законитости односне одлуке о престанку службе па је за исто надлежан по тужби административни суд у смислу чл. 15 и 18 у вези са чл. 23 Закона о Државном савету и управним судовима, који даје овлашћење појединцу да поднесе тужбу административном суду због тога што управна власт у одлуци није правилно применила закон.

Са ових разлога, Државни савет у општој седници 27 и 28 априла 1932 год., а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење

О разумевању § 110 у вези са тач. 16. § 104. Ч. 3.:

Министар, бан или овлашћени старешина, кад по надлежности из § 103 Закона о чиновницима одлучује о престанку службе др-

жавног службеника грађанског реда на основу тач. 16 § 104 у вези са § 110 Закона о чиновницима, дужан је претходно да испита и утврди чињенице, из којих је могао стећи уверење о неспособности или неподобности дотичног службеника, или да то захтева интерес службе.

III

О разумевању § 18 Закона о судијама редовних судова од 8 јануара 1929 год. и § 283 Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године.

Државни савет у VI одељењу расправљао је административни спор заснован тужбом П. Р., судије окружног суда у Б. Л., противу решења Министра правде од 7 априла 1931 године, Бр. 39.180, којим је тужилац одбијен од тражења да се стави у пензију, и том приликом већина одељења је заузела становиште, да је судија стекао право за време важења § 18 Закона о судијама редовних судова од 8 јануара 1929 године да буде стављен у пензију, пошто је био навршио 30 година у државној служби и тражио да се стави у пензију. А ово и без обзира на то што је овај законски пропис укинут после тога §-ом 283 Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године. Но тада је констатовано, да би ово гледиште било у супротности са гледиштем III одељења, израженим у његовој пресуди бр. 25876/31 од 19 септембра 1931 године у којој је оно заузело становиште, да се пропис § 18 поменутог закона не може применити са разлога што је он у времену доношења оспореног решења био укинут §-ом 283 Закона о

чиновницима од 31 марта 1931 године, и што дотични судија није поступио у смислу чл. 22 Закона о Државном савету и упр. суд., тј. што по други пут није тражио да се стави у пензију а потом засновао административни спор због тога што управна власт није поступила по наведеном § 18 поменутог закона о судијама. Због тога је одељење обуставило изрицање пресуде и у смислу § 13 Закона о пословном реду предложило Претседнику Државног савета да ово правно питање изнесе пред Општу седницу.

Државни савет у Општој седници, пред коју је предмет изнесен, проучио је ово питање па је нашао:

§ 18 Закона о судијама од 8 јануара 1929 године гласио је: „Ако је судија провео 30 година у државној служби, мора се ставити у пензију кад он то захтева.” Тај пропис укинут је § 283 Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године. Али за време важења § 18, судија који је био провео у државној служби 30 година и тражио да се стави у пензију, морао је бити стављен у пензију. Та одредба дакле одређивала је с једне стране дужност управне власти, кад се испуне горњи услови, да таквог судију пензионире; а с друге, право таквог судије да буде стављен у пензију кад то захтева, пошто закон наређује: „мора се ставити у пензију.” То његово право је стечено, јер чим је он по навршетку 30 година службе захтевао да се стави у пензију, та је законска одредба већ произвела своје правно дејство и такав судија је дошао у посебну правну ситуацију, на коју нови закон не може имати утицаја без изричне од-

редбе, и зато на ту његову посебну правну ситуацију ни у колико не утиче § 283 Ч. 3. који је доцније укинуо § 18, јер је § 283 укинуо тај пропис само за у будуће т.ј. да се после § 283 поменутог закона судија који проведе 30 година у служби по захтеву неће стављати у пензију већ кад наврши 35 година службе колико то тражи § 109 истог закона; али није укинуо право оних судија који су по испуњењу услова из § 18 поменутог закона то право били стекли, јер у реченом закону о чиновницима о томе нема изричног наређења. На то нема никаква утицаја ако дотични судија није поступио у смислу чл. 22 Закона о Државном савету и управним судовима т.ј. и по други пут није тражио да се стави у пензију итд., јер § 18 поменутог закона о судијама то није захтевао да би се судија морао ставити у пензију, већ је само захтевао да је судија навршио 30 година службе и тражио да се стави у пензију. С друге стране чл. 22 Закона о Државном савету и управним судовима не може овде доћи у опште у обзир, јер он у односу на остале одредбе тога закона и Закона о пословном реду садржи једну олакшицу за појединце и донесен је у њихову корист, да могу и без решења управне власти поднети тужбу надлежном административном суду, ако она из буди којих разлога неће да донесе решење о праву или оправданом интересу њиховом. Она дакле чини одступање од прописа редовнога права, Закона о Државном савету и управним судовима и Закона о пословном реду, и мора се уско тумачити, па се не може приширити и на случајеве који у њему нису изрично предвиђени, као што је овај случај.

Са изложеног, Државни савет у Општој седници 27 и 28 априла 1932 године, а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење.

О разумевању § 18. Закона о судијама редовних судова од 8. јануара, 1929. године и § 283. Закона о чиновницима од 31. марта, 1931. године:

Судија који је за време важења § 18 Закона о судијама од 8 јануара 1929 године захтевао да се стави у пензију, пошто је провео у државној служби 30 година, стекао је право по томе закону да буде стављен у пензију. То његово право као стечено није одузето §-ом 283 доцнијег закона о чиновницима од 1931 године, јер је овај пропис само укинуо § 18 реченог закона за у будуће али није укинуо већ стечено ово право, пошто о томе нема изричног наређења.

IV.

О разумевању чл. 8 Закона о државном саобраћајном особљу од 28 октобра 1923 године.

На основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду изнесено је пред Општу седницу питање разумевања чл. 8 Закона о државном саобраћајном особљу од 28 октобра 1923 године, јер су ови прописи неједнако примењени у појединим одељењима Државног савета. Тако, док је V одељење у пресуди бр. 39.805 од 14 новембра 1931 године применило тај пропис у томе смислу, да у III категорију чиновника улазе, изузетно од

чл. 7 пом. закона, и лица која немају четири разреда средње школе нити најмање два разреда исте школе, али имају занатску школу уместо два разреда средње школе и остале услове из тач. а) чл. 8; дотле је V одељење у пресуди бр. 43.704 од 29 децембра 1931 године применило ту одредбу тако, да се тач. а) има најуже тумачити и да се занатска школа не може заменити са два разреда средње школе.

Државни савет у Општој седници проучио је ово питање па је нашао:

Најпре се мора констатовати да је Закон о државном саобраћајном особљу од 28 октобра 1923 године престао да важи ступањем на снагу Закона о државном саобраћајном особљу од 22 јуна 1931 године и да је у предњим случајевима расправљено о законитости одлука управних власти које су донесене док је тај закон важио, па за то решење и Опште седнице по овом питању може имати значаја према томе само за административне спорове у колико су они засновани у погледу оваквих решења управних власти — § 242 ст. 1. Закона о државном саобраћајном особљу од 1931. год.

Прелазећи на саму ствар, Државни савет је нашао да по чл. 7 пом. закона од 1923 године III категорија чиновника обухвата службу за коју се тражи најмање четири разреда средње школе или нижа стручна школа са прописаним завршним испитом. Али одмах у чл. 8 став 2 пом. закона каже се да у III категорију улазе још и она лица која немају четири разреда средње школе али имају друге стручне спреме које допуњују њихову ква-

лификацију, и да је та спрема код машинског особља најмање два разреда средње школе, свршени занат, затим двогодишњи рад у радионицама за оправку локомотива и напослетку испит за машиновођу. Према томе, чл. 7 пом. закона претставља правило, а ова одредба чл. 8 претставља према њему изузетак па се мора уско тумачити. Зато се она не може проширити и на оно што не каже: и два разреда средње школе заменити са занатском школом или другом равном школом, кад закон каже да такав службеник мора имати најмање два разреда средње школе поред осталих услова из те одредбе.

Са ових разлога, Државни савет у Општој седници 27 и 28 априла 1932 год., а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о ппословном реду, доноси ово своје решење

О разумевању чл. 8. Закона о државном саобраћајном особљу од 28. октобра, 1923. године:

По 2 и 3 ставу чл. 8 Закона о државном саобраћајном особљу од 28 октобра 1923 год. у III категорију улазе још и она лица која немају четири разреда средње школе, али имају друге стручне спреме које допуњавају њихову квалификацију, — а ова друга спрема рачуна се: а) код машинског особља, које мора имати најмање два разреда средње школе, свршен занат, затим двогодишњи рад у радионици за оправку локомотива и напослетку испит за машиновођу.

V.

О разумевању чл. 102 Инвалидског закона од 17 новембра 1925 год. у вези са § 118 Инвалидског закона од 4 јула 1929 год.

VI одељење Државног савета расправљало је административни спор заснован тужбом В. Т., капетана војног брода-инвалида, противу решења Министра финансија бр. 34.770 од 5 јуна 1931 године, због тога што се њиме наређује тужиоцу да врати државној каси разлику између више примљених припадљности после 1 априла 1926 године и припадљности које би му следовале од тога дана по инвалидском закону од 1925 године, и том приликом стало је на гледиште: да је наређење повраћаја те разлике противно закону зато што је дотични службеник примао те припадљности по закону. На ово је гледиште одељење стало са разлога што пропис § 102 Инвалидског закона од 1925 године наређује, да ће се инвалиднина по томе закону исплаћивати почев од 1 априла 1926 године свима оним лицима, која до тог рока буду преведена на тај закон. Она пак лица, за која се до тога дана не донесу решења о превећењу на поменути инвалидски закон примаће и даље припадљности које су по ранијим законским прописима примала с тим, да им се, кад буду преведена, исплати евентуална разлика. Једина обавеза која је лежала на таквом лицу, да би могло и после 1 априла 1926 године примати припадљности, била је да у року од три месеца по ступању на снагу тога закона поднесе потврду, да се пријавило надлежном суду за превећење на нови закон. Ако је такво лице преведено првостепеним реше-

њем, али решење о преводу није било уручено томе лицу нити је оно достављено надлежној финансијској власти, таквом лицу припада право на све припадљности које је примало до 1 априла 1926 године. То што је у ставу 2 чл. 102 Инвалидског закона речено, да ће се лицима која буду преведена на пом. закон после 1 априла 1926 године исплатити евентуална разлика, не значи да ће и та поједина лица бити дужна да врате државној каси евентуалну разлику између ранијих и нових припадљности, јер да се то хтело, било би изречно у закону речено, пошто у овом случају нема места примени аргумента *a contrario*. Али како је већина чланова одељења констатовала да би ово гледиште било у супротности са гледиштем Државног савета у пресуди бр. 11.928/31 од 25 јуна 1931 године, у којој је савет заузео гледиште, примењујући решење Опште седнице од 20 и 22 јуна 1931 године о погрешно и без законског основа примљеним припадљностима, да су таква лица по чл. 102 пом. закона дужна вратити државној каси разлику између више примљених припадљности по ранијим законским прописима и припадљности које им следују по новом Инвалидском закону од 1925 године, одељење је застало са изрицањем пресуде и предложило Претседнику Државног савета у смислу § 13 Закона о пословном реду, да се ово правно питање изнесе пред Општу седницу.

Државни савет у Општој седници, пред коју је предмет изнесен, проучио је ово питање па је нашао:

Чл. 102 Инвалидског закона од 1925 године укинут је §-ом 118 Инвалидског закона од 4 јула 1929 године којим је укинут и Инвалидски закон од 1925 године. А чл. 102 пом. закона наређивао је: да инвалиднина и додаци по том закону почињу тећи од 1 априла 1926 године за сва лица која дотле буду новим извршним решењима преведена на тај закон, и затим, да ће она лица за која дотле не буду донета решења о превођењу, примати инвалиднину и остале принадлежности по садашњим законима. Дакле, потребно је да су извршна решења о превођењу донесена па да се по новом закону од 1 априла 1926 године могу примати нове принадлежности, што значи, да све дотле док решење не буде донесено и оно постало извршно следују старе принадлежности. Решење о превођењу по томе закону је било извршно, кад противу њега није било више редовног правног лека у смислу чл. 74. тога закона. А све дотле, док се оно не достави онима којих се тиче, оно није могло постати извршно. Према томе, по овоме закону таква лица нису била преведена извршним решењем на тај закон и ако је надлежни суд био донео првостепено решење о превођењу, пошто оно није било достављено тим лицима да би она могла евентуално употребити правни лек. Зато и принадлежности које су таква лица примала по ранијим законима, примала су у смислу закона. То њихово примање дакле било је законито, било је њихово право, па се и повраћај разлике између тих принадлежности и принадлежности које би им следовале по Инвалидском закону од 1925 године да су на њега били пре-

ведени извршним решењем, не може наредити без изричног законског наређења. Па пошто таквог наређења нема, јер је пропис става 2 чл. 102 само наређивао, да ће се оним лицима, која до 1 априла 1926 године не буду преведена и буду примала раније принадлежности па оне буду мање него што би им следовале по новом инвалидском закону од 1925 године да су на њега преведени, исплатити разлика између мање примљених и нових принадлежности а није наређивао да ће лица која буду на тај начин више примала ту разлику вратити државној каси, то таква лица нису дужна вратити ту разлику. А овде нема места примени аргуменуу а *contrario* јер је очигледно да се одредба која наређује да се разлика мање примљених принадлежности исплати у корист инвалида, којом је тај одређени случај регулисан, не може проширити и на случај више примљених принадлежности и на штету инвалида наредити да они врате разлику више примљених принадлежности, дакле на сасвим други случај који овом одредбом није регулисан. А да је законодавац то хтео, он би то без сумње рекао, као што је то учинио у првом случају. Овде не долази у обзир ни решење Опште седнице од 20 и 22 јуна 1931 године, јер је њиме расправљено питање погрешно и без законског основа примљених принадлежности, док се овде ради о законитом примању принадлежности.

Са изложеног, Државни савет у Општој седници 27 и 28 априла 1932 године, а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење

О разумевању чл. 102. Инвалидској закон од 17. новембра, 1925. год. у вези са §-ом 118. Инвалидској закона од 4. јула 1929. године:

Она лица која су на основу става 2 чл. 102 Инвалидског закона од 1925 године примала принадлежности по ранијим законима почев од 1 априла 1926 године па до превођења на нов закон, нису дужна да врате државној каси евентуалну разлику.

Ова су решења обавезна за одељења Државног савета.

Увести у књигу решења Опште седнице Државног савета.

Бр. 13.930/32. — Из Опште седнице Државног савета, од 27 и 28 априла 1932 године.

Службене новине Бр. 132.—LXI од 13. јуна, 1932. год.

Решења опште седнице Државног савета од 30 маја 1932 године

I

О разумевању решења Министарског са. Д. Р. Бр. 112.220 од 6 септембра 1923 год., чл. 311 Финансијског закона за 1928/29 и чл. 56 тач. 2 Финансијског закона за 1931/32 годину у вези са чл. 121 и 218 Закона о устројству војске од 1910 год. бив. Краљевине Црне Горе и чл. 281 Финансијског закона за 1922/23 годину, у колико се односе на питање права на пензију подофицира и војнограђанских службеника бив. Краљевине Црне Горе.

Државни савет у III одељењу расправљао је административни спор заснован тужбом Н. Б., артиљериског наредника бив. црногорске војске, противу решења Министарства војске и морнарице од 28 јануара 1932 год., бр. 5113, због пензије. Тим министарским решењем тужилац је био одбијен од тражења пензије са разлога што по законима Црне Горе (закон о устројству војске од 1910 год. и закона о чиновницима грађанског реда од 1914 год.) неуказаним службеницима није било признато право на пензију; и што му је служба била престала још 1 августа 1919 год., јер није ступио у војску наше државе у смислу одлуке Министарског савета Ф.Б.бр. 70133/19 у вези објашњења Министра војске и морнарице Ф.Б.О.бр. 87.439/19 и 90.269/19, кад му је била дата прилика, — те се дакле није затекао у служби на дан ступања на снагу чл. 281 Финансијског закона за 1922/32 годину, тако се то захтева овим законским прописом, па му као неуказаном службенику не припада право на пензију без обзира на број година службе. Приликом расправљања овога спора Одељење је стало на гледиште: да за примену чл. 281 Финансијског закона за 1922/23 год. на овај случај није од важности да ли је односни службеник био стварно у служби до дана ступања на снагу истог закона, како се у решењу истиче, већ да ли је његова служба, у којој је био до уједињења у Црној Гори, правно престала до тога дана, и да се мора узети да она правно није престала, пошто из исте није отпуштен одлуком власти до дана ступања на снагу истог закона. Одлука Министарског савета Ф.

Б.О.бр. 70133/19 и објашњење исте односе се само на оне службенике који су се затекли у нашој војсци у моменту доношења исте одлуке, и само за њих одређује, да се има узети да су у војску примљени, што из саме одлуке произлази. Они пак службеници Црне Горе који се нису фактички затекли у нашој војсци у том моменту, нису у њу ни примени ни позвати а нису ни отпуштени из службе у којој су били до уједињења. Због тога се правно мора узети да служба оваквих службеника није била престала ни после уједињења већ да је то питање остало отворено. То је питање доцније расправљено одлуком Министарског савета Д.Р.бр. 112.220/23 која је озакоњена чл. 341 Финансијског закона за 1928/29 годину. А питање рачунања година службе оваквих службеника Савет је расправио решењем Опште седнице од 27 октобра 1930, године, бр. 37152/30 под II, тј. да се за пензију оваквих службеника има рачунати све време до 6 септембра 1923 године, из чега следује, да је тек тога дана правно престала служба оваквих службеника. Решење Опште седнице бр. 37152/30 под V о неуказним годинама службе црногорских службеника важи само за службенике који су отпуштени одлуком власти пре ступања на снагу Финансијског закона за 1922/23 годину. Према томе, ако би овакав службеник, чија служба није престала одлуком власти до ступања на снагу чл. 281 Финансијског закона за 1922/23 годину, имао више од 15 година службе до 6 септембра 1923 године, он би испунио услове из чл. 291 Финансијског закона за 1922/23 год. за стицање права на пензију.

Али је при овоме констатовано да би ово гледиште било у супротности са гледиштем Државног савета израженим у његовим пресудама бр. 24.303/30 и 6534/30. У овим пресудама Савет је решење Опште седнице од 27 октобра 1930 год., бр. 37.152/30 под V, које гласи: да се неуказна служба не рачуна за пензију по законима бивше Краљевине Црне Горе о устројству војске од 1910 године и о чинсвницима грађанског реда од 1914 године. — применио и на подофицире и служитеље, којима служба није престала одлуком власти пре ступања на снагу фин. закона за 1922/23 годину. Због тога је Одељење обуставило изрицање пресуде, у смислу § 13 Закона о пословном реду, и предложило Председнику Државног савета да се ово правно питање изнесе пред Општу седницу, да она о томе донесе своје решење.

Државни савет у Општој седници, пред које је предмет изнесен, проучио је ово питање па је нашао:

Према изложеном спорно питање је овде: да ли подофицири и војно-грађански службеници пређашње Краљевине Црне Горе, који нису били примљени у војску наше државе, нити је о њиховој служби донесена одлука управне власти пре ступања на снагу финансијског закона за 1922/23 годину, — испуњавају услове из чл. 281 Финансијског закона за 1922/23 годину за стицање права на пензију. Законски прописи који се односе на ово питање јесу најпре прописи Закона о устројству војске од 1910 године бив. Краљевине Црне Горе. По том закону право на пензију признато је било, поред официра, још и подофицирима

и војно-грађанским службеницима на специјалној служби. То излази из чл. 114 поменутог закона где се каже, да се у особље на сталној служби рачунају официри, подофицири и војно-грађански службеници на специјалној служби; и из чл. 121 истог закона по коме се особље на специјалној служби дели на војне чиновне (официре и подофицире) и војно-грађанске чиновне. Нарочито пак из чл. 185 тога закона по коме пропису официри кад иступе из специјалне службе добијају пензију по правилима о пензијама за официре, подофицире и војно-грађанске чиновнике, где је побројано исто оно особље на сталној служби, и истим редом, о коме се говори у чл. 114 истог закона. То се, даље, изрично признаје и војно-грађанским чиновницима на специјалној служби у чл. 207 реченог закона, па се о томе говори и у чл. 218 истог закона. Право на пензију, по томе закону, било је признато дакле подофицирима и војно-грађанским чиновницима на специјалној служби наведеним у чл. 121 и 191 пом. закона тј. сталним службеницима. Према томе, право на пензију имали су само непримљени подофицири и војно-грађански службеници на специјалној служби који су били стекли право на пензију док је тај црногорски закон о устројству војске важио. Ако по томе закону право на пензију нису били стекли а нису примљени у службу садање државе не могу имати право на пензију. Ово је у сагласности и с одредбом чл. 42 Закона о буџетским дванаестинама за август—новембар 1925 године која прописује да ће се чиновници војног и грађанског реда бивше Краљевине Црне Горе,

који нису примљени до ступања на снагу тога закона (тј. до 1 августа 1925 год.), пензионирати по законима који су важали пре доношења закона о чиновницима од 31 јула 1923 год., тј. по законима који су за те службенике важали, а то су закони о устројству војске од 1910 год. и о чиновницима од 1914 год. бивше Краљевине Црне Горе. Овде би могао доћи у обзир још само чл. 281 Финансијског закона за 1922/23 год.; али се он на њих не може применити, јер регулише положај оних службеника који су се затекли у служби 1 јануара 1922 год., а они то нису. Примени овог законског прописа на ове службенике противи се и чл. 42 пом. закона о буџетским дванаестинама, јер он говори о службеницима који нису били у служби кад каже: „...који нису примљени...“ тј. у службу наше државе.

Остали службеници чија служба није имала карактер сталности, као што су десечари и водници нису имали право на пензију. Они су вршили само повремену службу за време извођења регрутске вежбе (чл. 73 и 84), и нису били на специјалној служби, па нису могли стићи право на пензију по закону о устројству војске бивше Краљевине Црне Горе ма колико година били у таквој служби. Чл. 281 фин. зак. за 1922/23 год. не може се применити ни на ове службенике, јер нису били у служби кад је овај закон ступио на снагу, па им се и те раније године службе не могу рачунати за пензију, како је то и расправљено решењем Опште седнице од 27 октобра 1930 г. бр. 37152/30 под V, о неуказним годинама службе црногорских службеника.

Па пошто нису били ни преведени на закон о устројству војске од 1923 год., то им се те године службе не могу рачунати за пензију ни по томе закону.

Исто тако је без утицаја за право на пензију ових службеника и решење Министарског савета Д.Р.Бр. 112.220 са којим је у вези чл. 341 Фин. закона за 1928/29 год. и чл. 56 тач. 2 Фин. закона за 1931/32 год., јер се ово решење односи на државне службенике који су били у једном нарочитом односу према држави. Најзад, ни решење Опште седнице од 27 октобра 1930 г., бр. 37152/30 под II, не може доћи у обзир код именованих службеника, јер је и оно у вези са решењем Министарског савета Д.Р.Бр. 112.220 и односи се само на службенике о којима је реч у овом Министарском решењу.

Са ових разлога, Државни савет у Општој седници од 30 маја 1932 год. а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење:

Право на пензију по Закону о устројству војске од 1910 г. бив. Краљевине Црне Горе имају поред официра још и војно-грађански чиновници на специјалној служби и подофицири специјалне службе а не и десечари и водници који нису на специјалној служби с тим, да је питање о осталим неуказним службеницима Црне Горе расправљено решењем Опште седнице бр. 37152/VIII, од 27 октобра 1930 године.

II

О разумевању чл. 14 и 56 Закона о чиновницима од 31 јула 1923 год. у вези са § 14 Закона о уређењу судова од 1896 год., Л. Д.З.бр. 217.

Државни савет у VI одељењу расправљао је административни спор заснован тужбом Главне контроле бр. 98.059/30 од 12 фебруара 1931 год. противу решења министра правде од 25 септембра 1930 год., бр. 80.607, којим је П. В. судијски приправник земаљског суда у Љ., утврђен 13 маја 1930 год. за сталног службеника IX групе I категорије и унапређен 25 септембра 1931 год. у VIII групу исте категорије. Том приликом већина чланова Одељења стала је на гледиште: да је по чл. 14 и 56 Закона о чиновницима од 1923 год. служба за прве три године привремена и да службеник мора провести три године у приправној служби и тек после тога да се може утврдити за сталног; а да пропис § 48 Закона, којим се уводи у живот грађанско-судски поступак, само бенефицира лица, која добију судијски положај, односно оне судијске приправнике који се постаје за судије а не и оне који не добију тај положај, за које важе општи прописи Закона о чиновницима. Зато се и прописи чл. 14 и 56 Закона о чиновницима од 1923 год. имају применити и без обзира на § 14 Закона о уређењу судова од 1896 год., Л.Д.З.бр. 217, који сталност условљава за положени судијски испит.

Али је при обоме констатовано, да би ово гледиште већине чланова Одељења било супотно становишту Државног савета, изра-

женом у пресуди III одељења бр. 13.662/32 од 4 априла 1931 год., којом је ово правно питање расправљено тако, да § 14 Закона о уређењу судова од 1896 год. претставља изузетак од чл. 14 и 56 Закона о чиновницима од 1923 год. као општих прописа, па да се тај изузетак има и применити тј. да је стицање сталности зависно од полагања судијског испита и, кад је дотични приправник тај испит положио, испунио је услов за сталност па се могао унапредити у VIII помоћну групу. Због тога је Одељење обуставило изрицање пресуде у смислу § 13 Закона о пословном реду и доставило предмет Претседнику Државног савета да се ово правно питање изнесе пред Општу седницу да она донесе о њему своје решење.

Државни савет у Општој седници, пред коју је предмет изнесен, поручио је ово питање па је нашао:

По чл. 14 Закона о чиновницима од 31 јула 1923 год. државна је служба за прве три године привремена ако није друкчије овим или другим специјалним законом одређено; а по чл. 56 истог закона чиновник и кад положи испит не може прећи у помоћну групу ако није у приправној групи провео најмање три године. Ови прописи су општи о приправној служби чиновника и донесени су у циљу изједначења законодавства о државним чиновницима па важе за све државне чиновнике према чл. 252 истог закона у колико у њему није учињен који изузетак. Пропис ст. 2 § 14 Закона о уређењу судова од 27 фебруара 1896 год., Л.Д.З.бр. 217, само овлашћује Министра правде да може по пред-

логу претседника вишег земаљског суда отпустити судијског приправника који за годину дана пошто сврши приправну службу не положи судијски испит или који на поновном испиту буде проглашен неспособним, односно само регулише случај кад приправник не положи судијски испит пошто заврши приправну службу и да се у томе случају може отпустити, па због тога он није изузетак од чл. 14 пом. закона о чиновницима, јер расправља сасвим друго питање. А колика је приправна служба за добијање сталности и за прелаз у помоћну групу регулишу дакле прописи чл. 14 и 56 доцнијег закона о чиновницима од 1923 год. па се они имали применити и на судске приправнике. Околност што се по § 48 Уводног закона за законик о судском поступку у грађанским парницама од 9 јула 1930 год. судијски приправник може кад положи судијски испит, поставити за судију, дакле у вишу групу од VIII помоћне групе, и ако није провео три године приправне службе, ни у колико не утиче на питање услова за стицање сталности и унапређење из приправне у помоћну групу. Тиме је само остављено слободној оцени управне власти да у интересу службе у року тамо предвиђеном може једног способног приправника, кад испуни законске услове, поставити за судију и без претходно проведених три године у приправној служби; али за добијање сталности и редовно унапређење из приправне у помоћну групу тражио је закон о чиновницима од 1923 год. у чл. 14 и 56 три године проведене у приправној служби и положени испит, па се он морао и уважавати.

Са ових разлога, Државни савет у Општој седници 30 маја 1932 године, а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење:

О разумевању чл. 14 и 56 Закона о чиновницима од 31 јула 1932 године у вези са § 14 Закона о уређењу судова од 1896 године, Л.Д.З.бр. 217:

Судијски приправници, који немају пуне три године државне службе, поред других општих услова, не могу ни добити сталност ни бити унапређени из приправне у помоћну групу. Од овога се изузимају само они судијски приправници који се по чл. 48 Уводног закона за законик о судском поступку у грађанским парницама постављају за среске судије.

III

О разумевању чл. 1 Закона од 31 децембра 1928 године о изменама и допунама у Закону о народном признању заслужнима за отаџбину од 1925 године.

Државни савет у III одељењу расправљао је административни спор, заснован тужбом М. удове Л. Л. бив. ђенерала, поднесеном противу решења Министра војске и морнарице од 8 фебруара 1932 године, С.бр. 2276, којим је одбијена од тражења да јој се на основу чл. 1. Закона од 31. децембра 1928. год. о изменама и допунама у закону о народном признању заслужнима за отаџбину од 1925 године у знак народног признања одреди пензија по одредбама закона о устројству војске од 1923 године, због тога што овај за-

конски пропис њеног пок. мужа није затекао у животу кад је добио обавезну снагу. Одељење је стало на гледиште, да је оспорено решење противно закону са ових разлога: чл. 1 пом. закона односи се и на породице чији су мужеви односно оцви испуњавали све остале услове из овог закона а само се нису затекли у животу кад је речени закон добио обавезну снагу, а не само на официре тамо наведене који су се затекли у животу кад је тај пропис добио обавезну снагу. Ово већ због тога што је овај закон имао за циљ да изједначи у погледу, величина пензија пензионере у њему побројане и њихове породице са лицима која уживају пензију по закону о устројству војске од 1923 године и на тај начин побољша њихово материјално стање. Тумачење да се чл. 1 пом. закона односи само на личне пензионере не одговара духу закона, јер се по томе пропису пензија подељује по закону о устројству војске од 1923 године у знак народног признања, а чињеница да је неко доживео ступање на снагу чл. 1 пом. закона не може се годвести год дела и радње за које се дугује „народно признање“, т. ј. за учествовање у коме од ратова за ослобођење и уједињење нашега народа од 1876—1920 године како је то у чл. 1 пом. закона изречно наведено. Због тога се породицама чији мужеви односно оцви испуњавају све остале услове из чл. 1 пом. закона не може одрећи право да се користе том одредбом само због тога што њихови мужеви односно оцви нису доживели ступање на снагу чл. 1 пом. закона. За ово гледиште стоји и чињеница што

је и онима официрима који се нису користили инвалидским законом признато право да се користе овим прописом. А по чл. 108 инвалидског закона од 1925 године право да се преведу на пензију по одредбама закона о устројству војске од 1923 године имали су како официри и инвалиди тако и породице погинулих, у рату умрлих или несталих официра и т. д. (став 3). Према томе и израз у чл. 1 пом. измена у закону о народном признању: „и нису се користили инвалидским законом“ има се у сваком случају тако разумети, да се односи и на личне и породичне пензије т. ј. било да се лични пензионери наведени у пом. чл. 1 било њихове породице нису користили инвалидским законом. У прилог овог гледишта стоји и чињеница, да је овом одредбом допуњен чл. 3 Закона о народном признању који се односи искључиво на породичну пензију.

Али како би ово гледиште било супротно гледишту Државног савета израженом у пресуди бр. 14480 од 15 октобра 1930 год., по коме гледишту право да се користе овом одредбом имају само лични пензионери који су доживели ступање на снагу чл. 1 пом. закона и њихове породице, а не и породице оних официра који ступање на снагу те одредбе нису дочекали, — то је Одељење обуставило изрицање пресуде и предложило Претседнику Државног савета да се ово правно питање изнесе пред Општу седницу да она донесе своје решење.

Државни савет у Општој седници, пред коју је предмет изнесен, проучио је ово питање па је нашао:

Чл. 1 измена и допуна у закону о народном признању прописује: „свима официрима српске и свима официрима специјалне службе црногорске војске...“ и т. д., а стављени су у пензију по одредбама ранијих закона и нису се користили инвалидским законом, „додељује се у знак народног признања пензија по одредбама новог закона о устројству војске од 1923 године.“ Овде се дакле мисли само на пом. официре које је овај закон затекао у животу ступањем на снагу кад каже: „свима официрима српске и свима официрима специјалне службе... додељује се у знак народног признања пензија...“, а не и на породице оних официра које тај законски пропис није затекао у животу. О породицама ових официра које овај пропис није затекао у животу, у њему се ништа не говори, па пошто се овде ради о једној повластици, по једном специјалном закону у односу на пензије официра уопште, који чини отступање од општега права о пензијама у погледу официра тамо наведених, то се он не може проширити и на оно што није казао. Због тога се на њих имају применити општи прописи о породичној пензији из закона о чиновницима и чл. 108 Инвалидског закона од 1925 године, у колико се односи на породичну пензију таквих официра. Јер, да се хтела ова повластица признати и породицама официра које овај законски пропис није затекао у животу, то би се у закону изрично казало. А кад то није учињено, мора се према наведеном узети да се чл. 1 пом. закона односи само на официре тамо наведене које је овај законски пропис затекао у животу.

Са ових разлога, Државни савет у Општој седници 30 маја 1932 године, а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и упразним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење:

О разумевању чл. 1 Закона од 31 децембра 1928 године о изменама и допунама у Закону о народном признању заслужнима за отаџбину од 1925 године:

По чл. 1 Закона од 31 децембра 1928 године о изменама и допунама у закону о народном признању заслужнима за отаџбину од 1925 године, преводе се само официри пензионери који су се затекли у животу у моменту ступања на снагу чл. 1 пом. закона а испуњавају и све остале услове прописане у истом законском пропису а не и породице таквих официра, који су умрли пре ступања на снагу чл. 1 пом. закона.

Ова су решења обавезна за одељења Државног савета.

Увести их у књигу решења Опште седнице Државног савета.

Бр. 17.697/32 — Из Опште седнице Државног савета, од 30 маја 1932 године.

Службене новине Бр. 213. — LXXXIII од 16. септембра, 1932. год.

Решења опште седнице Државног савета од 25 јуна 1932 године

I

О разумевању тач. 2 одлуке Министра финансија бр. 97000, од 31 августа 1931 год.,

донете у сагласности са Претседником Министарског савета бр. 3418, на основу става 2 чл. 1 Закона о изменама законских одредаба којима се прописује саслушавање и одлучивање Министарског савета односно сагласност финансијског одбора Народне скупштине, а у колико се односи на постављење дневничара на место званичника и служитеља.

Државни савет у VI одељењу расправљао је административни спор заснован тужбом Главне контроле од 9 марта 1932 године, бр. 13.470, поднесеном противу решења Министра правде од 15 фебруара 1932 год., бр. 13268, којим је постављена за званичника III положаја групе Котарског суда у Ст. П. дневничар-званичник тога суда Ј. Н. Главна контрола тужила се да је ово решење противно тач. 2 решења Министра финансија бр. 97000, која одредба прописује да се до краја буџетске године за 1931/32 неће вршити никаква превођења ни постављења на места званичника и служитеља. Решавајући по овом спору већина Одељења заузела је становиште да се ова одлука Министра финансија не може применити на овај случај, јер она није могла да измени закон о чиновницима од 31 марта 1931 год., чији прописи то постављење допуштају. Па пошто односно постављење није извршено противно овом закону, то је и тужба неумесна.

Али како би ово гледиште било супротно гледишту Државног савета, израженом у пресуди V одељења од 15 јануара 1932 год.,

бр. 972, у којој је то Одељење стало на гледиште, да је постављење дневничара на места званичника и служитеља противно закону, јер је противно наведеној тач. 2 пом. решења Министра финансија, то је Одељење обуставило изрицање пресуде у смислу § 13 Закона о пословном реду, и предложило Претседнику Државног Савета да се ово празно питање изнесе пред Општу седницу да она о томе донесе своје решење.

Државни савет у Општој седници поручио је ово питање па је нашао:

По §§ 3, 10, 11 и т. д. Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године могу се постављати на упражњена места и под условима тамо предвиђеним дневничари на место званичника и служитеља. Те одредбе ступиле су на снагу 1 априла 1931 год. и оне су важиле и у времену кад су спорна постављења извршена. Тачка 2 одлуке Министра финансија бр. 97000 од 31 августа 1931 год., донесена у сагласности са Претседником Министарског савета, међутим прописује, да се до краја те буџетске године неће вршити никаква превођења ни постављења дневничара на места званичника и служитеља. Та одредба дакле у супротности је са наведеним прописима Закона о чиновницима који та постављења допуштају. Али се она има схватити само као упуство управној власти да за време тамо одређено таква постављења не чини, но њоме нису измењене нити су могле бити измењене наведене одредбе Закона о чиновницима, и због тога ако се управна власт није држала тога упуства које је сама себи дала, она није повредила закон, јер су таква поставље-

ња по закону била допуштена. Према томе, постављење дневничара на места званичника и служитеља по закону је било допуштено и после наведене одлуке Министра финансија и до краја те буџетске године.

Са ових разлога Државни савет у Општој седници 25 јуна 1932 год., а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење:

Постављење дневничара на места званичника и служитеља и у времену од 31 августа 1931 год. до краја те буџетске године није противно ни једном законском пропису.

II

О разумевању тач. 2. чл. 133 у вези са чл. 111 и 137 Закона о чиновницима од 31 јула 1923 год.

На основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и § 12 Закона о пословном реду изнесено је пред Општу седницу Државног савета питање разумевања тач. 2 чл. 133 у вези са чл. 111 и 137 Закона о чиновницима од 31 јула 1923 год., јер су поједина одељења Државног савета различно расправила то правно питање. Тако III одељење у саставу од 17 фебруара 1931 год. стало је на гледиште у пресуди бр. 42191, да се службенику има рачунати за пензију и време које је провео на боловању после истека 12 месеци па све до дана пензионисања односно до доношења одлуке о престанку службе у смислу чл. 13 излоге закона. Одељење је стало на ово гледиште са разлога што је по чл. 135 пом. закона потребно, да би служ-

ба по сили закона престала, да је о томе и надлежна власт донела одлуку па доследно томе, да све дотле док та одлука није донесена не може се узети да је служба престала. Због тога се службенику мора рачунати за пензију све време до дана пензионисања па дакле и време после истека 12 месеци боловања до дана пензионисања. Исто ово Одељење међутим, у другом саставу од 16 јуна 1931 год., у пресуди бр. 19.758/31, узело је становиште, да је по чл. 111 пом. закона службенику престала служба по истеку боловања од 12 месеци без обзира кад је одлука о пензионисању донесена, па да му се за то има рачунати за пензију само време до краја истека 12 месеци а не и време после тога, до дана пензионисања.

Државни савет у Општој седници, поручио је питање па је нашао:

Глава VIII пом. чинов. закона из 1923 год. која говори о престанку службе набраја у чл. 131, четири случаја када „служба престаје”, и то: 1) по пресуди редовног или дисциплинског суда; 2) по сили закона; 3) по вољи службеника; и 4) смрћу. — Изузев последњег случаја, у сва три првобројана није довољно само да тај случај, у закону предвиђен као узрок за престанак службе, наступи, већ је поред тога потребно и да се једним актом управне власти констатује: да ли је и на основу којих података и чињеница наступио један од таквих случајева, и да се сходно законским прописима донесе одлука за то надлежне власти о начину престанка службе дотичног чиновника. Онако исто, као што је у чл. 52. Закона о чиновницима, предвиђено, како државна служ-

ба почиње, тако је и питање о томе: ко доноси одлуку о престанку службе било на основу закона (чл. 133), било по вољи службеника (чл. 134), решено у првој алинеји чл. 135 и то на исти начин као што је и питање њиховога постављења решено у чл. 52 истог закона. Пропис чл. 135 не одређује само то: ко је властан да донесе одлуку којом се констатује престанак службе било на основу закона или на основу воље службеника, већ уједно регулише и то да престанак службе може наступити само доношењем одлуке о томе од стране оне власти, која је за то у том законском пропису једино и овлашћена. Ако би о томе још и могло бити какве сумње, пропис чл. 135 у томе погледу и сувише јасно допуњује пропис последњег става чл. 133 истог закона. Јер, пошто је набројао 11 разних случајева у којима служба по сили закона престаје, законодавац даље вели: „У случајевима тач. 1, 2, 3, 4 и 5 службеник се отпушта, ако већ није задобио право на пензију, у противном пензионисе, у случајевима тач. 6 и 7 службеник се отпушта и ако је већ задобио право на пензију, у случају тач. 8 службеник се отпушта само онда ако је дисциплински суд нашао да службеник има да изгуби пензију, иначе се пензионисе, у случајевима тач. 9 и 10 службеник се отпушта, у случају тачке 11 службеник се пензионисе.” Из тога прописа такође се јасно види да није довољно само да наступи који од тих случајева, већ пошто надлежна власт из чл. 135 констатује који случај од побројаних 11 стоји у конкретном примеру, има и да донесе одлуку о томе, на који ће начин служба дотичног службеника престати, т. ј. да ли ће,

ако је један од побројаних случајева наступио, бити пензионисан или отпуштен. При томе није довољно за одлучивање само то: да ли је већ задобио право на пензију, пошто може бити и поред тога отпуштен (тач. 6, 7), итд. Без те и такве одлуке надлежне власти, служба државном чиновнику не може престати, не само по томе, што је потребно да наступање једног од случајева наведених у чл. 133 буде и утврђено и то баш одлуком оне власти предвиђене у чл. 135, већ и по томе што је и по чл. 135 и по последњем ставу § 133 потребно да та надлежна власт истом својом одлуком расправи и о начину престанка активне службе чиновника. Другим речима потребно је да она иста власт, по чијој је одлуци дотичном чиновнику почела служба тећи, донесе одлуку о томе, да томе чиновнику (услед наступања извесних законских узрока, које такође претходно мора утврдити), — активна служба престаје, и да је од тога дана тај чиновник или отпуштен, или пензионисан. Само наступање кога од случајева из чл. 133, или оних из чл. 134 још не расправља само по себи и напред изложено питање; оно може бити расправљено само доношењем одлуке по чл. 135 а пре доношења те одлуке, дотадање стање активне службе дотичног чиновника није још измењено, па према томе не може се ни сматрати да је његова служба престала.

Сем тога, по § 137 чин. закона за пензију се рачуна све време, које је службеник провео у активној државној служби, — а то је време, које је почело даном када је по чл. 52 донета одлука надлежне власти о почетку службе, а завршило се даном када је тако-

ђе надлежна власт по чл. 135 донела одлуку о начину престанка те службе. — У прилог овоме иде и чл. 114, по коме „све одлуке којима се утврђују или мењају службени односи државних службеника (ступање у државну службу, давање сталности, унапређење, премештање, стављање на расположење, уважање оставке, пензионисање, отпуштање), морају бити утврђене декретима оних органа, који су по закону надлежни да о томе донесу одлуку. Присписи чл. 111 и чл. 133, са изразом: „по сили закона служба престаје”, нису имали за циљ да отклоне, спрече или забране, да се у тим случајевима чл. 133, а тако исто и у оним из чл. 134, („по вољи службеника служба престаје”), — тек после наступања једног од тих случајева — доноси накнадна одлука надлежне власти како о престанку активне службе, тако и о стању, које ће тек по томе престанку — (дакле после доношења те одлуке а не непосредно после наступања самог узрока) — наступити за дотичног чиновника, и да ли ће он после те одлуке и на основу те одлуке бити пензионисан, отпуштен итд. Напротив, кад према закону промена стања активне службе наступа у случајевима чл. 133 и 134 тек доношењем одлуке у смислу чл. 135 (у вези последњег става чл. 133), онда би и тумачење: да је та промена настала и пре доношења те одлуке, којом се раније стање прекида и заснива неко ново, за које се пре одлуке још не зна које ће бити (отпуст или пензија), — било погрешно и противно не само вољи и намери законодавца, већ и самом тексту закона.

Према свему изложеном, активна служба чиновника и у овом случају траје све до до-

ношења одлуке надлежне власти о престанку исте, (чл. 135), па се према томе и то време, од дана истека једногодишњег боловања до дана одлуке надлежне власти о престанку службе, има рачунати у време за пензију као време проведено у стању активне службе.

Противно овом мишљењу не може се истаћи ни разлог: да би услед евентуално веће разлике у времену од свршетка 12 месеци боловања до дана доношења одлуке по чл. 135. могли наступити неправилни већи издаци за поједине случајеве или изигравање времена прописаног у чл. 111 реченог закона. Дужност јо органа предвиђених у чл. 135 да благовременим доношењем одлуке то спречавају, а никако разлог да се поступа противно чл. 135 нити да се активно стање чиновника сматра промењеним и пре доношења одлуке, која ту промену једино може извршити. У томе је смислу и одредба 4 става чл. 135 који предвиђа да по престанку службе службеник не може сам напустити дужност, већ се разрешење мора извршити „одмах чим стигне обавештење о извршној одлуци по којој је служба престала” а то је она одлука из 1 става чл. 135 која је по закону неопходна за престанак активне службе у овим случајевима. Одредбу чл. 111 да службеник у томе случају има право на све принадлежности највише за 12 месеци, не треба схватити да после тога рока па до доношења одлуке по чл. 135 нема право на никакве принадлежности, већ само да после тога рока од свих губи само оне принадлежности, за које је то изрично наведено да их може на боловању уживати само за годину дана. Чл. 14 решења Министарског савета о додатцима на

скупоћу Д.Р.бр. 42300 од 17 априла 1924 год. („Службене новине” бр. 90—XX, од 19 априла 1924 г.) које је решење важило уз ранији чиновнички закон од 1932 год., — гласи: „сви ма државним службеницима који су на боловању, припадају њихови како лични тако и породични додатци на скупоћу за годину дана. Argumentum à contrario после годину дана на боловању, службеници губе те додатке, а не и остале принадлежности. У прилог овог мишљења може се навести, да је на овакав исти начин расправљено спорно питање и по новом чиновничком закону из 1931 год. То су прописи тач. 4 § 104 и други став § 105, у вези 2 става § 106 („надлежна власт донеће одлуку о престанку службе најдаље у року од 3 месеца, и служба престаје на дан те одлуке.”) — „Време преко рока по истеку кога служба престаје (§ 106)”, — не рачуна се за пензију по тач. 3 § 119, из чега јасно излази да се то време до дана одлуке о престанку службе има рачунати за пензију.

Са ових разлога, Државни савет у Општој седници 25 јуна 1932 год. на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење

О разумевању тач. 2 чл. 133 у вези са чл. 111 и 137 Закона о чиновницима од 31 јула 1923 год.:

У случају престанка службе по истеку боловања од 12 месеци — чл. 133 тач. 2 у вези са чл. 111 ранијег закона о чиновницима од 1923 год., — признаје се за пензију и време службе по истеку 12 месеци боловања до дана доношења одлуке о стављању у пензију.

Ова су решења обавезна за одељења Државног савета.

Увести их у књигу решења Опште седнице Државног савета.

Из Опште седнице Државног савета од 25 јуна 1932 год., бр. 21007/32.

Службене новине Бр. 221. — LXXXV од 24. септембра, 1932 год.

Решења опште седнице Државног савета од 30 септембра 1930 год.

I

О разумевању тач. 3 § 135 Закона о општем управном поступку од 9 новембра 1930 године.

Државни савет у VI одељењу расправљао је административни спор покренут тужбом Б. Ј. из Д. противу решења Министра финансија (Одељења катастра и државних добара) бр. 664 од 14 јануара 1932 године, због тога што је од тужиоца одузето овлашћење за вршење цивилне геомтарске праксе. Решењем Министра грађевина бр. 33026 од 9 децембра 1924 године, дато је тужиоцу као грађевинском инжењеру овлашћење да може обављати инжењерску праксу грађевинског инжењера. На основу овога решења Министра грађевина дао је тужиоцу и Министар финансија одобрење за вршење цивилне геомтарске праксе решењем бр. 347 од 22 јануара 1925 год. Доцније кад је Министар грађевина утврдио да тужилац нема спрему за грађевинског инжи-

њера већ спрему инжењера хемије, донео је решење бр. 37852 од 5 новембра 1931 године, којим је, на основу тач. 3 § 135 Закона о општем управном поступку, огласио за неважеће своје решење о овлашћењу за вршење цивилне инжењерске праксе. А у следству тога и Министар финансија донео је своје решење, којим је од тужиоца одузео овлашћење за вршење цивилне геомтарске праксе, стављајући ван снаге на основу тач. 3 § 135 З.У.П. раније решење бр. 347/25.

По тужби противу решења Министра грађевина бр. 37852/31, III одељење је поништило то решење са разлога, што у конкретном случају нема места примени тач. 3 § 135 З. у. п. јер и кад би дозвола, коју је тужилац имао за обављање јавне праксе, садржавала грешку због које би она била ништавна, дозвола ипак не би била ништавна зато, што ниједним прописом ни привременог правилника о овлашћеним инжењерима и архитектама, нити пак којим другим законским прописом није изрично предвиђена ништавност због те грешке, како се то тражи по тач. 3 § 135 З.У.П.

По тужби противу решења Министра финансија бр. 664/32, којим је од тужиоца одузето овлашћење за вршење геомтарске праксе, VI одељење је стало на гледиште да је у томе случају правилно примењена тач. 3 § 135 З.У.П. и да би се тужба имала одбацити. Али како би ово гледиште било противно напред истакнутом гледишту III одељења, VI одељење је обуставило изрицање пресуде по овом спору и предложило Претседнику Државног савета, да односно правно питање изнесе

пред Општу седницу да она о томе донесе своје решење.

Државни савет у Општој седници проучио је ово питање па је нашао:

По закону о општем управном поступку једна правоснажна одлука не може се укинути ни изменити (§ 136). То је правило. Али од тога законодавац је учинио одступање у три случаја: У случају повраћаја у пређашње стање (глава I одсека V); обнове поступка (глава II одсека V); и у посебним случајевима — §§ 133, 134 и 135 одсека V глава III, т. ј. по престанку странке која је том одлуком стекла право (§ 133), кад то захтева јавни интерес (§ 134); и у случајевима предвиђеним у § 135 истог закона. Ово су дакле изузетци од напред реченог правила, па се морају уско тумачити.

По § 135 тач. 3 пом. закона надзорна власт, у вршењу права надзора огласиће ништавом одлуку противу које нема правног лека, кад она садржи грешку која проузрокује ништавост по некој изречној законској одредби. Грешка, која је учињена при доношењу односне одлуке, треба да је таква, да она по самом закону проузрокује ништавост одлуке. Не тражи се дакле, да се у самом закону прописује да је одлука у таквом случају ништавна, већ да она проузрокује ту ништавост т. ј. довољно је да одлука нема битног елемента који односни закон тражи и на коме се она по закону има да оснива па да се она може огласити ништавном. Другим речима, кад странка на основу те одлуке стиче какво право или овлашћење, за које је потребно по закону да испуни неке услове, без којих се то

право или овлашћење иначе по томе закону не може дати, па се доцније утврди да ти услови нису испуњени а одлуком је то право или овлашћење дато, онда је то грешка која по томе закону проузрокује односно ствара услове за ништавост те одлуке. Тако на пр. кад се по чл. 2 привремене уредбе о овлашћеним инжењерима тражи да странка има диплому о свршеним наукама из струке за коју тражи овлашћење, и то јој се овлашћење изда под претпоставком да ту диплому има, па се доцније утврди да ту диплому нема, онда та одлука садржи недостатак према чл. 2 пом. уредбе, који се има сматрати као грешка из тач. 3 § 135 З.У.П. за ништавост те одлуке па овај пропис даје и овлашћење надзорној власти односно Министарству да такву одлуку огласи ништавом.

Са ових разлога, Државни савет у Општој седници 30 септембра 1932 године, а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 закона о пословном реду, доноси ово своје решење:

О разумевању тач. 3 § 135 Закона о општем управном поступку од 9 новембра 1930 године:

„Има места примени тач. 3 § 135 Закона о општем управном поступку, кад се неком лицу даје право или овлашћење под претпоставком, да су испуњени сви услови који се изрично траже за стицање тог права или овлашћења, па се накнадно утврди да тих законом предвиђених услова нема. Тај недостатак изрично прописаних услова има се сматрати грешком која проузрокује ништавост по тој законској одредби.”

II

О разумевању § 263 став 1 и последњи Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године односно § 252 став 1 и последњи Закона о државном саобраћајном особљу од 22 јуна 1931 године.

Државни савет у II одељењу расправљао је административни спор, заснован тужбом Главне контроле противу решења Министра пољопривреде од 23 јануара 1932 године, бр. 3628, због тога, што је тим решењем одређена лична пензија Ж. К., бив. ветеринарском саветнику, према плати 4 групе 2 степена и ако није провео годину дана на принадлежностима те групе. Одељење је стало на гледиште да би се тужба Главне контроле имала одбацити са ових разлога:

По чл. 120. Ч. З. основ за одређивање количине личне пензије чиновника је плата и положајни додатак који су чиновнику припадали у часу пензионисања. Међутим, став 1 § 263 истог Закона наређује, да државни службеници, који после ступања на снагу овога Закона буду унапређени или наименовани на звање више групе и тиме добију веће принадлежности, остају за једну годину на принадлежностима везаним за ранију групу коју су до тога дана имали. Тај пропис дакле само одређује шта ће такав чиновник као активни примити од принадлежности за годину дана, а питање шта ће му се узети као основ за пензију ако се пензионисе пре истека године дана, њиме се не расправља. Према томе, пошто је пом. чиновник добио 4 групу 2 степена 7 октобра 1931 године, то би по ставу 1 § 263 пом. закона морао остати на принадлеж-

ностима 5 групе до 7 октобра 1932 године (односно до 1 новембра 1932 године — § 30 став 2 Ч. З.) да је остао у активној служби. Али он је пензионисан у току те године дана и у часу пензионисања имао је 4 групу II степена па је плата и положајни додатак те групе који су њему припадали у часу пензионисања те се они имају узети за основ при одређивању количине личне пензије. Иначе, ако би се усвојило гледиште Главне контроле да се § 263 став 1 Ч. З. односи и на пензију, онда би му одређена пензија према плати и положајном додатку раније групе могла важити само до истека године дана од дана кад је добио 4 групу II степена, а од тад имала би му се одредити друга пензија према плати и положајном додатку 4 групе II степена; у противном унапређење у ову групу било би без икаквог дејства, што би се у закону на један несумњив начин казало да се то хтело.

Али како би ово гледиште II одељења било супротно гледишту V одељења израженом у његовој пресуди бр. 1745 од 12 марта 1932 године, којом је поништено решење Министра саобраћаја бр. 12289 од 30 октобра 1931 године због тога што је при одређивању личне пензије М. С., вишем секретару V положајне групе, одређена пензија, противно § 252 Закона о државном саобраћајном особљу од 1931 године, према плати и положајном додатку V групе, и ако није провео годину дана на принадлежностима те групе, — то је Одељење обуставило изрицање пресуде и предложило Претседнику Државног савета, да односно правно питање изнесе пред Општу седницу да она о томе донесе своје решење.

Државни савет у Општој седници, пред коју је предмет изнесен, проучио је ово питање па је претходно нашао:

Пропис става 1 и последњег § 263 Ч. 3. одређује да државни службеници по унапређењу или наименовању на звање више групе остају за једну годину дана на принадлежностима везаним за групу коју су до тога унапређења односно наименовања имали. То одређује и § 252 Закона о државном саобраћајном особљу и важи за државне саобраћајне службенике; док се онај први налази у Закону о чиновницима и важи за све остале државне чиновнике грађанског реда. И пошто су они потпуно истоветни, то и њихова примена мора бити једнака. Зато ако се један од ових прописа друкчије примењује у једном Одељењу него што се други примењује у којем другом одељењу Државног савета, онда постоји неједнака примена у ствари једног и истог правног прописа. Па пошто је према предњем § 252 став 1 и последњи Закона о државном саобраћајном особљу друкчије примењен него што би се имао применити став 1 и последњи § 263 Ч. 3. у II одељењу, то постоји неједнако разумевање истог правног прописа па по томе и надлежност Опште седнице Државног савета, према § 13 Закона о пословном реду, да она о томе донесе своје решење.

Прелазећи на саму ствар, Државни савет је нашао:

Пре свега, мора се констатовати да се овде ради о примени § 263 Ч. 3. и § 252 Закона о државном саобраћајном особљу пре ступања на снагу тач. 7 § 62 Финансијског закона за 1932/33 годину, којим је претставље-

но питање изрично регулисано т.ј. да се таквом службенику за пензијски основ има узети плата и положајни додатак групе у којој је био у часу пензионисања. Из тога већ следује да у првобитном тексту § 263 Ч. 3. ово питање није било на један изричан начин направљено па је зато и донесен § 62 пом. Финансијског закона.

§ 263 Ч. 3. и § 252 Закона о државном саобраћајном особљу налазе се у прелазним наређењима ових закона и наређују, да службеник остаје за једну годину дана на принадлежностима везаним за групу у којој је био до дана унапређења или наименовања на звање више групе. То је дакле изузетак од општег правила израженог у редовним прописима у табели § 22 Ч. 3. и § 22 Закона о државном саобраћајном особљу, по којима службенику у активи припада она плата и положајни додатак који су прописани за групу у коју је постављен, па се као изузетак има најуже тумачити. Пропис у § 263 Ч. 3. и § 252 Закона о државном саобраћајном особљу као изузетак не може се проширити и на оно што њиме није изрично речено. Па пошто пропис става 1 и последњег пом. § 263 и § 252 прописује да ће активни службеник примати једну годину дана принадлежности групе у којој је био пре унапређења или наименовања, не може се проширити и на пензију таквог службеника, јер тај пропис одређује само принадлежности активног службеника за једну годину дана по унапређењу или наименовању а не одређује ништа о принадлежностима чиновника у пензији. Другим речима, на одређивање пензије имају се применити општи редовни прописи о

томе т.ј. § 120 Ч. З. и § 128 Закона о државном саобраћајном особљу. А по тим прописима у основ за одређивање пензије улази плата и положајни додатак који су чиновнику по редовним прописима припадали у часу пензионисања. Да је то гледиште правилно излази и из § 62 Финансијског закона за 1932/33, у коме је то питање на исти начин решено, јер то што је сада овом одредбом Финансијског закона изриком овако прописано, не мора да служи као доказ, са наведених разлога, да је дотле било друкчије.

Са ових разлога Државни савет у Општој седници 30 септембра 1932 године, а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење:

О разумевању става 1 и последњег § 263 Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године и става 1 и последњег § 252 Закона о државном саобраћајном особљу од 22 јуна 1932 године:

Државним службеницима, који су унапређени или наименовани на звање више групе па пензионисани, а није им истекла година дана од дана тога њиховог унапређења или наименовања на звање више групе, као што је то предвиђено §-ом 263 Закона о чиновницима грађанског реда од 31 марта 1931 године односно § 252 Закона о државном саобраћајном особљу, служиће као основ за одређивање количине њихове личне пензије њихова плата и њихов положајни додатак оне групе, у којој су се затекли на дан пензионисања.

III.

О разумевању § 124 Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године и § 131 Закона о државном саобраћајном особљу од 22 јуна 1931 године.

Државни савет у V одељењу расправљао је административни спор, покренут тужбом Главне контроле противу решења Министра саобраћаја од 8 октобра 1931 године, Г.Д.Бр. 82563/31, због тога што је тим решењем при одређивању процента од положајног додатка за личну пензију У. С., чувара пруге, рачунато започето пола године као цело по § 130 Закона о државном саобраћајном особљу. При томе Одељење је стало на гледиште, да се при одређивању процента од положајног додатка по чл. 131 закона о државном саобраћајном особљу не може рачунати започето пола године као цело са разлога, што се у § 131 пом. закона одређује да чиновник мора да је навршио 15, 18 и т. д. година службе па да му се може одредити одговарајући проценат. То у толико пре, што одредба § 130 истог закона, по којој се започето пола године рачуна као цело, одређује који проценат према годинама службе припада чиновнику од плате као пензијског основа и претставља један изузетак од општег правила да се тај проценат одређује према навршеним годинама службе па се не може проширити и на оно што њома није казато т. ј. и на одређивање процента од положајног додатка. Али како би ово гледиште било супротно гледишту Државног савета израженом у пресуди II одељења од 9 априла 1932 године, бр. 3698/32, у којој је Савет стао на гледиште: да се и у случају

одређивања процента од положајног додатка по §. 124. Закона о чиновницима од 1931 године има рачунати започето пола године као цело по § 123 истог закона, — то је Одељење обуставило изрицање пресуде и предложило Претседнику Државног савета, да ово правно питање изнесе пред Општу седницу да она донесе своје решење.

Државни савет у Општој седници проучио је ово питање па је претходно нашао:

Одредба да се започето пола године рачуна као цело налази се у § 130 Закона о државном саобраћајном особљу од 22 јуна 1931. године, у коме је прописано како се службеницима државних саобраћајних установа одређује проценат од плате као пензијског основа према годинама службе. Иста одредба налази се и у § 123 Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године, у коме је прописано како се државним службеницима грађанског реда одређује проценат од плате као пензијског основа. Само први пропис налази се у закону о државном саобраћајном особљу од 1931 год. и важи за службенике државних саобраћајних установа; а други у закону о чиновницима од 1931 године и важи за остале државне службенике грађанског реда. Према томе пошто су оба ова прописа истоветна, то и њихова примена мора бити једнака. Зато ако се један од ова два прописа примењује у једном одељењу Државног савета у једном смислу а други у којем другом одељењу Државног савета у другом смислу, онда у ствари постоји неједнако примењивање једног и истог правног прописа. Па пошто је према напред изложеном § 123 Ч. З. у пресуди бр. 3698/32

друкчије примењен него што би се имао применити § 130 Закона о државном саобраћајном особљу по изложеном гледишту V одељења, то постоји неједнако разумевање једног истог правног прописа па по томе и надлежност Опште седнице Државног савета, према § 13 Закона о пословном реду, да она о томе донесе своје решење.

Прелазећи на саму ствар, Државни савет је нашао:

Одредба да се започето пола године рачуна као цело у § 123 Ч. З. и у § 130 Закона о државном саобраћајном особљу налази се у одредбама које одређују како ће се према годинама службе одредити проценат од плате као пензијског основа државним службеницима. Она је дакле донешена ради лакшег обрачуна процента према годинама службе. Због тога се тај разлог има и овде уважити код обрачуна процента од положајног додатка, јер се и ту он одређује према годинама службе. То у толико пре што се § 124 Ч. З. односно § 131 Закона о државном саобраћајном особљу који прописују како се одређује проценат од положајног додатка, налазе одмах иза § 123 Ч. З. односно иза § 130 Закона о државном саобраћајном особљу који прописују да се започето пола године рачуна као цело пола године, па се та одредба и код одређивања процента од положајног додатка има применити.

Са ових разлога, Државни савет у Општој седници 30 септембра 1932 године, а на основу чл. 4 Закона о Државном савету и управним судовима и §§ 12 и 13 Закона о пословном реду, доноси ово своје решење:

О разумевању § 124 Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године и § 131 Закона о државном саобраћајном особљу од 22 јуна 1931 године:

У време одређено §-ом 124 Закона о чиновницима односно §-ом 131 закона о државном саобраћајном особљу свако започето а не навршено пола године рачуна се као цело пола године.

Ова су решења обавезна за одељења Државног савета.

Увести их у књигу решења Опште седнице Државног савета.

Из Опште седнице Државног савета, од 30 септембра 1932 године, Бр. 30.253/32.

Службене новине Бр. 260. — ХСІХ од 8 новембра, 1932. год.

Јив. бр.
38719